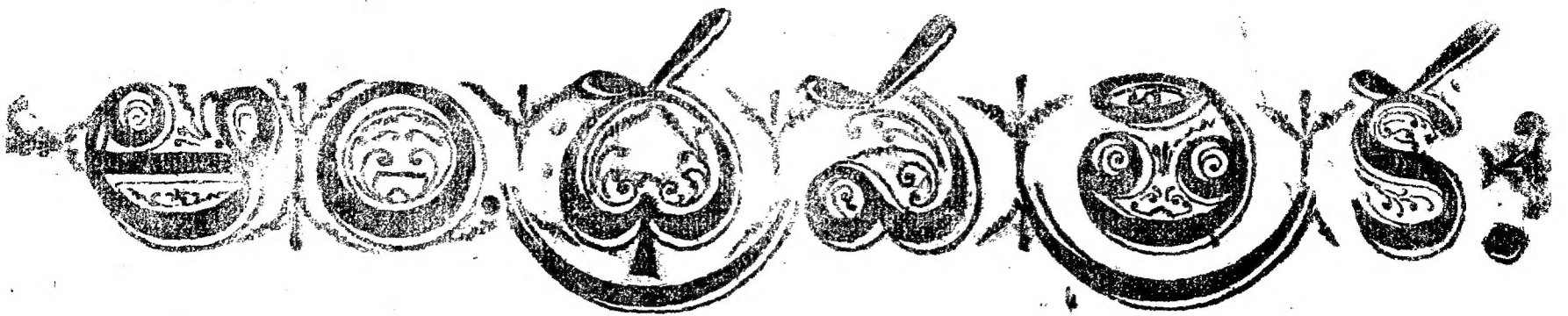

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

310967 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నెవ్టెంబరు నెల 16-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ తృతీయ 3.

No. 141
సంచిక ౧౪౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పుడు గొప్పవారిచే చేయఁబడు నొప్పుల యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. వంశభాష, చిటి కూచి కొనిక మొదలుగలుగుదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తావును,
చర్మపు నొప్పుల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును పాపుల యాపుమాఘను.
వగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానీ చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఎవరైనను
కాఠోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

కలెండర్‌లో నవంబర్ 1-కి రూ 0-10-0; డిసెంబర్ 1-కి రూ 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

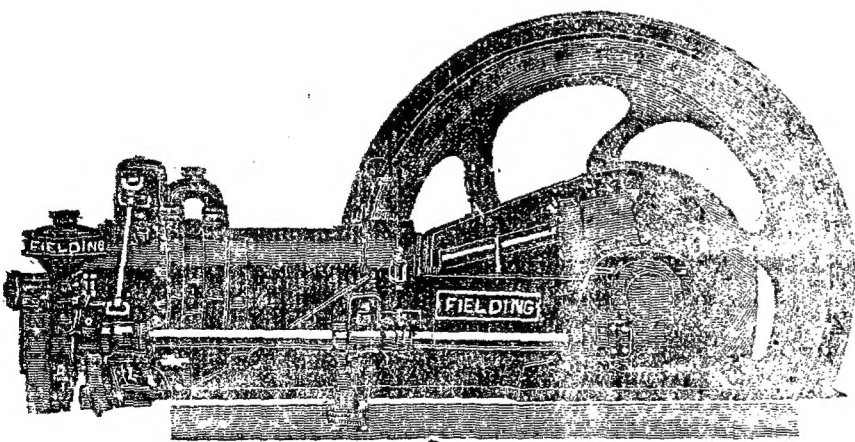
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

“ఫీల్డింగ్”

ప్రసిద్ధి కెక్కిన క్విక్ స్టార్టింగ్

వేటెంటు శమిడిశల్ క్రూడు ఆయిలు యింజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేనరై జరు చల్లని స్థితిలో నుండగనే
ప్రార్థ కాగలదు.

యెటువంటి క్రూడు ఆయిలుతో నైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యేజెంట్లు:—

కెల్సోన్

నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో.,

12, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

పోస్టు బాక్సు
నెం 203 రు.

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

18.9.24 శనివారమునుండి 19.9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.
4-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డెయిన్ సినిమాల్
“ది బీస్టు ఆఫ్ సార్డెస్”
క్రూరమైన అడవిమృగములు ధీరులైన విల్లియం డెస్సాండ్
& ఎల్వీ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడదగినవి.
న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఇంపీరియల్ సినిమా
హైరోడ్డు, తిరువళిక్కేణి

18.9.24 శనివారమునుండి 19.9.24 తేది మంగళవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9-30
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

ది మిస్టరీ ఆఫ్-13

మొదటి 10 భాగములు చూపబడును.

వగుళ్లకు లైలము

వల డబ్బీ 1-కి రు. 0-0-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్టిక 0-5-0 మూత్రము.

అరికాట్లు, అడిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శిశుగారి
వలన పగిలి పీరుకారుటయు, తలపుట్టుటయు గుంభించును. ఈ
లైలమును రాచిన వగుళ్లమారి జిలపాము మంచిచెక్కము రాగల
దు. వగుళ్లను ప్రియము నడుచును. స్వల్పక్రయము. కాబట్టి పగు
ళ్లకు ఈ లైలము అత్యంతోపయోగకరము.

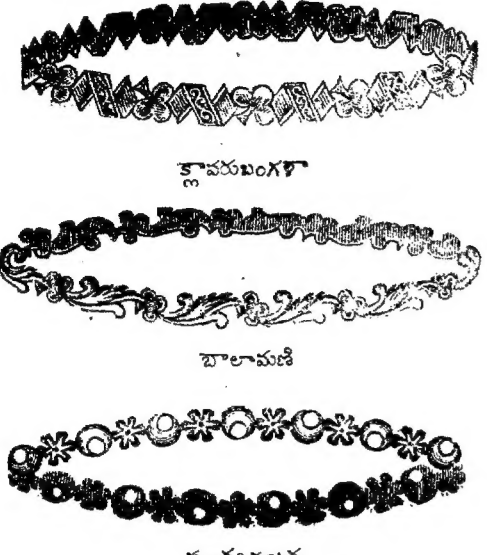
అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు లేక బొంబాయి.

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

మద్రాసులోనిదియే మొదటిసారి

అక్టోబరు నెలలో జరుగనున్న ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలతోపాటు ఖద్దరుప్రదర్శనముకూడ జరుగ నున్నది. గాన ఆంధ్రమహాశయులెల్లరు ప్రదర్శనయోగ్యములగు వస్తువులను వివిధిగా పంపి ఖద్దరుప్రదర్శనమును జయప్రదముగ గావించవలెను. తామును సామానులకు అగు రానుపోనుఖర్చులు తామే భరించవలయును. ప్రదర్శనశాలలో స్థాయికూడ యేర్పరుపబడినవి. స్థాలు 1 కి రు. 10-0-0 వలయు వారు యీనెల 25 తేదీలోపుగ యీక్రింది విలాసమునకు రూపాయలను పంపిన రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడును. ప్రదర్శనమునకు ప పబడు సామానులు ఈనెల 30 వ తేదీలోగ యీక్రిందివిలాసమునకు చేరవలెను

7ంటి సూర్యనారాయణశాస్త్రి, సెక్రటరీ, ఖద్దరుప్రదర్శనము. 7 తంబు శెట్టిపిఠి, మద్రాసు.

క్లావరు బంగళా

బాలామణి

సూర్యచంద్ర

చిత్ర విచిత్ర గాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుత నవనాగరికమునకు తగిన బంగారుగాజులు పలురకములలో అనేక కొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.

చేదారము సహా మజారి జత 1-కి రు. 10-0-0

ఒకసారి మావద్ద చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.

సవరము బంగారుకు సీమవెండికి పూచీ యివ్వబడును. (3)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ,

నగలవర్తకులు, 25 చైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

నవ్వుకమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రాసము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

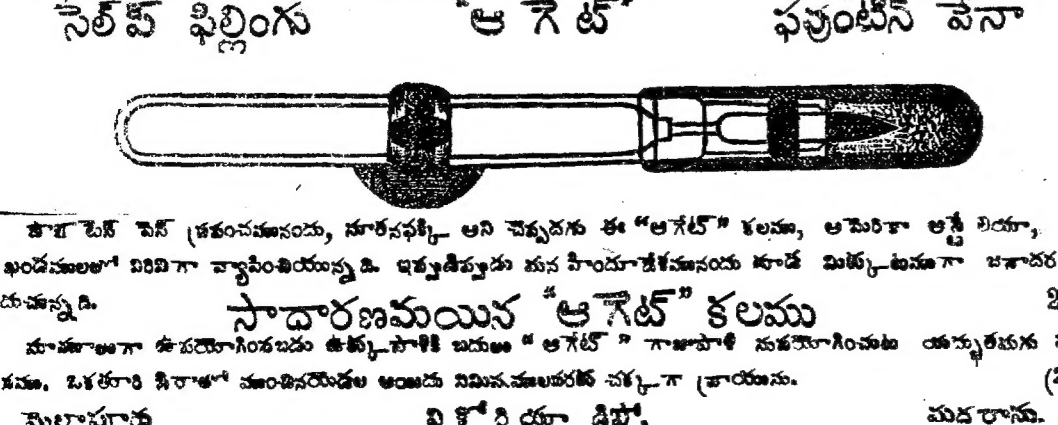
హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుకలు అడ్డిగ చైకోలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డిగలు, జడబిల్లులు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగువన్ని వెండి రైలు కూజాలు, టన్నుర్లు, వేలాగిన్నెలు, కాపిన్నెలు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను అనేకరకములు కాళ్ళిగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

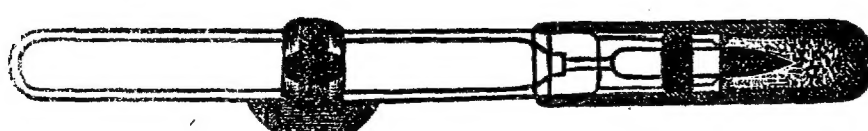
నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

(ప్రాప్తే) బుద్ధు:— కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

సెల్ ఫోన్ ఫిల్లింగు "ఆ గేట్" ఫ్రెంటిస్ పేనా

కాగ్ బెన్ వెన్ క్రకంపమునందు, నూరసఫ్కీ అని చెప్పదగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అగ్నే లియా, మొదలగు ఖండములలో వివిధిగా వ్యాపించియున్నది. ఇక్కడివచ్చును మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిమీమాగా జనాదరణీయమై యున్నది.

సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము

మామామగగా ఉపయోగించబడు ఉత్కృష్టసాగి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి నువ్వయోగించుట యవ్యక్తమగు నూరస విభాగము. ఒకతూరి శిరాతో ముంపినయెడల అందుదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు విక్టోరియా డిటో, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 16-వ తేది మంగళవారము

(1) తాన్యములు			
దశియాలు బా 1-కి రు 30.0-0 మొదలు	42.0-0	మూకు	
లియ్యము బస్తా		మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలిది ,, ప 48 గలది	రు 14.0-0	14.8-0	
నెలూరిది ,, డిటా	16.8-0	17.0-0	
డిబ్బిది ,, డిటా 45 గలది	16.8-0	17-0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	9-12-0	9-0-0	
వస్తువులు	22.0-0	24-0-0	
(2) పప్పుధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0	రు 17-0-0	
నెనగలు ,, డిటా	11-4-0	12-8-0	
పెసలు ,, డిటా	11-8-0	12-4-0	
మినుములు ,, డిటా	18-0-0	16-0-0	
ఉలములు ర 164	9-4-0	11-4-0	
(3) నూనె వస్తువులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170-0-0	175-0-0	
నెయ్యి మ 1-కి	14-0-0	26-0-0	
కొండాపురం నేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	60-0-0	62-0-0	
ఇతరప్రదేశము	55-0-0	58-0-0	
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 148	మి.కా.నూనె 186		
ఆముదమునూనె బా 1-కి	రు 190-0-0		
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205-0-0	210-0-0	
కూరపసుపు ,,	రు 140-0-0	160-0-0	
మిరపకాయలు (గుంటూరిది) బా 1-కి	రు 105-0-0	140-0-0	
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు ముసుగు 1-కి	రు 45, 50		
కాళహ స్తిపాయకట్టు	రు 60, 70		
తెల్లము బా 1-కి	రు 35-0-0	60-0-0	
చింతిపండు బా 1-కి	రు 30-0-0	49-0-0	
(5) ఇనుము			
పట్టారకంబా 1-కి వ	రు 32-8-0	38-0-0	
చదరం	38-0-0	38-0-0	
రవుండు	38-0-0	36-0-0	
(6) లోహములు			
వెండి 100 మలంక	రు 78-0-0	82-8-0	
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24-2-0	24-10-0	
సవరము 1-కి	15-7-0		
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265-0-0	272-0-0	
రాగి డిటా	రు 30-0-0	305-0-0	
అస్కాచక్కర బా 1-కి	రు 39-8-0	40-0-0	
(7) రంగులు అలిజలై ను			
అవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు	రు 76-0-0	77-0-0	
వొట్టికృష్ణము డిటా			
సింహం డిటా			
గురం డిటా			
(8) దూది			
జోండా వెట్టు బారవ 1-కి	రు 320-0-0		
(9) నూలు			
కోయంబుత్తురు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-10-0		
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-6-0		
పుల్లూరు తేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0		
అనామదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-8-0		
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10-2-0		
నూలేయేనుగ నెం 20	రు 11-15-0		
జపాన్ నెం 20	రు 12-0-0		
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను	రు 15-6-0		
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 9-15-0		
వద్యాక్ నెం 24 1/2	రు 12-2-0		
14 1/2 క్విల్ల కో పక్షి	రు 9-14-0		

మదన కామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలల పాలిటి సంతివి మేహము, నిక్కాక కుళ్ల నష్టము, నిస్సత్తవ, అతిమాత్రము, పిటిని హరించి మంచి బలమును, యావ్యసమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు వర్తపపాదము. 2 డబ్బీలను వాడుదు

20 తులముల డబ్బి రు. 1-4-0. ఐ.పి. చార్జి రు. 0-8-0, 335 పి. శి. వ. అందు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం వెంటేజి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

మదరాసు కార్పొరేషను

పరిపాలన నివేదికము

నిన్నటి నాడు కార్పొరేషను ప్రత్యేక సమావేశము మరల రిపబ్లిక్ భవనమునందు గూడినది. డి. జి. వి. తిరుమల శ్రీగారి అధ్యక్షతన కవిమనరు పరిపాలన నివేదికను, ఆరోగ్య శాఖాధికారియొక్క సాంవత్సరిక నివేదికను గూర్చి విచారించుటకు సభ యుద్దేశింప బడినది.

ప్రథమమున డి. జి. వి. నాథాయణస్వామి కెటిగారు నివేదికనుగూర్చి మాట్లాడుచు ప్రస్తుతము కార్పొరేషను కవిమనరుగానున్న జి. జి. బోగుగారు తాము వచ్చినప్పటి నుండి అల్పకాలములోనే కార్పొరేషనుకు వారు గావించిన సేవకు వారిని ప్రశంసించిరి.

రైతులను ఆదాయము అభివృద్ధియగుటకు విశేషము కృషిచేసిన కృష్ణస్వామి ఆయ్యంగారిని ఉపన్యాసకులు అభినందించిరి.

చాలినంత డబ్బులేకున్న కార్పొరేషనువారు ప్రతికూలాభిప్రాయము గమనింపక మాంబలము విధానము సంగీకరించుట తప్పనియు, సగరములోని అభివృద్ధికై కృషిసల్పుటకు చాలావకాశము గలదనియును, ఈసంవత్సరమున ఆదాయముపన్ను కొంచెము ఎక్కువగవచ్చినను కార్పొరేషను వ్యయము ఎక్కువగుచున్నదనియు, ఇండ్లపట్టెలు పడిపోవుటచే, పన్నులు తగ్గింపవలసియుండును గాన, ఆదాయవ్యయములు కార్పొరేషనువారెట్లు సరియైనవి గుగుడుకోయని భయమును చున్నదనియు, రిట్రైచిమెంటు కమిటీవారే సహాయము గావించవలెననియు, ఆవిషయమునగూడ ఆకేకత్వము ఆవకాశము లేదనియు, తెల్పిరి. రోడ్లమరమ్మతు, నీటిసప్త విషయములగూర్చి కార్పొరేషనువారు రెక్కువ ప్రయత్నంపడవలెననియు, పెద్దబంగళాలలో మీటర్ల సేర్పాటు చేయవలెననియు, అందులకు ప్రారంభ వ్యయమునకు వెరవదగినదనియు, ద్రోణిజీవిధానము ఏమియు, తృప్తికరముగ లేదనియు, తేజాంపేట, అల్వారుపేట, నుంగం బాకములలో ఇదివరకు ఎన్నిసార్లు ఆందోళనము గావించబడినను ద్రోణిజీ ఏర్పాటు జరిపియుండలేదనియు, శిశుసంరక్షణ సంఘములు చక్కగ పనిచేయుచున్న వనియు, వాటికి ఆంబులెన్నకారు మొదలగు సాధనములొసగి ప్రోత్సాహము గావించవలెననియు, ఇంకను ప్రారంభింప వలసియున్న శిశుసంరక్షణ సంఘముల రెంటిని వెంటనే ప్రారంభింప దగుననియు, ఉపన్యాసకులు చెప్పిరి.

గృహములకు నీటిసప్త పరిమితి సంవత్సరమున రు.120 లనుండి రు.60 లకు తగ్గింపదగినను నూచనను గవర్నమెంటు వారు త్రోసివేయుట, విచారకరమనియు, కానసభలో ఈసక్తును సవరించుటకు తీసుకరాబడు బిల్లు అంగీకరింపబడు గాకయనియు, కవిమనరు, స్థానసంఘమువారును, తమ అధికారమును తిన్నగ చలాయించి యుండవలసిన వనియు, కార్పొరేషను కౌన్సిలు సభ్యులకును అధికారులకును, విధికోల్పోకరచొప్పున ప్రతినిధులు ఆయావిధుల కష్టనిష్ఠురముల తెలుపుటకై ఎన్నుకొనబడవలెననియు, అందువలన మితవ్యయమున కవకాశము గలదనియు, కార్పొరేషను పాఠశాలయందలి పిల్లలను, డ్రాప్ డ్రోన్లచే పరీక్ష చేయించవలెననియు, తెల్పిరి.

పి. రంగనాథం కెటిగారు

గత సంవత్సరమున జరిగిన యభివృద్ధికై కవిమనరును ప్రశంసించి, ఆరోగ్యశాఖాధికారి ప్రచురణ విషయమునందు విశేషకాలము వ్యధాపుచ్చదగినదనియు, ఆ స్త్రీపన్ను 100 కి 25 వంతునైనను తగ్గించి, చూతే, నుంగంబాకం, మొదలగు ప్రదేశములలో, క్వారీలను, వర్కషాపులను, బాగుచేసి అభివృద్ధినికై తీసుకు రాదగినదనియు, సగరమున, ఇంకను చాలరోడ్లకు తారు వేయదగినదనియు, నీటిసప్తవిధానమును, బాగుచేయవలెననియు, ఆస్పత్రులలోను చాకరేవులవద్దను, తోటలయందును, పంపులుగలిగిన బావులను ఎక్కువగా త్రవ్వించ ప్రోత్సాహము జేయవలెననియు, ఎక్కువకుండి బీచివరకు, డబుల్ రైలు రైల్వే వెయ్యవలెననియు, మాంటూరోడ్డునుండి నుంగంబాకంవరకు ట్రాము వెయ్యవలెననియు, చూతే ప్రదేశ మెక్కువ అభివృద్ధి చేయవలెననియు తెల్పిరి. కార్పొరేషనువారు నిర్బంధించిత ప్రారంభవిద్యను, ఎరెక్ట్రీకు డీపములకు విరివిగ ఏర్పాటు చేసి నందులకు వారినభినందించి, వారిని సక్రమముగా సాగింపదగునని తెల్పిరి.

పెద్దమర్ల వర్కషాఖవారు 22 వ డివిజనులో పంపింగు స్త్రీ మనుకు తగినస్థలమును సంపాదించదగినదనియు, ఆరోగ్యశాఖ

వారు గూడెములలో నూతులు, రోడ్లను, మారుగు కాలువలను, ఏర్పాటు చేయదగుననియు, శిశు సంరక్షణవిధానమును లేడిచాక్లర్ యొక్కయు, మంత్రసానులయొక్కయు, అమ్మలెన్ను మోటారుకారులయొక్కయు సహాయముతో కొనసాగించదగుననియు తెల్పిరి.

పన్నులు ఎక్కువైనందున వగచుచు క్రామీలును కంపెనీవారికి కంట్రాక్టు ముగిసిన వెంటనే కార్పొరేషను వారు తామే ఆవ్యవహారమును సాగింపదగుననియు రు.150 జీతమునిచ్చి మెడ్డి గారిని కన్ వెల్లింగు ఇంజనీరుగా ఉంచుకొనుట అనవసరమనియు మితవ్యయము ఇంతవరకు కార్పొరేషనువారు తలపెట్టుటయే లేదనియు మాడెలు ఇండ్లను నిర్మించి సగరమునందలి కార్పొరేషను పాఠశాలలో పిల్లలకు మధ్యాహ్నభోజనమునకును వైద్యపరీక్షకును ఏర్పాటు గావించదగినదనియు, రోడ్లను బాగుచేయుటకు కూలీలను ఎక్కువమందిని ఏర్పాటుచేయవలెననియు పిల్లలలో న్యూ నెన్నును సయకులలో కల్లీ రూపుమాపుటకు ఆసరమైనచో కానసహాయమును గూడ గైకొని కృషిచేయవలెననియు, శిశు సంరక్షణసంఘము బాగుగ నిర్వహింపదగుననియు పల్కిరి. తదుపరి టి. వరదాచాళు నాయుడుగారు కార్పొరేషను ఆదాయము తగ్గుటవలన వ్యయమును వీలైనంతవరకు తగ్గింపవలెననియు మదరాసు పౌరులకు ఒత్తిడిగలిగింపక మామూలు పన్నులుకన్న ఇతరమైన పన్నులు వివేచనీయదగు ఆలోచన చేయవలెననియు చెప్పిరి. వ్యయమును తగ్గించుట కొరకు ఇదివరలో రిట్రైచిమెంటు కమిటీ స్థాపింపబడినదియు, వలయు కోరంలేనందువలన రెండుమాడుసార్లు మాత్రమే సమావేశమైనదనియు, ఉన్నతాధికారులలో చాల తగ్గింపు నవకాశము గలదనియు, ఇతరమైన ఆదాయములను కనిపెట్టుటకుగాను అభివృద్ధిశాఖవారు చేసిన ప్రయత్నములు కొంతవరకు ఫలప్రథములైన వనియు, ఎరెక్ట్రీకు డీప స్తంభములపై ప్రకటనలవిధాన పన్ను వేయుటకు కమిటీవారు చేయు ప్రయత్నములు సఫలముగాను చున్నారనియు, డబ్బులేనవలయు చొట్టమార్కెటులు నెలకొల్పబడలేదనియు, రాబోవు సంవత్సరంబు టుచర్సుకువచ్చినపుడు ఆదాయపుపన్ను తగ్గించుటగుర్తించవలసిన స్యరాక నిష్పన్నదనియు, గతసంవత్సరముందు ఆదాయపన్నుతగ్గించుటకు ప్రయత్నము చేయబడిన గాని నిష్ఫలమైనదనియు, గానమన ఖర్చును తగ్గించుటయు, ఆదాయమును వృద్ధిచేయు ప్రయత్నము సరిపెనతో ఆదాయపుపన్నుతగ్గింపవలెనుండునని నడిచిరి. కార్పొరేషనువారి ఖర్చు ముఖ్యముగా (1) పబ్లికువర్క్సు (2) ఆరోగ్యవైద్య సహాయక (3) విద్యా శాఖలయందు గలదనియు, అందు మొదటిస్థానము విద్యాభివృద్ధికై నొనగదగుననియు, జాతీయకృషి సన్నాత్యము అందుచేసిన ఆధారపడి యున్నదనియు, బదులలో పిల్లలసంఖ్య అధికముగా అభివృద్ధియగుట సంతసింపదగిన యంశమనియు, తగినవసతులు లేనందున ఉపాధ్యాయులు చాలమి చేతనను పిల్లలను కొందరిని చేర్చుకొన లేదనియు, కాపిటల్ వర్క్సుకొరకు ప్రభుత్వమువారిని 1 లక్షరూపాయలు ఆప్పుకోరగా వారు కాంక్ష చేయమిచే పాఠశాల భవనములు సరియైనస్థితిలో లేవనియు చెప్పిరి.

ఈ సంవత్సరము అంటువ్యాధులు తగ్గి, మరణసంఖ్య కన్న జననసంఖ్య అధికముగా నుండుట ప్రశంసించదగిన యంశమనియును, చిన్నపిల్లల మరణసంఖ్య తగ్గుటచే శిశుసంరక్షణ శాఖవారిని అభినందించ దగినదనియు, చెప్పిరి.

గతసంవత్సరమువలె 7 లక్షలరూపాయలు రోడ్లమరమ్మతులకు వెచ్చించబడినదనియు, వెనుకటికన్న రోడ్లు బాగుగ నున్నను సరియైనరోలింగు ఉండవలెననియు, తారువేయుటకు రోడ్లను ఎక్కువయందు ఎక్కువకేంద్ర తీసికొనవలసినదనియు, మెత్తముమీద నివేదికము తృప్తికరముగా నుండవలెననియు పల్కిరి. విద్య కోరము లేకపోవుటచే సభ ముగించితి.

లాహోరు అనర్కాలి బాంబుకేసు

300 మందిని ఆరెస్టు చేసిరి

1918 లో లాహోరులో అనర్కాలిలో బాంబువేసిన కేసులో రహస్యముగా విచారణజరుగుచున్నది. ఇద్దరు ఆశ్రామస్తులైరి. 300 మందిని ఆరెస్టుచేసిరి. వీరిలో చాలమంది కాదు అకాలీలని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

వివిధమండలముల గౌని మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలు

నెల్లూరు, కుంభకోణము మొదలైన సగరములందలి వోటర్లకు

సి. రామలింగారెడ్డి యం. యల్. సి. గారిలేఖ

రాబోవు మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులకే వోట్ల నొసగుడని కుంభకోణపురవాసుల నుద్బోధించుచున్నాను. భారతజాతీయత పరీక్షకు లోనగుచున్నది. కనుక వోట్లట్ల తమ ప్రవర్తనములన జాతీయోక్తభావమున కారాము కల్పింపవలెను. చిల్లరచిల్లరవిషయము లన్నిటిలో లొంగిపైకిమాత్రము జాతీయభావన మున్నట్లు టిండుట వనస్వభావమునకు కళంకదాయకమును, దేశోద్ధానమున నగును. అట్లు గుటుకన్న అట్టివారు ప్రత్యక్షముగ తిరోగాములై దేశభావనాభావము ప్రకటించుట యుక్తము.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను ఎన్నుకొనుటకు గలకారణములు విస్తృతములు, సులభగ్రాహ్యములు, నిర్వివాదములు దేశమంతటిలోని చక్కని కట్టుదిట్టములతో ఎన్నికలందు పోటీచేయుచున్న వారొక్క కాంగ్రెసుపక్షమువారే కావున జాతీయవాదులై యున్న సేకమై వారికి సాయము జేయదగును.

కాంగ్రెసు కేవలము రాజకీయయంత్రమే కాదు. సామాన్యమణిలైవాసి వారిహక్కులను స్వాతంత్ర్యమును సంరక్షించుటకై కృషిసల్పుచున్న జాతీయసంఘము లన్నిటిలోనుగొప్పతమములవలన బాధ నొందినవారి సహాయము విషయము నాలోచింతు. స్థానిక సంఘములలో తంత్రములు జరుపుచు అభ్యర్థులుగ నున్నటువంటి జస్టిస్ పక్షమువారుగాని, "ఇండిపెండెంట్లు" గాని చింతాలు ప్రోగుజేసి, కట్టుదిట్టములతో పనిచేయు ప్రచారకుల సేర్పాటుచేయువిషయమున సేమ్యపి సలిపిరికై కాంగ్రెసువోలే సేనంఘమును రాజకీయములను సాంఘిక సేవను మేళవించి కృషి సల్పుటలేదు.

ప్రభుత్వము వారు మిలైకి బంపిన వజ్రదాయనదగు తంజావూరు రీసెటిల్మెంటు వ్యవహారమునుగూర్చి ఆలోచింపును. కాంగ్రెసువారును, సంయుక్త జాతీయవాదులు మీకు బాసటగ నిలచి, మిగిలిన సంరంభము గావించియుండిరి. ఇకముందు నల్లైకావించెదరు. తమన్నేమి కులబలమును క్షీణింపజేసి, ప్రత్యక్షముగను పరోక్షముగను తమకు విరోధులుగ నున్నవారికి సాయముజేయుచున్నవ్యయమును పాల్పడుట గౌరవమా లాభకరమా? ఇట్టి అనానుష చర్యలవలన వారు ఆత్మనాశము గావించుకొనరా?

జాతీయ జాతీయభావమునకును సభేదముకావున స్థానిక సంఘములు మొదలు ఢిల్లీ అసెంబ్లీవరకు అన్ని ఎన్నికలలో సీ అభేదభావము ప్రత్యక్షప్రదర్శితము కావలెను. అసెంబ్లీకి జాతీయభావము ననుసరించి వోటుచేసి మ్యునిసిపాలిటీలకు వ్యక్తభావమును స్థానికాభిమానము ననుసరించి వోటు చేయుట బుద్ధిహీనయగును.

ప్రభుత్వమువారికి మీలమును చూపించవలెనన్న మీజాతీయభావపవిత్రతను సర్వత్ర ప్రదర్శితము గావించవలెను. గొలుసులో నొక్కొక్కము బలహీనమైచో గొలుసు పుటుకునై తెరిపోవును.

తంజావూరు యం. యల్. సి. లిఎన్నికలలో యావచ్చ క్రితో కృషిచేయదగిన యాశించుచున్నాను. తమపనియంతయు కానసభయందేయున్నదని వారు తలంపగూడదు. ప్రజాప్రతినిధులగుటచే వారు సర్వతోముఖముగ జాతీయభావమును పోషించి పెంపొందింపవలెను.

మొన్నటిఎన్నికలలో మద్రాసు కాంచినవిజయముజెల్లాలలోనివారి కావర్కప్రాయముగనుగాక.

జెల్లూర్, కృష్ణా, నెల్లూర్, గోదావరిజిల్లాలలో జాతీయవాదపక్షమునకుచెందిన కానసభ్యులు మ్యునిసిపల్ ఎన్నికలలో బాగుగ కృషిచేసి కాంగ్రెసునకు విజయము నొనగూర్చెదరుగాక. జస్టిస్, ఇండిపెండెంట్ల పక్షములవారికి ప్రతికూలురుగ నున్న యావన్మందిని సేకముగావించి జాతీయవిధానము ననుసరించి తగిన కట్టుదిట్టములతో ప్రచారము చేక్క సాగించినది.

సి. రామలింగారెడ్డి,

సెప్టెంబరు 15 వ లేడీ.

దసరా పందెపు ఆటలు

సుందరమైన వెండివిగ్రహములు బహుమతు లివ్వబడును

చీరాలలోనున్న మిత్రాభివృద్ధి సంఘమువారిచే గత 5-6 సంవత్సరములనుండి ప్రతిసంవత్సరము దసరాపండుగ రోజులలో వ్యాయామ పోటీపరీక్షలు జరుపబడుచు, పరీక్షలలో నెగ్గినవారికి బహుమతులు అందగబడుచున్నవి. ఈసంవత్సరము పోటీపరీక్షకు అక్టోబరు 1వ తారీఖు మొదలు 6వ తారీఖువరకు జరుప నిర్ణయించినారు. ఈపోటీ బాపట్ల తాలూకాలో కరిగ్నెజుడు మిడిల్ హైస్కూల్లోని బాలరకు మాత్రమే నిర్ణయించినారు. దరఖాస్తులు యూనెల 2వ తారీఖునాగ్గరి కార్యదాతల నరదాచార్యులు, టోర్నమెంటు మేనేజరు దసరా స్పోర్ట్స్ చీరాకు పంపించవలెను. ఇతర విషయములు వివరములు సముఖమున వచ్చి తెలిసికొనవచ్చును.

యస్. పి. రాములు,
సెక్రటరీ.

మడక శిర

(బహిరేఖ)

ఈయార నొక మిడిల్ స్కూలుకి 4 సంవత్సరముల క్రింద స్థాపించబడినది. బాలరసంఖ్య సంవత్సర సంవత్సరము తీరలేనందుచున్నది.

జిల్లాబోర్డువారి పాఠశాలను గ్రామాంతరమునకు మార్చి సమకట్టి కొందరు లోకల్ బోర్డుమెంబర్స్ సమస్యను విమర్శించి వారియభిప్రాయముల నివ్వనట్లు కోరిరి.

అలాకల్ బోర్డు మెంబర్లలో నీగ్రామ జనప్రతినిధి యగు రా. శ్రీనిధి నగదుగారికయ. వారియు తరువదిన చాచి నశేకులలో నీవిషయము ముచ్చటించిరి.

9 తేదీ సాయంత్రము మహారైదుగంటల కొక సభ జరుపబడెను. మిడిల్ స్కూలు సెక్రటరీ విషయమున సభికుల యభిప్రాయములను వివరించుచు విచారణచర్యచరిగిన పిమ్మట కొన్ని తీర్మానములు మోదించబడెను. వాటిలో ముఖ్యమైనవి:—

(1) వెంకటగిరి బడిలోని పెద్దతరగతులను తీసివేయటం (2) హిందూబోర్డు బాలరస్కూలులోని 4 వ తరగతిని తీసివేయటం (3) ప్రయత్నముల చేయుట (4) జిల్లాబోర్డువారిని జిల్లా ఎజు కేషనల్ ఆఫీసరుగారిని బాలర జీతములు తగ్గించునట్లు కోరుట.

తీర్మానము లేక గ్రీవముగా నంగీకరింపబడినవిమ్మట సభాధ్యక్షుడు కేషనరీగారు సభవారితరపున మిడిల్ స్కూల్ వు ధికినవచ్చునట్లు జేయుట ఎల్లరి భారమనియు దానిని తీవ్రము చే దగ్రామమున కెత్తివేయకుండునట్లు జిల్లాబోర్డువారికిని ఎజు కేషనల్ ఆఫీసరుగారికిని వందనముల వర్షించెను.

యునానీ శరీరారోగ్యసంబంధి

సర్వకాలములందు ఉపయోగించదగిన లేహ్యము. ఇది రక్తమును శుద్ధిపరచును. శ్రోత్ర రక్తమును పుట్టించి మనో యుల్లాసము గలిగించును. దారుణమైన ఆకలిపుట్టించి కాయ సిద్ధిచేయును. ఆజీర్ణతైత్తిరోగములను, సర్వమేహములను, సెగ, వాయి దుర్బలములు, రసపట్టు, వీర్యవృద్ధిములను కలుగు సర్వవ్యాధులను, క్షయ, శ్వాస, కాస, క్షేమ్య రోగములను, పదివిధముల మూలశంకలు నశింపజేయును. కులసాగా కాలవిరోధము చేయించును. శ్రీలక్ష్మీరక్త కుసుమ ప్రదర్శనోగములనున్న సర్వబహిష్కరకృతులను అద్భుతముగా కుదుర్చును. ఇది మెదడు ననుసరించుచున్న సర్వవ్యాధులను నివారణజేసి జ్ఞాపకశక్తిని సేత్రరోగములను బాగుజేయును. ఈలేహ్యము వనమాలికలతో తయారుచేయబడినది. ఇందులో రస విష గంధకాదులు వున్నట్లు యెవరైన రుజువుపరిచేయెడల రు 5000 బహుమతి యివ్వబడును. ధనికులకు వీడలకు అందరకు ఉపయోగపడునట్లు తక్కువధరకు యివ్వచున్నాము. ఈ లేహ్యము నేవించిన ప్రతివారును దీని గుణములు తెలిసికొనిన పిమ్మట 24 తులముల బంగారము ఖరీదు చేయగల దని దృఢముగా నమ్మగలరు. ఈలేహ్యము ప్రతిబడిపిల్లలకు మిక్కిలి ఆకర్షణమైన దని దృఢముగా నమ్మవలయును. ఇది వాడేటప్పుడు ఏ విధమైన పశ్యములేదు. 24 తులముల లేహ్యము చెల ఖర్చులు సహా రు 28.0.

వలయువారు:—యం. అజీజుద్దీన్, ప్రొప్రైటరు, హిరపురము. గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

తమాషాలు

(ఆంధ్ర పత్రికకు ప్రత్యేకము)

ఖర్చుతగ్గింది

వెంకటరెడ్డి పీడయ్యుడు సలహానిమి త్రమే బోయెను, వెంకటరెడ్డి:—నాకేసు మీరు పట్టుతారా? పీడయ్య:—సంజామేమిటి? ఈకేసులో తప్పుకుండా గలుస్తాం.

వెంకటరెడ్డి:—అయితే మీకుమందనాలు. నేను కోర్టుకు పోనక్కరలేదు. నేను మీకు చెప్పింది ప్రతివాదులకేసు లెండి.

ఫలితం

ఒకముసలివాడు రయిలుగడ్డకు తొందరగావస్తుండెను. రైలుకదులుతుందని తెలిసి గాడ్డునుసరించుచు వచ్చి రయిలులో బడచె చెను. మెయిలుబండి ఆగుటచే గిరి మైక్లూరాన రయిలు ఆగెను. అంతట బండిలోనుండి ముసలివాడు మండిపడుచు దిగెను. గాడ్డును తిట్టసాగెను.

గాడ్డు:—నేను ఎక్కించకపోతే, గయిలు ఇవ్వాలే తప్పి పోయేదే. అదికనక్కోక, ఇంకాతిడుతావేం?

ముసలివాడు:—నీసంజామేమిటి, నేను రయిలులో ఉత్తరం వెయ్యడానికేవస్తే, నన్నింతదూరం తీసుకువచ్చావు. నీటివానికంటే ఏడుమూ మల్లీవెనక్కు వెళ్లి!

ధ్వన్యర్థం

తల్లి:—నాకోడుకు చేసేదుర్మార్గం ఇంతంతాదు. వాడు బాత్రిగా చెడిపోయినాడు.

స్నేహితుడు:—నీవుగట్టిగా బుద్ధిచెప్పాలి.

తండ్రి:—ఇక నామాటమిదను. వాడికి దుష్టులచెప్పే హితంకానినచ్చదు. ఎట్లాగయినా నీవుహితంచెప్పి, మావాడిని దారిలో పడవెయ్యి, బాబూ.

సంతోషం

పిల్లవాడు:—నాన్నా, నీకు రెండుదూపాలూ ఖర్చులేకుండా చేస్తాను నీకుసంతోషమేనా?

తండ్రి:—సంతోషంలేకేం? అయితే ఆసంగమేమిటి?

పిల్లవాడు:—నేనుపరీక్ష పూర్తయితే రెండుదూపాలూ లిస్తానన్నావుగదా. ఈయేడు తప్పిపోయినాను.

బట్టలకు మందు

బట్టలకులంకడివాడు, బట్టలకు మందుఅమ్ముచుండెను. అంగడివాడు:—ఈమందు రానుకుంటే, ఇక వెంట్రుక తన్నటికిని ఉడిపోవు.

బాటసారి:—ఈదొవళం నీవు ఎందుకు ఉపయోగించలేకపోయావు? నీది బట్టలేదే!

అంగడివాడు:—నాదిబట్టలేయివచ్చుదు, ఈమందును కనిపెట్టలేదు.

నాటకం

పుల్లయ్య:—నాటకం బాగున్నాదాండి? మల్లయ్య:—బాగేమిటి! సారంగధరుడు చచ్చిపోయ్యేటప్పటికి, అతనికి రైఫి ఇన్స్పెక్టరు జేయించిన ఏజెంటు మార్చి పోయి క్రిందపడ్డాడు.

మందు

రోగి అర్ధరాత్రివేళపోయి డాక్టరును లేపెను.

డాక్టరు (కోపంతో):—ఇంతమాత్రానికి అర్ధరాత్రివేళ లేపాలి? సోడియం కార్బనేటును, ఒక గ్లాసు వేడినీళ్లలోవేసి తాగి, ఆజీర్ణం పోకపోయింది!

రోగి:—నాకు కావలసిందే. మిమ్మునిక తంటాలు పెట్టను. మీరు పడుకోండి.

యోగ్యత

వర్తమాకుడు తనకోట్టుకు జవానుకావాలెనని ప్రకటించెను. అనేకులు వచ్చిచూచిరి. కాని అందరిని పంపివేసెను. తుద కొకడు మిగిలెను.

వర్తమాకుడు:—నీకు పనిఅంతే యివ్వమేనా?

నాకరు:—నాకు ఇష్టంలేదండి.

వర్తమాకుడు:—నీసంజామేమిటి నాకుకావాలెను. నిజంచెప్పావు. ఇంతవరకువచ్చినవాండ్లు ఒక్కరూ నిజంచెప్పకపోయిరి.

ధర్మం

అన్నదానసమాజ కార్యదర్శి ఒక లుబ్ధునిచేరి, ధర్మము చేయుడని ఆదేశెను.

లుబ్ధుడు:—ఏంబాధ? ఈన్నవాండ్లకి నే ప్రయోజనం లేకుండు. లేనివాండ్లకు నేనొక్కడిని ఇచ్చినా ఇయ్యకపోయినా కలిగికోరత ఏమియు ఉండబోదుగదా.

నవ్వవరిహారం

నాకరు:—మెట్లమీదనుంచి క్రిందపడ్డాను. కాలునిరిగిందండి.

యజమాని:—ఏదివిరిగినా నీతీతంలానుంచి బిగపట్టుకుంటాను.

నిజం

ధనవంతుడు:—ఈనస్తువును నేనుఎంతకుకొనివుంటానో, నీవుచెప్పగలరా?

స్నేహితుడు:—సగానికి కొనివుంటాను.

ధనవంతుడు:—దేనిలోనగం?

స్నేహితుడు:—మీరు జెప్పిపోయ్యే వానిలో సగం.

వర్షం

వర్షంకురుస్తుంది. పిల్లవాడు బజారుపోయినాడు. తండ్రి ఆదుర్దాపడుచున్నాడు.

స్నేహితుడు:—మిషిల్లవాడికేం భయంలేదు. వర్షం ఎక్కువయితే ఏకొట్లోపోయి కూర్చుంటాడు.

తండ్రి:—నాకేభయం. వాడికి పదిరూపాయల నోటిచ్చాను. ఆకాస్తా ఖర్చుపెట్టుకున్నాడేమో నని విచారిస్తున్నాను.

భ్రమ

తేనీకటివాడు (బజారులో):—ఇంత వికారమృదుఖం గల పటాన్ని ఎక్కడాచూడలేదు.

భార్య:—మీరు చూసేది పటంగాదు. అది అద్దం. అద్దంలో మిమ్ములమీరే చూసుకుంటున్నార.

ప్రాయశ్చిత్తం

రామయ్య సర్తకుని దగ్గరకుపోయి వస్తువులను గొని వైకం ఇచ్చెను.

రామయ్య:—నీతో ఒక్కమాట చెప్పాలి నీ చేస్తుంది. నిన్నటివం చెల్లని పాపలాభానికి ఇచ్చావు.

సర్తకుడు:—నేను ఎన్నడూ అట్లా చెయ్యను. అయినా పాపలా మారిందిగదా.

రామయ్య:—మారింది. ఇంతకుముందే నీకీస్తే తీసుకున్నావు.

హెచ్చరిక

యజమాని (బంట్రోతుతో):—నీవు మధ్యాహ్నం ఏ మిజియ్యాలనో, మాగుమాస్తా చెప్పాడుగదా.

బంట్రోతు:—చెప్పాడు. మీరువస్తుంటే, తనకు నిద్రలేపమన్నాడు.

మీర్జాపూరు బాంబుకేసు

నిన్న 15 వ తేదీని కలకత్తా హైకోర్టులో విచారణ జరిగినది

“22.8.24 వ తేదీ రాత్రి తొమ్మిదిగంటలై సమీపము యిద్దరుమనుష్యులు మోటారుబండి నడచుచున్నట్లు హరిసను, కళ్యాణలక్ష్మిణులు కవియముగలో బండినెక్కి మీర్జాపూరుబీధికి చెల్లి ఖద్దరుమెపులో బాంబుచేసిరి. అపుడాదుకాణమున యిద్దరు భాగస్వాములు (ప్రకాశచంద్రవరదేవ, శరీవకుమార ఘోష)ను, వైద్యనాథచలర్జీ (ఒకకాతాదాడు) గారు నుండిరి. ముద్దామాలా కారును కొంతదూరము ముందుకు సడసించి ఆచట నాసిరి. పిమ్మట ముద్దామాలాలో నొకడగు వసం తకుమారదేంకి ఖద్దరు దుకాణముకడకువచ్చి రెండునిముషములుండిమరల కారుకడకేగి రెండవముద్దామాలాను గాంతిలూచుకనవర్తితో రహస్యముగా నేమిచెప్పెను. పిమ్మట వసంతుడు మరల దుకాణముకడకువచ్చి కాలినడక గచ్చుచున్నట్లు నిలచి దుకాణములోనికి బాంబువిసరెను. ప్రకాశచంద్రవరదేవగారు వెంటనే చనిపోయెను. వైద్యనాథ ఛలర్జీగారికి గాయములు తగిలెను. వెంటనే హంతకుడు కారుకడకు పరుగెత్తెనుగాని, వొంగవొంగయని శరీవ కుమారఘోషగారు తేలుచేయుటచే చాలమందిహంతకునితెరిమిరి. హంతకుడు బండిలో నొక్కినడిబ్బిగుసుని ద్రోవయతో చెప్పెనుగాని చాలగంపు చేరుటచేసి రెండవముద్దామాలా బండిలోనుండి దారికి ఉత్తరముగా పరుగిడగా అతనిని హంతకునిగూడ అరెస్టుచేసిరి.” అని ఫిర్యాదీం తెలిపిరి.

(ఆంధ్ర ప్రెస్)

ఇంపీరియలు బ్యాంకు కేసు

రెడ్డరుక్మిణి సాక్ష్యము

న్యాయమూర్తి బిస్మి గారియందుట

(నిన్నటితరువాత)

పిదప అసంతోషమును సాక్షి ప్రాసిక్యూటర్ వారిచే విచారించబడి తాను తప్పుపడినట్లు గుమాస్తానియ్య, శైక్రటికిపంపు స్టేటుమెంటు తాను వ్రాయుచున్నదియు, నవంబరు 10, 17; డిసెంబరు 8; 1923 సం॥ జనవరి 1; మార్చి 29; జూన్ 16 తేదీలందు వ్రాసినపద్యము తాను వ్రాసినవేయనియు, వానిని తప్పులు లేక వ్రాసినవియు జెప్పెను. పిదప నరసింహాచారిగారు క్రాసుపరీక్ష చేసిరి.

ప్ర:—ఏదేని కాలంలో ఎందుకు గుమాస్తానియ్యారు.

ఉ:—ముగ్గురు.

ప్ర:—ముగ్గురిలో ఎవరోయొకరు ప్రతి నెల బాలన్సు తీసికొనుటకు వచ్చెదరు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—మీపై యధికారాలచే రెడ్డరుక్మిణిని సరిచేయబడును.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాలన్సు షీటులోని సంఖ్యలను 1923 సం॥ జనవరి 5 తేదీన, మార్చి 29 న, కాపీ చేసినప్పుడు, ఇప్పుడున్న మాజిరిగానె యున్నవా?

ఉ:—అవును. అట్లేయున్నది.

ప్ర:—జూన్ 15 న తేదీనగూడ అట్లే యున్నవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అహమ్మదుబాచా; మీ బాన్ జాన్ కు సంబంధించిన అంకెలను నీవు వ్రాసినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—పై మాడు లేదులండు అహమ్మదుబాచా, మీ యాన్ జాను అకౌంటులందు మార్పు చేయబడియున్నవి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అవి ఎప్పుడు మార్పుబడినది నీకు తెలియదు.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

పిదప గ్రాంటు వరల పరీక్ష చేయగా సాక్షి 1923 సం॥ జనవరి 5 న తేదీన అహమ్మదుబాచా అకౌంటులో రు॥ 1,09,014.2-9 లున్నదనియు, తాను జెప్పిన మార్పు 3 దియే యనియు మార్చి 29 న తేదీన తాను వేసిన సంఖ్య రు॥ 1,04,428-3.6 లనియు, కొంత కొట్టి వేయబడినట్లు కనబడుచున్నదనియు, జూన్ 15 తేదీన పద్దు రు॥ 1,05,275-3.6 ఉండెననియు తాను వచ్చినపుడు వారి అకౌంటు ఎక్జిజిటివ్ నుండినది జ్ఞాపకములేదనియు జెప్పెను.

పిదప ఘోషామహమ్మదుఖాను పరీక్షించబడి తాను ఏనుగల వ్యాపారము చేయుచున్నదనియు, 2,3, ముద్రయిలను వారితోగలదు నాటినుండి తానెరుగుదననియు, ఇండియన్ బ్యాంకులో తనకు అకౌంటు గలదనియు మైసూరు మహారాజావారినుండి ఏనుగుకొరకు ఆర్డరు రాగా దబ్బుడిపాటిలు కొరకు అకౌంటు ఏర్పరచినవినియు, సుల్తాను మొహిదీను సాహేబు తన్న ఇండియన్ బ్యాంకువారికి యొరుకపరిచెననియు, 3 లేక 4 సంవత్సరములక్రింద తనకు అకౌంటు ఉండెదనియు, అప్పుడు పోస్టుద్వారా రెండురోజులకు చెక్కువచ్చియుండెననియు జెప్పెను.

పిదప కోర్టువారు అల్వాహరములకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

నిన్నటిదినమున ఫలహారానంతరము హైకోర్టు నెవరు తిరిగి 2 X 45 నిమిషములకు సమావేశమైరి. అప్పుడు ప్రాసిక్యూటరు తరపున ఎన్. కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారు కొంతమంది ఇంపీరియలు బ్యాంకులోని రెడ్డరుక్మిణిలను పరీక్షించిరి. మొదట ఎన్. రాఘవను అనునాతడు కృష్ణస్వామిఅయ్యంగారి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరములను నీక్రిందివిధముగ చెలిపిరి.

ఎన్. రాఘవన్ గారు

నేను ఇంపీరియలు బ్యాంకులో 1923 ఏప్రిల్ నెలలో ప్రవేశించితిని. నేను 1924 జనవరి వరకు పాసింగు గుమాస్తాగా నుంటిని. అర్ధసంవత్సరాంతమునకు రెడ్డరుక్మిణి బాలన్సులో కొన్ని చిత్రపులంకలు గాన్పించెను. అందు 7 లక్షలకుపైగా నుండవలసిన అంకెలు 1 లక్షగానుండెను. అవిషయమును చెక్కురుసకు తెలిపితిని ఈవిషయమును రెడ్డరుక్మిణిపరగ వి. వి రామచంద్రయ్యకు చెలుపగా నది పోబాటులని నుడిచెను.

ఎన్. నరసింహాచారి గారిచే క్రాసుపరీక్షించబడి సాక్షి ఇట్లు తెలిపెను. నేను దాదాసాహెబు అహమ్మదుబాచా సాహెబుల భాతలను జూచితిని. కొన్ని సమయములో నిలువమొత్తము అంకెలనుగూడ రెడ్డరుక్మిణి నుండి జూచి పానుబుక్కులో వేయుచుండును. పానుబుక్కుల తయారుచేసినతరువాత, హెడ్డుగుమాస్తాకు పంపెదను. ఆతడు పరీక్షించి, భాతాదారునకు పంపును. సామాన్యముగా ప్రతి ఆరు నెలలకు పానుబుక్కును పరీక్షించి సంతకము పెట్టును. (ఈ) ప్యానుబుక్కు ఇంపీరియలు బ్యాంకు అకౌంటును పాసింగు ఆఫీసు గారిచే సంతకమొనర్పబడెను.

న్యాయమూర్తి:—రామచంద్రయ్య 6 లక్షలు తేడాగల అంకెను పారబాటని చెలిపినంతటితో నీవు సంక్రమణము చేతివా?

సాక్షి:—అయితని. అవిషయము నైయధికారికి చెలిపితిని. అప్పుడు నేను క్రొత్తవాడనగుటచే నాకెక్కువ తెలియలేదు.

టి వెంకటాచారిగారు

నేను రెడ్డరుక్మిణిపరును. ఈరెడ్డరుక్మిణి, మేమే బాలన్సు షీటుల తయారుచేసెదము. 1923 ఫిబ్రవరిలో, శవరిముత్తవ్రాయు రెడ్డరుక్మిణి సరిజూచి, బేలన్సు షీటును తయారుచేసితిని. 1923 మార్చి 2 తేదీపద్దు నేనే వేసితిని. ఆదినమున అహమ్మదుబాచా భాతలో బాకీ 485 187-6-10 గలదు. బేలన్సు షీటులో మొదటిత్రమ రు॥ 105187-6-10 లు గా గలదు. నేను ఆదినమున రెడ్డరుక్మిణిలో మియ్యభాతలో 123106-0-0 లు బాకీగలదు. ఆదినమున బాలన్సు షీటులో 28106-0-0 లు మాత్రమే వేయబడెను. ఇందు మొదటి 1 అంకె లోలంపబడెను. 2 తేదీన రుక్మిణిభాతలో, 74757-7-6 భాతలో బాకీగలదు. ఆదినమున బేలన్సు షీటులో 4757-7-6 తేయబడెను. ఈ అంకె నెవరుచేసేలో నాకు తెలియదు. ఎన్. దాదాసాహెబు భాతలో నాదినమున ఫిబ్రవరి 2 తేదీన 60682-2-1 నిలవ. ఈభాతా శవరిముత్తచే వ్రాయబడెను. బేలన్సు షీటులో మొదటిత్రమ బాకీగానే వేయబడెను. కాని ఆత్రమ మిప్పుడు నల్లసిరాతో యుండి అది నిలువగా గాన్పించుచున్నది. నేను 2 వత్సరములుగా నీ బ్యాంకులో నుంటిని. నిలువయున్న ధనముకంటె నెక్కువమొత్తమునకు చెక్కు వచ్చినయెడల నాచెక్కును, చీపుఅక్రొంట్లంట్లు వద్దకు పంపెదము. క్లియరుంగు హాపును చెక్కులు వచ్చినయెడల భాతలో జేర్చెదము. అట్టి భాతాదారు డామొత్తమునకు చెక్కునంపినయెడల దానిని చీపుఅక్రొంట్లంట్లు పంపెదము. ఈపద్ధతి నెపుడు మరచిపోము.

క్రాసుపరీక్ష

నేను రెండు మొదలు భాతాను వ్రాయుచును. నేను కల్పికంపెనీవారి భాతానెరుగదును. హాజీమహమ్మదుబాచాకంపెనీ భాతాగూడ నాభాతలోనేగలదు. ఈరెండు భాతాదారును పంపు ఓపడ్రాపులను, అప్పులును ఓపరుడాపు పుస్తకములో జేర్చుకుండ ప్యానుజేయలేదు. నేనెవరి ఓపరుడాపులో జేర్చుకుండ ప్యానుజేయలేదు.

ప్ర:—1923 సం॥ లో అబ్దుల్ హాకీము అనునాతడు హాజీబులు బాచాసాహెబు కంపెనీభాతలో రు॥ 80లక్షలవరకు డ్రాపునొసగెంటునీ, రొక్కమును దీసికొనెను. దానిని నీ వంగీకరింపలేదని చెలుపగలవా?

ఉ:—నాకుజ్ఞాపకములేదు.

1923 మార్చి 2 తేదీన రెడ్డరుక్మిణి ఎప్పుడు బేలన్సు షీటులో మొత్తముల వేసెదను గాన జ్ఞాపకమునుండి 4 లక్షల అంకెనే వేసితిని చెప్పుచున్నాను. వారాంత్యనివేదికముల నెప్పుడు రెడ్డరుక్మిణిపరులే తయారుచేయుదురు. నెలకొకసారి నైయధికారు లాబేలన్సు షీటును పరీక్షింతురు. బేలన్సులో పై అంకెల నెవరు ఎప్పుడుమార్చికో చెప్పలేను. 1922 ఫిబ్రవరి 30 మొదలు చెనుకకు జనవరి 19 తేదీ వరకును అంకెలు మార్పుబడెను. మార్చి 2 వ తేదీన నేను బేలన్సును పుస్తకములో వేయునపుడు, చెనుక అంకెలను జూడము. అందుచే నాకాగితముయొక్కరంగు మారెనని నేను జెప్పలేను.

ప్ర:—మార్చి 2 తేదీన నీవు మొత్తముల వేసినపుడు ఆది ప్రస్తుతపు ఫిలిలోనున్న గమనించెడివాడగావా?

ఉ:—గమనించెడివాడను గాను.

రుక్మిణి భాతలో 1923 జనవరి 5 తేదీ నుండి ఫిబ్రవరి 2 తేదీవరకు బేలన్సు కాలములోని అంకెలన్నియు ఎర్రసిరాలో నన్నవి. మార్చి 2 తేదీన ఎర్రసిరా అంకె కొట్టివేయబడి, నల్లసిరా అంకె వేయబడియున్నది. అనగా వాదినమున నిలువయుని యర్థము.

దాదాసాహెబు అక్రొంట్లంలో జనవరి 5 తేదీనుండి ఫిబ్రవరి 2 తేదీవరకు అంకెలు ఎర్రసిరాలో నున్నవి. జనవరి 26 తేదీ, ఫిబ్రవరి 2 తేదీల ఎర్రసిరా మొత్తమునై నల్లసిరాతో వ్రాయబడియున్న విషయము నిజమే.

ప్ర:—ఈరెండు అక్రొంట్లంలోను, మార్పుబడినంత వదలబడిన మొత్తములన్నియు సరియైనవేయని యెంచెదవా?

ఉ:—నాకు తెలియదు.

అంతట నరసింహాచారిగారి కోరికపైన సాక్షి, బేలన్సు షీటులోని అంకెలను, రెడ్డరుక్మిణిలోని అంకెలను పోల్చిచూచి సరిగ నేయున్నవనినడిచెను. తరువాత దాదాసాహెబు అక్రొంట్లంట్లనుగూడ దీసికొని పోల్చిచూడగా పై మాడు తేదీలలో మిగిలిన వారాంత్యమొత్తములన్నియు, బేలన్సు షీటులోను, రెడ్డరుక్మిణిలోను అంకెలు సరిగానేయుండెను.

వి. రంగనాథముగారు

నేను ఇంపీరియలు బ్యాంకులో రెడ్డరుక్మిణిపరును. నేను ఆకాశరామన్న జాబును నవంబరు 20 తేదీన జూచితిని. అందు గం పొడిఅక్షరముల జూచితిని. 1923 ఫిబ్రవరి 9 తేదీన బేలన్సు షీటులో నేనీపద్దు వేసితిని. వి. రామచంద్రయ్యగారిచే వ్రాయబడు రెడ్డరుక్మిణి 17 మార్చి తేదీన 6, 25 మే, 29 జూలైలో బేలన్సు షీటు నేను తయారుచేసితిని. ఫిబ్రవరి 9 తేదీన 6 ఏప్రిల్, మే 25, జూన్ 28 తేదీలలో, బేలన్సు షీటులో నేను వేసిన బాకీ మొత్తములన్నియు మార్చిత్తగించివేయబడియుండెను. మే 28 తేదీ మొత్తము 687756 లు రు॥ 107706 లు గా మార్పుబడెను. జూన్, 28 తేదీనగల 696 వేలకు రు॥ 106 వేలుగా దిద్దబడెను. మియ్యభాను భాతలో ఫిబ్రవరి 6, మార్చి 6, ఏప్రిల్ 6, మే 2, జూన్ 29 తేదీల మొత్తములను బేలన్సు షీటులో నేనేవేసితిని. ఈమొత్తములనుగూడ మార్చిత్తగింపబడెను. ఈమార్పు ఎవరిదన్నారో నన్నదో తెలియదు. నారెడ్డరుక్మిణిలో 500 భాతాలుగలవు. నిలువలేని యివ్వకును, అన్ క్లియరు చెక్కుల సందర్భమునను అపలంబించు

చాదరిగారు:—అన్ క్లియరు చెక్కులనుగూర్చి మరెవరైన నుడివినవిషయముల నెరుగుదవా?

ఉ:—ఎరుగను.

ప్ర:—నీవారేనికంటె ఎక్కువ ప్రమాణముగా గొనవలసిన వాడవా?

ఉ:—నాకు తెలిసినది నేను జెప్పుచున్నాను.

నరసింహాచారిగారికి ప్రత్యుత్తరములను సాక్షి ఇట్లు నుడిచెను. జూన్ 28, మే 25 తేదీల బేలన్సు షీటులలో వేయబడిన మొత్తముల వాతోగలసి 8 గురు రెడ్డరుక్మిణిపద్దు తయారుచేసిరి. 25 మే 29 జూన్, మొత్తములో కేకాగితము గలదు. ఆకాగితమున నేనప్పుడు ఎట్టిరంగును గమనింపలేదు చూచి యున్నయెడల ననుమానము గలిగెడిదే. పై రెండు తేదీలను అధికారుల చెక్కింగదినములు ఆదినములలో సాయంత్రము, 4 లేక 5 గంటలతరువాత బేలన్సు షీటుల తయారుచేసి, ప్యాసింగు ఆఫీసున కొనగెదము. ఆకాశరామన్న పెట్టెను రెడ్డరుక్మిణిపద్దులకు చెలిపినపుడు న న్నేవిషయమును ప్రశ్నలును ఎన్నడును జేయలేదు.

రామానుజులు

నేను ఇంపీరియలు బ్యాంకులో రెడ్డరుక్మిణిపరును జూలై 18 తేదీన నన్ను సస్పెండుచేసిరి. (ఈసమయమున సాక్షి తనకు కోరువారు రక్షణము నొసగవలెనని గోరగా, నిరాకరింపబడెను) నేను ఒవరుడ్రాపుల నొసగుచుండెడివాడను.

ప్ర:—నిన్నెవరట్లు జేయగోరిరి.

ఉ:—నవరముత్తు రామచంద్రయ్య, ఆర్కటుగముగార్లు కోరిరి.

చాదరిగారు:—ఇది 1918 లో జరుగుటచే నీసాక్ష్యము నంగీకరింపరాదు.

న్యాయమూర్తి:—ఇది యెప్పుడు జరిగెను.

ఉ:—1922 లో

న్యాయమూర్తి:—ఇది 1922 లో జరుగుటచే నీయాక్షేపణ రాజాలదు.

ప్ర:—వారు నీతో నేమి జెప్పిరి.

ఉ:—ఈ భాతాదారు ధనికులనియు అందుచే నెట్టియ పాయము రాజాలదనియు, తాను అదివరకుగూడ నట్లే జేయుచుండెననియు నుడిచెను. అవసరమునో తనరెడ్డరుక్మిణి జూభామని రామచంద్రయ్య నుడిచెను. నేను జూచితిని. అందు కొన్ని తప్పులు గానిపించెను. డి. ఎ. ఎం. వి. ఎం. కి; ఎన్. ఎం. భాతాలలో నిట్టివి గాన్పించెను. ఆకాశరామన్న జాబుపై నేను సంకకమొనర్చితిని. నన్నెవరు ప్రశ్నింపలేదు. కిల్లు మానేజరు నారెడ్డరు కోరకు కలురంపి దీసికొని వెళ్ళెను. మార్చి 9 తేదీతో అంత్యమయ్యేవారమాన, రామచంద్రయ్య రెడ్డరుక్మిణి అహమ్మదుబాచాభాతలో 5 లక్షలు పై గాగలదు. ఆ విషయన నా భాతా బేలన్సు షీటు నేనే తయారుచేసితిని.

అత్యధిక 1 లక్ష గా మార్చబడెను. ఎవరు మార్చిలో దెబ్బపడెను.

తరువాత సాక్షి, 1928 జూను 15 తేదీ, బాక్స్ మొత్తము రు 705, 254 లు. ఈ మొత్తమును బేలమ్మపేటలో వేసితిని. కాని అప్పుడది రు 05,215 లుగా మార్చబడెను. మార్చి 9 తేదీన మియ్యబాను కంపెనీ బేలమ్మమొత్తమునేనే వేసితిని. ఆ మొత్తముగూడనిప్పుడు తగ్గించి దిద్దబడియున్నదని దెలుపుచు, అట్టిమాట్లు లానర్వబడిన ఇతరవారాంత్యనివేదికముల మొత్తముల గుర్తించెను.

చౌదరిగారి క్రాసు పరీక్ష

ప్ర:—నీకు లా దెలియనా.

ఉ:—తెలియదు.

ప్ర:—కోర్టులోనికి వచ్చుటతోడనే “రక్షణము” గా వలెనని ఎట్లు గోరితివి.

ఉ:—క్రిమికోర్టులో నేను కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసగలేదు. ఆసంవర్ధమున, రక్షణముగోరితిని.

ప్ర:—నీవు ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మియ్యకుండ నెట్లుండుగలవు. ఏకాగ్రముక్తింద రక్షణము గోరుచుంటివి. ఇకొకా త్వస్వీ ఆట్టుక్రిందనా, జంతువుల కాసనముక్తిందనా.

ఉ:—ఏకాగ్రముక్తి క్రిందనైదీ నాకు దెలియదు.

ప్ర:—పోలీసువారు నీవడుకువచ్చి ఆట్లు గోరినవని దని చెప్పినవిషయము నిజముగాదా?

ఉ:—సాక్ష్యము చెప్పవలసినదని పోలీసు అధికారుల పిలిగిరి.

ప్ర:—ఏపోలీసు అధికారియో చెప్పుము.

ఉ:—(చాలనేపు సంకోచించి) గోపాలస్వామిఅయ్యంగారు.

ప్ర:—ఆపోలీసు అధికారి, ముందుగా నీకు “రక్షణ మిప్పించెద” నని చెప్పలేదా?

ఉ:—182 వ సెక్షనుక్రింద రక్షణ మిప్పించెదమని చెప్పిరి.

ప్ర:—నీవు సాక్ష్యమొసగుటకు ఎంతకాలమునకు ముందు ఆతడట్లు చెలిపెను.

ఉ:—సాక్ష్యమొసగిన దినముననే.

ప్ర:—నీవు బోనులో కెక్కక పూర్వము.

ఉ:—అంతకు ఒక గంటముందుగా.

ప్ర:—బోనులో కెక్కుటకు పూర్వ మెక్కుగంటనేపు ముందుగామాత్రమే పోలీసువారికి నీకు మొట్టమొదటి సమావేశము జరిగెనని నీయుద్దేశమా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అంతకుపూర్వమే వారు నీవద్దనుండి ప్లేటుమెంటును పుచ్చుకొనలేదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఎన్ని నెలలకు పూర్వము?

ఉ:—నెలకంటె నెలలో.

ప్ర:—రక్షణకొరకునీవడిగితివా? లేక వారేమొసగిరా?

ఉ:—నేను రక్షణకావలెననియడిగితిని వారు సరేయనిరి.

ప్ర:—ఏకేక్ష నుక్రింద?

ఉ:—నాకప్పుడు దెలియదు.

ప్ర:—నీ కొరతెలిసరకే “రక్షణము” నడిగియుంటిమని పోలీసువారు చెప్పలేదా?

ఉ:—లేదు చెప్పలేదు.

ప్ర:—ఏ కాసనముక్తింద రక్షణ మొసగుదునో నీకు దెలియదు. 182 సెక్షను మాత్రము నీకు దెలియను.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1922 సం॥నుండి మాత్రమే నీవు పాపాత్ముడవైతిని జ్యూరరులకు దెలుపుట నీయుద్దేశమా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీంతకు పూర్వము చాలకాలమునుండి అన్వేషింపుచున్న అంగీకరించుటలేదా. 1918 సం॥ నుండియును గూడా?

ఉ:—నేను మొదట లెడన చూడవలెను.

చౌదరిగారు:—మొట్టమొదట నీ సత్యసంధతను పరీక్షింపనిమ్ము. రానుచుండ్రయ్య, శివముత్తల ప్రొత్సాహము అన్వేషింపుచున్న అంగీకరింప ప్రారంభించితినియు, అంతేగాకా వారి లెడ్జరులో పట్టి తప్పుల జూచినతరువాత నీకా కార్య మొనర్చుటకు ధైర్యము గలిగెననియు చెలిపితివి?—

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1918 సం॥నుండియు గూడ నీవట్లు జేయుచుంటివని రుజువు జేసియుండల విమి జవాబు చెప్పెదవు?

ఉ:—ఒకటిరెండుచోట్ల అట్టి పారపాలు జరిగియుండవచ్చును.

ప్ర:—వరుసగా అనేకములు గలవు నీ ప్రత్యుత్తరమేమి?

ఉ:—నాకు దెలియదు. నేనట్టిది జేసియుండను.

ప్ర:—అట్లుజేసియున్నయెడల, నది, అచారానుసారముగ సక్రమపద్ధతిలోనే జేసియుండవలెనుగా?

ఉ:—అంతకు పూర్వముజేసినచో నది పారబాటైయుండును.

ప్ర:—1918 సం॥నుండి 1921 వరకు వరుసగా అనేక పద్ధతులలో ఓచరుడ్రాప్రునొసగిట్లు జూపెదను. అవన్నియు పారబాలులేదా?

ఉ:—నేను జవాబుచెప్పలేను.

ప్ర:—నీవట్లుజేసినయెడల, బేలమ్మపేటలోను, లెడ్జరులోను, మోస మొనర్పవలెనను సుద్దేశ్యముతో జేసియుండునా?

ఉ:—1922 సం॥ వరకు అట్టిమోస మొనర్పవలసినఅవు సరము గా లేదు.

ప్ర:—నీవు పాపకర్మకు బాధియైనతరువాత లెడ్జరులో మోసమొనర్చితివా?

ఉ:—అవును తప్పక జేసియుండవలెను.

ప్ర:—1922 సం॥నుండి పోర్టర్, మోసముల నొనర్చుచుంటివి.

సాక్షి:—జవాబులేదు.

న్యాయమూర్తి:—చేసితివో లేదో చెప్పుము.

అతడు కోర్టుచా రీదినమునకు లేచిరి.

నేటి విచారణ

16-9-24

ఇతర ప్రాసిక్యూషన్ సాక్షులు

ఈదినమున ఇంపీరియల్ బ్యాంకుకేసు ప్రొత్సాహము న్ననందు న్యాయమూర్తిపీఠీగారియెదుట విచారణ తిరిగి సాగింపబడెను. ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు లెడ్జరుకీపరగు తానూ నుజులుగారు ముద్దాయిలతరపున ఎన్. చౌదరిగారిచే క్యాసు పరీక్ష జేయుటతో నీదినమువిచారణ ప్రారంభమయ్యెను.

ప్ర:—నీజ్ఞాపకకృతిని బాగుపరచుకొనివచ్చితివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఇతరులసహాయముతో నా లేకస్వంతముగనా?

ఉ:—స్వంతముగనే.

ప్ర:—1918 సం॥లో ఎక్. ఎం. చెట్టిగారు అను నాతనిపేర నొకఖాతా గలదు. అతనికి 25 వేల ఋణమొసగుట కధికారముగలదు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1918 సం॥ నవంబరు 11 తేదీన రు 26,000 ల బాక్స్ గలదు. ఆదినమున రు 17 వేలకు మరియొక చెక్కును, ఓవ రురీడ్రాప్రులో జేర్చుకుండ అంగీకరించితివా?

ఉ:—అవును. అది పారబాలు.

ప్ర:—సరే. జనవరి 2వ తేదీ 1919సం॥ రు 28,000 బాక్సియుండగా 2500 లగు మరియొక చెక్కును పుస్తకములో జేర్చుకుండ అంగీకరించితివా లేదా?

ఉ:—అదిసామాన్యమగుతప్పు.

తరువాత సాక్షి జనవరి 4 మే 19 ఏప్రిల్ 2 తేదీలలో బాక్స్ మొత్తము రు 28000, 27000, 25000 గా నుండగా 2500, 5000, 5000, 8000 లగు ఓవరు డ్రాప్రులను పుస్తకములో జేర్చునట్లు అంగీకరించి ఇవి యన్నియు పనితోందరలలో నొక రుబడినతప్పులని నుడిచెను. తరువాత వి. ఎ. ఎం. ముత్తరామచెట్టిగారి ఖాతాయందుగూడ నీవిధముగనే ఓవరుడ్రాప్రుచెక్కులను పుస్తకములో జేర్చుకుండపాక్కుజేసినట్లుల వేర్వేరు మొత్తములను జూపగా సాక్షి అంగీకరించెను. కాని ఇవి యన్నియు పారబాలులేనని నుడిచెను.

తరువాత ఏ.ఆ. ఏ. ఎం. ఆర్. ఎస్. ముత్తయ్య చెట్టిగారి ఖాతాయందుగూడ నిట్టివ్యవహారములే గన్పరచెను.

ప్రవేశబాలస్సంకేతయని ఆరుగగారు 2540 అనిచెప్పెను. ఆరోజున (మార్చి 5 న) రెండు అయిదులకు జనులు వచ్చినవనియు, ఇంకను రు 50494 లు డెబిటు బాలస్సు గలవనియు 1921, 22, 23, సం॥ లలో మరికొన్ని అకౌంటులలో గూడ తానావిధానమునే అవలంబించితినియు, అందుమోసమేమియు లేదనియు ఇతర లెడ్జరు కీపర్లు ఇక విధానము నవలంబించిన సం॥ గలి తనకు తెలియదనియు,

1922 సం॥ అకౌంటులలో మాత్రము జపరుడ్రాప్రు పుస్తకములో వ్రాయుకుండ అన్వేషింపుచెక్కుల పాసుచేసితినియు చెప్పెను.

ఏప్రిల్ 5న. రాజాబాదర్ గారు ప్రొత్సాహమున వారి చే పరీక్షింపబడి తాను ఇంపీరి బాంకులో 1917 నుండి 1928 జూలై లెడ్జరు కీ పరుగా నుండి ననియు వరకు మోసములు కోనుగొనబడినవిదప ఓవరు డ్రాప్రు పుస్తకము విషయమై తాను గొన్ని అక్రమములు చేయగా సస్పెండు చేయబడిరిననియు, 1928 సం॥ ఫిబ్రవరి. 16 తేదీన ఆహమ్మదు బాచా అకౌంటునీతి 4,58,979 (కెడిట్) బాలస్సు ఉండెననియు, దానినివారపు బాలస్సుపీటునందలి సంఖ్య లక్షపై చిలుకుండెననియు, ఏప్రిల్ 20 వ తేదీన కెడిట్ బాలస్సు పీటులో సరిగా వేసితినిననియు అది మార్చబడియుండెననియు, 4 లక్షలపై చిలుకుబడులుగా రు 1,04,069 లుండెననియు, జూను 22 వ తేదీన తాను వ్రాసిన 6,96,000 లకు బదులుగా 1,06,000 వేసియున్నదనియు మియాన్ బాన్ అకౌంటులో గూడ ఇట్టిమార్పులుగలవనియు ఒప్పకొనెను.

విదప సరసింహాచారిగారు సాక్షిని క్రాసుచేసిరి.

ప్ర:—రీ నెలు నీవు సస్పెండు చేయబడినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీవు క్రిమికోర్టులో విచారింపబడినలో గడ ఎన్ని రోజులకుముందు మరల పనిలో జేరితివి.

ఉ:—నాకు జ్ఞప్తి లేదు.

ప్ర:—ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీన నీవు విచారింపబడితివి. అంతకుముందే బ్యాంకుపనిలో చేరినావు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1928 సం॥ ఫిబ్రవరి 16 వ తేదీన అంకెలన్నియు నీవేసెననివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాలస్సుపీటులో నున్న ప్రకారమే లెడ్జరులో గూడ ఖాతాదారుల పేరులు అవిధముగనే యున్నవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—16 ఫిబ్రవరి ఆహమ్మదుబాచా అకౌంటులో పద్దులు వేయునపుడు వైసున్న వ్రాతను చూచినావా?

ఉ:—చూచియుండును.

ప్ర:—కనుక 16 వ తేదీన పద్దు వేయుటకుముందు వైసున్న పేరును చూచెదవు.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆహమ్మదుబాచామియానుబాను అకౌంటులలో పద్దు వేసినరోజులందు నీవేమియు అనుమానింపదగిన విశేషములందు గన్పట్టలేదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఈమార్పు లెప్పుడు జేయబడినవో నీకు తెలియదు.

ఉ:—నాకు తెలియదు.

ప్ర:—చెక్కు రిఫర్డుపుస్తకములో వేయక గి మార్పు ఓవరుడ్రాప్రులు పాసుచేసినందున నీవు సస్పెండు కాబడితివి.

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నీతోగూడ సస్పెండు చేయబడిన చాలమంది ఇతర లెడ్జరుగూడ సాక్షులుగూడ తిరిగి చేర్చుకొనబడినారు.

ఉ:—అవును.

విదప గోఖులుదాసుగారు విచారింపబడి తాను మరికొక దాసు కంపెనీలో భాగస్వామినియు, ఆహమ్మదు బాచాను 1920 లేక 1921 సం॥ నుంచి ఎరుగుదుననియు, ఇంపీరియల్ బాంకులో తనకు అకౌంటు గలదనియు, ఎవార్డు 1922 సం॥లో ప్యాసుచేయబడినదనియు, తాను ఆహమ్మదు బాచాసంతకము ఎరుగుదుననియు, ఎవార్డు ప్రకటించబడిన తరువాత ముద్దయిని తాను చాలసారులు కలిసికొంటిమనియు, ఎప్పుడును ఏనో వనిమిదనె తన ఇంటికి వచ్చుచుండెననియు, ఒక తూరి వచ్చి ఎవార్డులో తప్పు ఉన్నందున సంచేయుటకు పైపు రైటు రుబ్బు కావలెనని రాగా తనవద్ద సిరా చెడుపు ద్రావకము ఉన్నదిగాని రుబ్బు లేదనియు ఆద్రావకమును ఆహమ్మదు బాచా కిచ్చితినిననియు చెప్పెను.

విదప న్యాయమూర్తులు ప్రశ్నింపగా సాక్షి ద్రావకము తాను ప్రయోగించి చూచితిమనియు, దానివలన ఉపయోగము గలుగలేదనియు, చెప్పెను.

న్యాయమూర్తులుగారు ఉత్తరము నొకదానినిచూపి ఆది పూర్వమున్న రీతిని ఉన్నదాయని ప్రశ్నింప, అది తనకు తన వశమువద్ద నుంచి వచ్చిన ఉత్తరమనియు, అది మార్చబడియుండుటకు కారణమేమియు లేదనియు, ఎర్రసిరాలోనున్న అక్షరములు కొంత తుడిచివేయబడినట్లున్నదనియు చెప్పెను.

ముద్దయి తనవద్దనుంచి ద్రావకము తీసికొని కాయకొరకు వేచియుండగా వారు సమయమునకు రాకపోగా దానియొక్క

ఉపయోగము ఒక కాగితముపై ప్రయోగించి చూచినచేత పైను
పడవ చాదరిగాను (కానుచున్న) సాక్షి తాను ప్రయో
గించినపుడు ప్రాంతము ఉపయోగముగా నుండలేదనియు,
తాను అహమ్మదుబాచాతో జెప్పలేదనియు, ఎవరైనా తీసి
కొనిన రెండుమాడుదినములకు ఈ వచనము జరిగినదనియు,
అహమ్మదుబాచా దీనినుపయోగించి సిద్ధాంతము అది పోగొట్ట
బారియుండవలెననియు, అందువలన బుద్ధుడు తనవద్ద నే విడిచి
వెట్టి వెళ్లి నాడనియు జెప్పెను.

పిదప చాదరిగాను సాక్షికి ఇదివరలో జూపబడిన ఉత్త
రమును సాక్షికి జూపి ఆందు గ్రాంటుగాను కనుబడిన తుడు
పు పైపుచేయుటలో ఆక్షరములు తప్పి పోయినందున
తిరిగి పైపు చేయుట చే అటుల ఏర్పడినదిగాని
ప్రాంత పయోగము వలన గాదని వాదించిరి.

సాక్షి చాదరిగాని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తరమునకు తా
నును, అహమ్మదు బాచాయును చాలమిత్రులుగా నుండెడివా
రమనియు తనకు అప్పుడప్పుడు 4 లేక 5 వేల రూపములవఱకు
రుణము ఇచ్చుచుండెడివారనియు ఎవరైనా గురించి వాకరుకం
పెనీవారి విషయములో అహమ్మదు బాచాతనను దగాచేసెనని
క్రిందికోర్టులో గ్రాంటుగాని పరీక్షయందు చెప్పినదియు ఇం
పీయర్ బాంకు తనపై 2, 00, 000 లకు దావాతేగా
అహమ్మదు బాచాతనను డిపెన్సుపెట్టుకొనవద్దనియు దానికి
గలకారణములను చూపెట్టి 15 వేలకొరకు 2 లక్షలకు డిక్రియ
దుకు పొందెదననియు అందుచే వ్యవహారమును పంచాయతీకి
వెట్టిపరమైనందున దనునది జెప్పవని సాక్షి తెలిపెను.

చాదరిగాని:— ఎటులైనను ఆలవాద్దు విషయమై పో
యిన పిదప అహమ్మదు బాచాకు నీకు కొంచెము మనస్సుగలిగినది

ఉ:— ఎక్కువ మనస్సుగలిగెను. అతను నన్ను సమయ
ములో మోసగించెనని యనుకొంటిని.

ప్ర:— వాకరుకంపెనీకి నీవు రు 60,000 లు అప్పుపడి
తిని

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నేనునల్ బ్యాంకుకుగూడ కొంతరుణము ఇచ్చిన
లసియుంటిని.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— నేనునల్ బ్యాంకువారు నీపై దావాచేసెదమని
నిన్ను భయపెట్టిరి.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— పిదప అహమ్మదుబాచా నేనునల్ బ్యాంకు వారి
తో మాట్లాడి నీవు నాదాయించి డబ్బుతీసుక రాగలవనియు
తరువాత చెల్లించెదననియు, వారితో జెప్పి నీకు కొంతవ్యవధి
ఇప్పించెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— పిదప నీకు నాదాయించి డబ్బురాగా నేను
నల్ బ్యాంకుకు చెల్లించక డెబ్బు అండ్ కో వారికిమాత్రమే చె
ల్లించితిని.

ఉ:— నేనునల్ బ్యాంకువారికి ఇంతవఱకు ఇవ్వలేదు.

ప్ర:— నేనునల్ బ్యాంకువారు నీపై దావాచేసిరి.

ఉ:— నేను రుణపడిన చాలమంది గూడ దావాలు
చేసిరి.

ప్ర:— డిక్రిగానితో చేసిన వాగ్దానములను భంగపరచి
తిని అహమ్మదు బాచా నీతోననెను.

ఉ:— నాకు జ్ఞప్తిలేదు.

ప్ర:— నీవతనికి పోస్తుడేటెదుడెము చెక్కు నిచ్చితివా?

ఉ:— ఇచ్చినాను.

ప్ర:— దానిని దాఖలుచేయవద్దని నీవు జెప్పలేదా?

ఉ:— జెప్పియుండవచ్చును.

ప్ర:— చివరకు ఆక్షర దానిని దాఖలుచేసి చెల్లుబడి
గావించుకొనెను.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— పిదప అతడు నీపై దావాచేసి డిక్రిపొందెనుగాదా.

ఉ:— అవును.

ప్ర:— డిక్రికిగాను హండిల నిచ్చెదనని నీవు ఆతనితో
చెప్పితివిగాదా?

ఉ:— అవును.

ప్ర:— ఎటులైనను డిక్రి ఇప్పుడు అమలు నిలిచిపో
యినది.

ఉ:— అయియుండవచ్చును.

ప్ర:— అది 1923 సం॥లో ఇప్పుడుగూడ స్పృహకు
లుగా నున్నారా?

ఉ:— అవును. అప్పుడప్పుడు మాట్లాడుచునెదము.

పిదప సాక్షి న్యాయమూర్తిగారిడిగిన ప్రశ్నలకు సమా
ధాన మొసంగుచు, అహమ్మదు బాచాదావబుద్ధుడు తనవద్ద
నేబిడిచిపెట్టి వెళ్లినదియు, అహమ్మదుబాచా బాటిల్నుతనతో
తీసుకవెళ్లుటను గూర్చి ఎవరును తన్ను క్రిందికోర్టులో అరంగ
లేదనియు, అదినిగుపయోగమయినందున దీనిని అప్పుడెవర
చేసితిమనియు, తాను ఇంతకు క్రిమియమై అనుగూడలేదు
గాన తాను అహమ్మదుబాచా బుద్ధుడు తనవద్ద విడిచివెళ్లినట్లు
చెప్పలేదనియు, అవి తెల్లటిసీసాలనియు, తనతెక్కల పుస్తక
ములో తానాదావమును ఉపయోగించలేదని తానుక్రింది
కోర్టులో చెప్పితినియు, అహమ్మదుబాచా వెళ్లినపిదప తాను
ఒక కాగితముపై ప్రయోగించి చూచితినియు, క్రిందికోర్టులో
తన్ను ప్రశ్నించినకారణమున తాను జెప్పలేదనియు జెప్పెను.

పిదప పి. యస్. శిరామయ్యగారు ప్రాసిక్యూటర్
తరపున పరీక్షించబడితాను 11922 సం॥లో బ్యాంకునందు శేరి
తిననియు, ఆసంవత్సరము క్రిష్టమసులో ఒకదినమున మాంబళ్ళ
మనకు రామచంద్రయ్యగారు రింటికి వెళ్లినదియు, అచ్చట
తాను వెళ్లినప్పుడు శేరితిన ముట్టున్న, అహమ్మదు
బాచాయున్న అచ్చటయుండినదియు జెప్పెను.

తాను ఉయ్యపేరులేనిఅరీనిగురించి ఎరుగుదుననియు, అది
బ్యాంకులోఅందరివద్దకు తీసుకురాబడినదియు, తానుగూడ సంత
కముచెట్టినదియు, తనలెడైనం దట్టిపోవములు ఏవైన
నున్నవాయని ఉద్యోగులగుగలేదని లెడ్జరు జూపెట్టినది
యు, ఒకసంవత్సరమే తాను టెంపరరీగా బ్యాంకులో లెడ్జరు
గుమాస్తాగా నుండినదియు, ఫిబ్రవరి 2, మార్చి 28, ఏప్రిలు 12
మే 4, జూన్ 8, 30 తేదీలందు బ్యాంకునున్నట్లులో వేసినఅం
కెలు తానువేసినవేయనియు, రామచంద్రయ్యగారు ప్రాయ
లెడ్జరునుండి అవి తీసికొనబడినవినియు, 1923 సం॥ ఫిబ్రవరి
2 వ తేదీన డెబిటు క్రెడిటుబాలెన్సులు సరిగా బాలెన్సున్నట్లు
లో ఎక్కించినవినియు, అందు కొన్ని మార్పుబడినవియు, అవి
తానువ్రాసినదిగాదనియు, ఓవర్ డ్రాఫ్టుపుస్తకములో శేర్షక
చెక్కులు ప్యాసుచేసినందున తాను సస్పెండు చేయబడితినియు
జెప్పెను.

పిదపచాదరిగాను (కానుచున్న) సాక్షి తాను మాంబళ్ళము
నందు రామచంద్రయ్యగారింట్లో ఒక రాత్రి యున్నసంగతి
పోలీసువారి విచారణవరకు తెలిపియుండలేదనియు, 1922 సం॥
తాను రామచంద్రయ్యవద్దకు మాంబళ్ళము వెళ్లియుంటిని పో
లీసుకోర్టులో చెప్పితినియు, స్టేటుమెంటునందు కూడ సంత
కము చేసితినియు, అందుబాచా అకౌంటు జూచునప్పుడు
పైన వ్రాసినదానిని జూచియుండుననియు జెప్పెను.

పిమ్మట సరసింహాచారిగారు (కానుచున్న) సాక్షి
తాను బ్యాంకులో చేరుటకుక్రితము ఒక ఇన్ షూరెన్సు
కంపెనీయందుంటినియు, 1923 సం॥ జూలై 13 లేక 18 వ
తేదీయందు తాను సస్పెండు చేయబడితినియు, పిదప బ్యాంకు
కు ఉద్యోగులలో ఒకరగు శివశంకరన్ గారితో పరీక్షించబడి
తినియు, క్రిమియములో రామచంద్రయ్యగారింటికి వెళ్లిన విష
యము తనకు అడుగ లేదనియు, అప్పుడు తన
కావియము జ్ఞప్తిలేదనియు, అహమ్మదు తన
అప్పుడు బాచాను బ్యాంకులోమాచితినిగాని పేరు ఎనియుండి
లేదనియు, రెండునూరులుమాత్రము తాను ఓవర్ డ్రాఫ్టు ఇచ్చి
యుంటినియు, అది తనస్వంతబాధ్యతమీదనే ఒసంగితినియు
రెండవదినమునందే డబ్బునిచ్చినందున ఓవర్ డ్రాఫ్టు పుస్తక
ముందు వేయలేదనియు జెప్పెను.

పిదప పి. వేదగిరిగారు విచారించబడి తాను ఇంపీయల్
బ్యాంకులో చెక్కరనియు, ప్రస్తుతము తానుగవ్వరుయొక్క
సాఫ్ట్ స్టేటుమెంటు చెక్కుచేయుచున్నాననియు, తాను 14
ఏప్రిలునందే బ్యాంకులో నున్నాననియు, క్రిందిదినము తాను
అకౌంటుచెక్కు చేయదుననియు, తాను లెక్కించి సంఖ్య
సరిగానున్నచో తనసంతకము పెట్టుదుననియు, నేటివద్దయు
రేపు చెక్కుచేయుచుండననియు, తనకు రు 183 లు జీత
మిచ్చెదననియు జెప్పెను.

ఈ సమయమున కోర్టువారు అప్పీలరులపై వేచిరి.

బొంబయిగవ్వ ఒక గాముములో పతాములు కొందరు
ఒక పోలీసుటుంబమును ఆతిక్యారముగ బాబుపెట్టిరి. చంపి
నంతవరకునెరి. ఒక స్త్రీకి మతిపోయినది. దీనికి కారణము పతా
ములు ఆమెపైజూపిన క్రూర్యమే. ద్రోహికి 2 1/2 సంవత్సరములు
కఠినశిక్షను విధించిరి.

బొంబయి రెండవతరగతి మోటారుబండ్ల ట్రాక్టర్ల
లో మార్పును గలుగజేయలేదు. మైలు 1 కి 0.8-0 చొప్పున
నే సాగుచుండును. మొదటి తరగతిరేల్వే మైలు 1 కి 0 100
చొప్పున యుండును.

స్థానిక వార్తలు

ఆంధ్రము:—క్రియత కాశీనాథుని నాగేశ్వర
రావుపంతులుగారు, ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాకృష్ణయ్య
గారు, క్రియత దండు నారాయణరాజుగారు నేటియవ
యము మధ్యనూరునుండి మద్రాసునకు బొంబయి మొయిలలో
వచ్చిరి.

ఆరోగ్య ఉపన్యాసములు:—రేపు సాయం కా
లము 6 గ వడపాల్వము కార్పొరేషను స్కూలునందు జాడ్య
ములగూర్చి మాజీకులంతరు ఉపన్యాసము జరుగును.

29 డివిజను డిమాంటిచేయందు కానిటరీ ఇన్ స్పెక్టరు
గారు ఈగలు కలరా గూర్చి ఉపన్యాస మొసంగెదరు.

పోస్టల్ ప్రకటనకు సవరణ :—దక్షిణాఫ్రికాకు
పోవు తపాలు మద్రాస్ జనరల్ పోస్టాఫీసునందు కొలంబో
ద్వారా పంపుటకు 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు 19 వ తేదీయే
చివరతోజూకాని, ఇదివరకు ప్రకటించబడినట్లు 21 వ సెప్టెం
బరు కాదని రాజధాని పోస్టుమాస్టరుగారు ప్రకటించు
చున్నారు.

రాసోకకలు:—సెంట్రలుఇండియా మేనేజింగుడైర
క్టరు ఫోకసువాలాగారు, టి. ప్రకాశంగారు నిన్నరాత్రి ఉదక
మండలముపోయిరి.

ఎస్. ఎస్. డి. రాజాచారి బాబ్బిలిడివానుగారు నేడుద
యము చెన్నిపురవచ్చిరి. మదరాసు రైల్వేస్టేషను విచ్చుగారు
తెంగుకూరునుండి ఉదయం వచ్చిరి.

చెన్నపురాలోగ్యనివేదికము :—15 వ సెప్టెం
బరుతో సంకమగువారము మరణములయొక్క సంవత్సరపు రేటు
మైలునకు 86.8 చొప్పున నుండెను. అంతకు పూర్వపువార
మున 84.7 చొప్పున నుండెను. ఇరువురుకు కలరాతగులగా
వారిలో నొకరు మరణమునొందిరి. మూచిము 12 గుడుకు
తగులగా వారిలో 3 గురు చనిపోయిరి. ఇతరజ్వరములవలన
53 మంది చనిపోయిరి. 1923 సం॥ న నీవారమున మరణముల
సం॥ పు రేటు 29.5 చొప్పున నుండెనని కార్పొరేషను ఆరో
గ్యశాఖాధికారి ప్రకటించె .

రెండుని వర్తనము

కాంతి నికేతనము:—మలబారులో వరదలచే కష్టపడు
చున్న ప్రజల సహాయార్థము ఒక నాటకమును ప్రదర్శించి
దానివలన వచ్చుననుచు బంపవలెనని శ్రీ రవీంద్రనాథ్ ఠాకూరు
గారు దలంచి, వాడ, యిక్కడి కొందరు అధ్యాపకులు, విశ్వ
భారతిలో చదువుచున్నవారలు, విద్యార్థి నీలు గలసి “అరూప
కళనము” అను నాటకమును కొన్నాళ్ళబట్టి రహస్యలో వేసి
తెయ్యబడినారు. ఈనాటకమే బెంగాలీలో ‘రాజా’ (ఇంగ్లీ
షులో The king of the Dark chamber) అను దానినే
కొంత మార్పుయ, యింకా యెక్కువగా కొత్తపాటలను జేర్చి
యొ ‘అరూపకళన’ అను పేరుతో ప్రకటించబడినది. నాటక
మున పాల్గొనుచు రెండు నిన్నటిదినము కలకత్తాకు బయన
ముయ్యిరి. ఆనాటకము 15 వ తేదీన ఆల్ ఫెడ్ థియేటరులో
ప్రదర్శింపబడును.

శ్రీ తామరగారు 17 వ తేదీన కలకత్తాలో
బయలుదేరి చెన్నపట్టణము వచ్చుచున్నారు. ఇది
వరకు ప్రకటించినట్లు 13 వ తేదీన కాదు (విలేఖరి)

శా.దాని కేతనం, ఎంటూరు

దీనియొక్క సాంవత్సరికోత్యము అక్టోబరు 5 వ
తేదీని క్రిమాకా ఎస్. క్రినివాసయ్యగారి యాజమాన్యము
క్రిందను జరుపబడును.

పతానుల యువ ద వము

ఇంకను బొంబయి పరిసరములందు పతానుల యువప్ర
చున్నది. ఒక దొంగతనము నేరములో 9 గురు పతానులు
విచారణలోనున్నారు.

14 లేదని ప్రాధికారముల రైలుపట్టణమైన అన్నా
 ఇండియను యువకుడు తననుబట్టి ఆత్మహత్యను గావించుకొనెను.
 వీనికి ఎవరిని నిందింపవలసియు తానే కారకుడుననియు బ్రహ్మ
 ఉత్తరమును జేబులో జేల్మకొనెను. పంచాయితీదారు ఆత్మ
 హత్యయని నిశ్చయించిరి.

మంచిపోలిక గాదు

ఒక శ్రేష్ఠుని యాగ్రహము

(ఎంగుండియా)

కాథలికు భారతీయసంఘ కార్యదర్శియగు ఒక రోమను కాథలికు విలేఖరి దీర్ఘ లేఖ ఒకటి వ్రాసెను. అందుండియూ క్రిందిభాగముల నుద్ధరించెదను:

“మీ జీవితకర్మలను క్రీస్తువానితో బోల్చుచు జూతీయ పత్రికలందు పెద్దపెద్ద కలలో లేఖల ననేకసారులు జూచితివి. ఈవిలేఖకు లింతటితో తృప్తికొనక గాంధీజీని భారతీయులయందు దిక్కాలపు ఏనుక్రిస్తుగ! గూడ ప్రస్తుతించిరి. ఇట్లెంత మారము పోయెదరాదని ఆశ్చర్యబడుచుంటిని. మిమ్మునకు నిశ్చయించిన కాలమున యిట్టిలేఖలు పత్రికలలో కొంతకెక్కును. మరల మిమ్ములకు విడుదల కేయగనే ప్రారంభమయ్యెను. వానికి ప్రత్యుత్తరము రిచ్చి లాభములేకపోయెను. అందుకనియే యీ లేఖను మీకు వ్రాయుచున్నాను.

ఈశ్రీశ్రీకృష్ణుల వాద ప్రముఖత బోవుచున్నవారిని కాచి మిర్రలూరకుండుదురే! మీరు మీజోషను చాల ఉత్తములు కాదని యెవ్వరనరు. మీప్రత్యర్థులుగూడ అందు కంగీకరించెదరు. మీరు చేపుడుగూడయనియందురు. అయినను మీరింతవరకే దివ్య తృప్తినున్నట్లు యెప్పుడుగాని చెప్పకొన్నట్లులగుననిలేదు మీకు రాజకీయవిషయముల బోధించుచున్నారగాని సుతవిషయముగాదు. ఇంతేగాక మీరు వివాహితులై భార్యాపిల్లలుగలరు. అట్టి తరితెట్టి ఛాందసులు గ్రూడ్డిగ మిమ్ములపూజించువారు క్రీస్తుపోలికను తెప్ప యెట్లు సాధ్యమగుచున్నది? మీరు అహింస సిద్ధాంతము నుత్కర్షణతో సిద్ధాంతీకరించుటవలన యీ పోలిక దీసిరిగాబోలును. ఇందు గూర్చి అహింసను రాజకీయములందు ప్రవేశింపజేసి ఒక ఆదర్శము నుజేరుటకు సాధనముగజేసికొనిన జాతీయవాదియేయగుదురుగాని వేరుగాదు. క్రీస్తు అట్లుగాక రాజకీయములలోదిగ తిరస్కరించెను. నీజరువెనుపు లేవిగలవో నీజరుకిచ్చివేయు మనెను. జాతిమత విభేదముల పాటింపక సర్వజనకారుణ్యమార్గమున సంపరించెను. ఏదైన ఒక వ్యాయమగునద్యమమునకు పశుబలము నుపయోగించుట తాను బోధించు ఉన్నతదివ్యసిద్ధాంతములకు ప్రతిహతులుగాదని ఆయన జూపెను. ఇందుగూడ ఆ పోలిక సాదృశ్యము నాకేమియును గాన్పించుటలేదు.

కావున మిమ్ములనుగూర్చి యీ విలేఖకులు వ్రాసిన దా వినిగూర్చి మీరేమనుకొనెదరో మాత్రము నేను చెలిసికొనగోరెదను.”

ఈవిలేఖకునకు యెందు కంత జేగగల్గెనో తెలియుచునే యున్నది. ఈ ఆయన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగ యిదివరకెన్ని సారులలో జెప్పినట్లే నాకీపోలిక లభితే పనికిరావని చెప్పెదను. వానివలన ప్రయోజన మేమియునులేదు. ఇంతేగాక నన్ను ప్రావర్తితోబోల్చెదరో ఆరువుల భక్తులకు అనవసరముగ బాధగలగజేయుటగును. నాలో నేమిగాని దివ్యతృప్తియున్నదని నేను తెప్పజూలను. నాలో నెట్టిప్రజ్ఞావిశేషమును లేదు. నేనుసత్యాన్వేషినితప్ప మరేమియునుగాదు. అందుకే పాటుబడుచున్నాను. భగవంతుని సందర్శనము గల్గుటకై యెంతటి త్యాగమునైన జేసెదను. నే నేపనిజేసినను, సాంఘికమనుకొనదు, రాజకీయమనుకొనదు, మానవకారుణ్యమును కొనదు, సత్యాన్వేషణ మనుకొనదు, యేమైనను ఆపరమార్గమును బొందుటకే జేసెదను. భగవంతుడు ఉన్నత బలసంపన్నులలో గాక నిచ నిమ్ముతలలో నుండునని తెలిసికొనుటచేత నేను యీనిమ్ముతలనును బొందుటకు త్యరబడుచున్నాను. వారిసేవలేకుండనే వాపనిజేయజాలను. అందుకనియే నాకు నిమ్ముజాతీయేయందు కాంత్యగలదు. ఈసేవజేయుటకు రాజకీయములందు ప్రవేశింపకుండ మీరులేదుగాన అందుజేరితిని. కావున నేను యజమానుడనుగాను. నేను ప్రపంచములతేయుచు భారతదేశమునకు తలయొగ్గి సేవజేయుటయొందుచు తద్వారా మానవజాతికంతకును సేవజేయగోరువాడను మాత్రమే గాని వేరేమియుగాదు.

మో॥ క॥ గాంధీ.

జాతీయమోక్షమునకై పాటుబడుచున్నపుడు తాను మోటాయించిని ముష్టివాల్చుగారి కిచ్చినందునకు ప్రజలంజరుకు శృతజ్ఞులై యుండవలెనని.

సంయుక్త కాంగ్రెసు

డాక్టరు బెనెంట్ గారు

ఎంగుండియా పత్రికకు పంపినవ్యాసము

“కాంగ్రెసులో అన్ని పక్షములును కలసిపనిచేయుటకు తమకుతోచినపద్ధతిని గాంధీగారు నూచించిరి. నేనుగూడ నామితృలతో నాలోచించి వారి అంగీకారమునైన నాకుతోచిన విషయములను నూచించుచున్నాను.

“కాంగ్రెసు కట్టుబాటుచేసినది. సార్వకామముగల నియోజకులు లేరు. మనమే నియోజకులము. మనమే నియోజకులముగూడ నగుచున్నాము” అని గాంధీగారు వ్రాసిరి. సత్యాగ్రహవిధానమున అసహాయాద్యములను కాపగొల్పంపునమును ప్రజలకు నూచింపగా వివాదముకలిగినది గాన సంయోగ సాధనములను మనము కనిపెట్టకలెను. “ఖద్దరు - మతస్థానము - అశుష్కత్యానివారణము” అననవి అట్టి సాధనములు కావచ్చును.

జాంబాయిలో గాంధీగారు నన్ను కలిపికొనినపుడు ప్రస్తుత విధానముతోక సంకల్పరము చరకుని కాంగ్రెసువారు విరమించవలెనని నూచించిరి. ఆయన ఉపద్యక్ష సాధనములను మూటిని నూచించెను. నేనుగూడ నంగీకరించితిని. వీనిని అన్నిపక్షముల వారు గౌరవేర్చుచు తక్కినపక్షములకు ఆయాపక్షములవారు స్వేచ్ఛగా సాగింపవచ్చును. కాంగ్రెసువారు వీనిని మూటిని మాత్రము విధిగా నెరవేర్చవలెను. ఖద్దరుతప్ప తక్కిన రెండింటిని నేను పెంటనే అంగీకరించితిని. వానినిగూర్చియు మధ్యపాన నిషేధము నుగూర్చియు గాంధీగారితో కలసిపనిచేయుటకు సమ్మతించితిని గాని పికటింగువలన దౌర్జన్యము కలుగకమానదుగాన పికటింగు చేయగూడదంటిని.

రాట్నము

గ్రామములలో వ్యవసాయమే వృత్తిగలవారికి వ్యవసాయపు పనులులేనికాలమున రాట్నముపై నూలువడకుట బట్టలు నేయుట మున్నగు గృహపరిశ్రమ లవసరమని నేనంగీకరించితిని. అట్టి పడుకునూలుబట్టలనే చాలకాలము ధరించితిని. గృహపరిశ్రమలు గ్రామములలో అత్యవసరమని 1918 లోనే నేను తెలిపితిని. గృహపరిశ్రమలంతరించుట, గ్రామ స్వపరిపాలనము తొలగుట, గ్రామజులకు భూములపై సమష్టిహక్కు తొలగుట - అను కారణములవలన నేనా రిద్య) ము కలిగినది. దేశీయులు సంపన్నులగుటకు ను గృహజ్యోమేర్పడుటకును వానిని మూటిని మరల నెలకొల్పుటవసరమని నేను చిరకాలమునుండి తెలుపుచుంటిని. ఇది కేవలము మాత్రప్రాయము. శూత్రస్మరణతో తృప్తిపొందుటకు గాంధీగారింగీకరింపలేదు. కాంగ్రెసు సభ్యులందరూను ప్రతిదినమును కనీసము అరగంటసేపైన నూలువడుకవలెనని ఆయన కోరెను. “నూలులేక చాలవగ్గులు మూలుబడియున్నవి. గ్రామజులు కేవలము ఉదాసీనులుగానున్నారు గాన మనము నూలువడుకవారంభించి వారికి మార్గదర్శకము కావలెను. అప్పుడు మనకు వారి యందు సానుభూతికలదను నమ్మకము వారికి స్థిరపడును. వారపుడు మనవలెనే నూలువడికెదరు. మనము నూలువడుకకుండ మీరువడుకుటని బోధించినంతమాత్రమున వారువడకరు. రోజుకు అరగంటసేపును నూలువడుకుట ఎవ్వరికిని అసాధ్యముగాదు.” అని గాంధీగారు తెలిపిరి. నేను చాలదూరము ప్రయాణముచేసితిని గాని రాట్నమును నాచెంటికికొని పోజాలకపోయినని నేనంటిని. రాట్నమును తీసికొనిపోనక్కరలేదు. జంధ్యాలకదురువంటి జానెడు కదురువీడనే నూలువడుకవచ్చును. 10, 15, నిమిషములలో దానిని నేర్పుకొనవచ్చును” అని గాంధీగారు తెలిపిరి. ఆయనకుమారు డట్లు నాయెదుటవడికిమాపించెను. ఆయనవారు నాకు సహేతుకముగా కనబడినది. కాంగ్రెసువాణిలోనేకీ భావము నుదురుట ముఖ్యతము. రోజుకు అరగంటసేపు నూలు వడుకుటలో నెక్కియిట్లుందియు నియమభంగమును కనబడుదుగాన కాంగ్రెసువారిలో నైకమత్యముకుదురుటకది ఆవసరమైనవో అటుల నూలువడుకుట నేను సంతోషపూర్వకముగా నంగీకరించెదను. స్వరాజ్యమున కింత ప్రయత్నములను చేయుట కెవ్వరికిని అభ్యంతరములేదనునది ముఖ్యవిషయము. నేను నేపనిని హోమురూబులీకు వ్రాసిడెంటుగాను నేను నలు కన్పరెన్ను కన్పరుచునకు కార్యదర్శిగానుయండిఅధినిజే

కేన స్వపరిపాలనమునంటి స్వరాజ్యముకొరకు ప్రయత్నించుటకు దీనివలన నాకెట్టి యభ్యంతరమునులేదు. ఈసంగతి నేను గాంధీగారి కెరిగింపగా స్వరాజ్యస్వరూపమును నిర్ణయించుటకు జరుగగలసభకు తానుగూడ వచ్చెదననియు జహజనాభి ప్రాయమునకు బద్ధుడనయ్యెదననియు గాంధీగారు తెలిపెను. రాజకీయస్వరాజ్య మనగా పార్లమెంటు స్వరూపముగల స్వపరిపాలనమేనా? అని నేనడుగగా ఆయన అదియేనని చెప్పెను.

ఈ మూడుపద్ధతులను నేనంగీకరించెదను. భారత కాంగ్రెసుసభ్యులూవారు దీనిని స్థిరపరచగానే నేను కాంగ్రెసులో చేరెదను. లేదా లేదా కాంగ్రెసుసభలో నీతిర్యాసమునుపాడించెదమని వారు వాదనముచేసినవో నేనాసభకు రాప్రయత్నించెదను. గాంధీగారిమాచనలను కాంగ్రెసుసభవారు తిరస్కరించునెడల నేనాసభకు రానవసరములేదు.

ఈలోగా నవంబరు నెల మూడవవారమున ఆలహాబాదు వంటి మధ్యస్థానమున సమావేశమగుటకు స్వరాజ్యముకొరకు ప్రయత్నించువిధి పక్షములవారు చెరి 20 మంది ప్రతినిధులను పంపగలరా? ఏపక్షమునకు చేరినా రొకరాసభ కధ్యక్షత వహింపవలెను. అసభలో స్వరాజ్యస్వరూపమును నిర్ణయింపవలెను. పిమ్మట దానిని గూర్చి వివిధపక్షములవారు తమతమసభలలో చర్చించి స్థిరపరచవలెను.

భారత కాంగ్రెసు, మితవాది, హోమురూబు, స్వరాజ్య, మహమ్మదీయ, స్వతంత్ర, సంఘములవారు ప్రతినిధులను పంపవలెను. ఒక్కొక్కసంఘమువారును చిత్తుస్వరూపమును వ్రాసి ప్రతినిధులచేత పంపినవో వానివాదారము చేసికొని చర్చింప వలెను. పిమ్మట అవసరమయినవో మరల జనవరిలో గాని ఫిబ్రవరిలోగాని సభను జరుపవచ్చును. దేశీయులలో వివిధసంఘముల సభలలో చిత్తుస్వరూపమును చర్చించినపిమ్మట మరల ప్రతినిధులుసమావేశమయి దానికొక రూఢియగురూపము నేర్పరచవలెను. ఈవిషయమును నేను సిమ్లాలో భారతకాసన సంఘముల సభ్యుల కెరిగింపదలచితిని అనిబెంటు గారు వ్రాసిరి. (ఆంధ్ర)

హామ్మో మానుధర్మవైద్యశాల

మొదటి మానుధర్మముల నివేదిక

ఈసంస్థప్రతిస్థాపనకు ఉచితముగా వీడవారల చికిత్సాగ్రహ సర్వేంటు అఫ్ ఇండియా ఆవరణలో డాక్టరు పి. ఆర్. ఎ. ఆచార్యగారిచే ఏర్పాటు చేయబడి క్రిమాన్ యన్. (శిశుజాతయ్యంగారిచే దెరవబడెను. లండను, బర్మింగ్హమ్ము మొదలగు విదేశములలోని హోమియోపాతిక్కు సంస్థలతోనే ఇదిగూడ వడుపబడుచున్నది. హోమియోపతి చికిత్సకనిపెట్టిన డాక్టరు కామ్యూల్ హామ్మో మెన్ గారి సిద్ధాంతముల ప్రకారము వైద్యశాల వడుపబడుచున్నది. ప్రత్యేకపు చికిత్సశాలలందు మామూలు ఆల్లోపాతిక్ విధానమే ఉపయోగించబడుచున్నది.

స్వల్పకాలములో వైద్యశాల లోతులను చాలఉపయోగముగా నున్నది. దినదినము దీనిఅభివృద్ధి జననసమృద్ధియను దెలియజేయుచున్నది. మొదటిదినము ఏడుగుల ప్రారంభమైనామా న్యశాలలో వైద్యసదుపాయముల నొందినవారిసంఖ్య యిప్పటికి 2458 వరకును దెలిసినది. నేత్రవైద్యశాలయందు 25 మందికొగుల చికిత్సచేయబడినది. 12 గంట పండ్లకాథనికారణము ఆశాఖయందు చికిత్స చేయబడెను. 11 రోజులకు కేంద్రవైద్య శాలలో వైద్యము చేయబడెను.

పొరులకేగాక చుట్టుపట్ల సమీప గ్రామములనుండికొగులచికిత్సకొరకై వచ్చుచున్నారు. అనుభవములైన డాక్టరులు ప్రత్యేకశాలలను నడుపుచున్నారు. అదివారమునాడుతప్ప వైద్యము ఉదయము 7 గంటలు మొదలుకొని 8.30 గంటలవరకును జేయబడును. కేంద్రవైద్యము బుధవారమునాడు కనివారమునాడు డాక్టరు పి. రాజేంద్రపిల్లెగారిచే జేయబడును. నేత్రవైద్యము సోమవారము గురువారములనాడు జేయెను. వి. డి. నింబకారు గారును, పండ్లవైద్యము డాక్టరు హెచ్. వెంకట్రావుగారు మంగళ శుక్రవారములనాడు, యారెంహజీమములలో బాక్ జిరియోలాజికల్ శాలయందు డాక్టరు టి. కృష్ణమీననగారు వైద్యము చేయుచుందురు.

భీమసాదలకొర కీధర్మసంస్థ యేర్పాటు కాబడినది. యీ మూడు మాసములనుండి వచ్చుచుండిన రోగులకు తగినముఖ్యతరీకపోవుటచే అట్టిలోపనివారణ మత్యవసరమని అనుభవములగుడాక్టర్లు చెప్పుచున్నారు. అట్టిలోపము దాతలను దయాళు సచితులు నగుమదరారు పౌరులు దీర్చెదరని కార్యనిర్వహణ సంఘమువారు ధనసహాయము గోరుచున్నారు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 16 వ తేది

మంగళవారము

బల్లారి కూలీల దురవస్థ

బల్లారి ఆనంతపురము జిల్లాలనుండి కూలీలనే కులను అస్సాము తోటలలోనికి భ్రమచెట్టి గొని బోయిరి. కలవరబాధను భరించజాలక, కూలీలు ఏ తీరున నయినను పొట్టపూడ్చుకొనవచ్చునని తలంచి యుందురు. మరణముకన్న, ఏమార్గ మయినను మేలుగద. ఏజెంటు ఉన్న సంగతులను లేనిసంగతులను కలిపిచెప్పి, భూలోక వైకుంఠము అస్సాము తోటలలో నుండనని చెప్పగనే, మూర్ఖులగు ప్రజా సామాన్యులు నమ్మి మోసపోవుట సహజము. కాని అస్సాం జేరి తోటలలో బసచేయ మొదలెడగనే, అక్కడి పరిస్థితులు దర్భర మని దోచెను. చెప్పిన సంగతులకును నిజస్థితిని హస్తముకాంతరము తారతమ్య ముండెను. ఇంతవరకు జేరిన వృత్తాంతము ప్రకారము ఆరు, ఏడు వందలవరకు కూలీలు తేయాకతోటలను వదలి, స్వగృహాస్థులు లయిరి. ఇంతమారమును వారు నడువవలసినదే గాని చేత వైసా లేదయ్యెను. అధికార తో మొరబెట్టగ, మరల తోటలలోనికి జాయి బసచేయదనియు, లేని యెడల దస్విచ్చుటకు ఏలులేదనియు, వారాజ్ఞా పించిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి విషయమై ఎంత వరకు జోక్యము కలుగజేసికొన్నారో తెలియదు. సి. ఆర్. నాయుడుగారు ప్రభుత్వప్రతినిధితోముచ్చ టింపగ, తాము చేయగలవని జేయుచుంటిమని, వారు జవాబు చెప్పిరట. ప్రభుత్వమువారేమిచేసిరి? కూలీ లెక్కడ నున్నారు? వారిస్థితి ఎటులున్నది? వారికి రైలు ఖర్చుల నెందుకీయలేదు? తినుట కాహార మొసగ జడనా? పశ్చిమాంధ్ర దేశమునుండి సంబంధించిన కూలీ లెందరు? ఎందరు తిరిగివచ్చిరి? ఎందరికను తోటలలో నలుగు చున్నారు? తోటలలోనున్న వారిస్థితి ఎటులున్నది? కాలినడకను బయలుదేరినవారి ఆరోగ్య మెటుల నున్నది? ఎవ్వ రయినను మరణించిరా?

ఈసంగతులను కనుగొనుటకై ఆంధ్రదేశము వేచియున్నది. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారింతవర కును ఎట్టిప్రకటనమును ప్రచురింపకుండుట, మిగుల విచిత్రము. మద్రాసురాజధానినుండి కూలీలనుబంపు టకు ఏజెంటులకు తోడ్పడినవా రింతమాత్ర మయినను బాధ్యత వహించకతప్పదు. కూలీలను మరల నింకి సుఖముక జేర్చుబాధ్యత వారిపై నిలిచి యున్నది. ఎమిగ్రేషను కార్యాలయమువారిని, స్టాంపులను ఒత్తిడిచేయవలసిన బాధ్యత, ప్రభుత్వమువారిపై గలదు. అస్సాం ప్రభుత్వమువారితో సంప్రదించి, కూలీలదురవస్థ దొలగునటుల జూడ వలయును. తోటలలో జనించేసెడి కూలీస్థితిని విచారించుటకై, ఇక్కడనుండి ఎవ్వరి నయినను సంపాదించు. అక్కడిస్థితి దుస్సహముగ నున్నచో, కూలీలను ఇంటికి జేర్చుటకు బూనుకొనవలయును.

మద్రాసు ప్రభుత్వము మానముదాల్చుటవలన, నిజ స్థితి తెలియకున్నది. భీతావమామగు వదంతులు వ్యాపించియున్నవి. ఇట్టి విషయస్థితి నిలిచియుండు నేని, ప్రజలలో నెంత యసంతృప్తి ప్రబలునో యూహించవచ్చును. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిక నయినను తమ విధ్యుత్తధర్మమును నెరవేర్చుదో లేదో చూడవలయును. ఆవిషయమటుండ, ప్రస్తుత దస్థిస్థితికి ఆంధ్రులుగూడ బాధ్యత వహించకతప్పదు. పశ్చిమాంధ్రదేశము ప్రతి సంవత్సరము నూలుదీసి కద్దరువస్త్రములను తయారుజేయు ఆచారము ఇంకను పూర్తిగ నంతరింపలేదు. కొంచెము ప్రయత్నము జరుగు నెడల, టేమనివారణకు అత్యంతఫలప్రద మగు నేర్పాటుల గావింపవచ్చునని, నాగలాపురప్రాంతములలో జరిగినవని తేటప రుచు చున్నది. అట్టిస్థితిలో తగిన కృషి జరిగియు న్నచో, నేడు ప్రబలినదురవస్థకు చోటు లేకుండే డిది. కాని ప్రజలు స్వగృహములను విడిచి, ఆస్య రావ్ములకు బోవలసినయవసరము లేకుండెడిది. రాటము టేమనివారణమునకు ముఖ్య ప్రతిక్రియ యని తెల్లమయినది. కాని, దీనినుపయోగించి, సోద రులకష్టముల బాపుటకు, ఆంధ్రులు తగినశ్రద్ధవ హించరయిరి. పులిమిపాక పుట్రయననటుల, ప్రజలు ఇంటియందును వెలుపలనుగూడ ఇడుమలగుడుచుచు నానాబాధల ననుభవించుచున్నారు. నిర్మాణకార్య క్రమమును బాగుగనిర్వహించినచో, ఎంతలాభము గలిగెడిదో యూహించుట సులభము. చేతనున్నవను లనువిడిచి గాలిలో మేడలగట్టుటవలన, ఎట్టిదురవస్థ వాటిల్లుచున్నదో వివరింప నక్కరలేదు. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తమధర్మమును నెరవేర్చినీ, నెర వేర్చకబోనీ, ఆంధ్రులు ఉపేక్ష వహించుట నేరమ గును. పనిపాటులేక తిరిగివచ్చిన ప్రజలకు టిండి గలుగు నుపాయము జూపింపవలయును. ఇక్కడ నిలిచియున్న పాటకపుజనము మరల దేశమును విడిచి వెడత నవసరములేకుండ సుఖజీవనము గలు గుట కేర్పాటు గావించుట ముఖ్యము. ఆంధ్రదేశ మీమాత్రమయినను జేయజాలదేని, హిందూదేశము నందు నగుబాటపాలగును. ప్రభుత్వమువారు సయితము, టేమనివారణకు రాటమువలన ప్రయోజ నము గలదని యంగీకరించుచున్నారు. కాని వానిని మాత్రమే సాధనముగ గైకొనుటకు ముందుకురాకు న్నారు. ఎట్టిని ఎండలో గూర్చుని రాళ్లుపగులగొట్టు టకన్న, చల్లని నీడలో ఎవరియింట వారుగూర్చుని రాటము ద్రిప్పట ఎక్కుడునుకరమును, ప్రాణమాన సంరక్షకమని ప్రజలు గుర్తించుచున్నారు. దేశకళం కమును బాపుటకై ఆంధ్రులను పురికొల్పుటకు కూలీలదురవస్థ ప్రోద్బలమును గలిగించుగాక! ఏజెం టు మోసపుమాటల జెప్పి, కూలీలను భ్రమచెట్టి తిసిగొని పోయినందులకు, వారు శిక్షార్హు లనుటకు సందియములేదు. లాఆర్డరు రక్షణవిషయమై శ్రద్ధ వహించెడి ప్రభుత్వమువారి సందర్భమున ఎటుల మెలగెదరో చూడవలయును. కూలీలు నిష్కారణ ముగ తోటలను విడిచివచ్చిననుట నమ్మదగినసంగతి గాదు. ఏలనన, తిండికొర కల్లాడుచు అమితదూరము పోయిన కూలీలు, పరిస్థితు లేమాత్రము అనుకూల ముగ నున్నను, లేచి రాబోవరు. తినెడిఅన్నమును వదలుకొనువా రుండరు. విద్యాధికులు ప్రజా సామాన్యజేమమును పాటించరనియు, అధికార

వర్గజ్ఞే వారి సంరక్షణ భారమును వహించగల దనియు చాచుడువారు, తమ నుడువులను సార్థక పరుచుకొనవలయును. బల్లారికూలీలవిషయమై తమ విధ్యుత్తధర్మమును నెరవేర్చునంతవరకు, అధికారుల ఆరాధ్యులు నిరర్థక మగును.

మహాత్ముని అధ్యక్షత

బెల్గాం కాంగ్రెసుసభకు గాంధీమహాత్ముని అధ్యక్షునిగ నెన్నుకొని, దేశముతనను దాను గౌర వించుకొనినది. మహాత్ము డిట్టిగౌరవముల నాశించు వాడుకాడు. ఇట్టిగౌరవములకత డటితుడు. కాంగ్రెసు సభాధిపత్యము మహాత్మునకు మిగుల సామాన్య పదవి. మహాత్ముని కిట్టిపదవి తగ దని చెలిపినవారు గూడ గలరు. నిర్బంధమునుండి విడుదల యగునటు లను, మృత్యువును దప్పించుకొనునటులను అను గ్రహించిన పరమేశ్వరునికి కృతజ్ఞతాపదనముల నర్పించుటకును, నూతన సందేశము కాంగ్రెసు పీఠమునుండి వెలువడి సర్వప్రపంచమును మేల్కొలుపుటకును, అనుకూలావకాశ మేర్పడుటకు మహాత్ముని గౌరవింపవలసిన యవ సరము దేశమునకు గలదు. మహాత్మునిగౌరవగాక, స్వలాభముకొరకయినను దేశ మిటుల గావింపవలసి వచ్చెను. సామాన్యముగ దేశములం దుత్కృష్టు లయినవారికి, ఇట్టిపదవులు చేకూరవు. లోకమాన్య తిలకుమహాశయుడు, కాంగ్రెసుసభ కధ్యక్షత వహించకుండుటయే ఇందుకు నిదర్శనము. గాంధీమ హాత్ముని గౌరవించుటకు అన్ని దేశములవారును ముందుకు వచ్చుచున్నారు. అతని సుగుణరాశిని స్తుతించుట కెవరును పెనుదీయుటలేదు. కాని మహా త్ముని సందేశముల ననుష్ఠానమునకు దెచ్చువిషయ మున, పెనుదీయువారు లెక్కుకుమిక్కిలిగనున్నారు. మహాత్ముని కాంగ్రెసుసభాధ్యక్షుని జేసినందులకు ఫలముగ, అతనిసందేశమును నిర్వహించుటయే, ప్రజలముఖ్యధర్మము. లేనియెడల, ప్రజలతనిని నిజ ముగ గౌరవించినవారు గాజాలరు. హిందూదేశ చారిత్రమునందు మహాత్మునికి శాశ్వతస్థానము గలదు. అతడు యుగపురుషుడని భావిచరిత్ర కారుడు నిర్ణయింపజమానడు. మహాత్మునియభిప్రాయము లతో నేకీభవింపవచ్చును, ఏకీభవించక బోవచ్చును. కాని అతని సందేశప్రాముఖ్యము సంగీకరింపనివా రుండజాలరు. అది ఏది? ఆధునికప్రపంచ మున భోగానుభవమే సర్వోత్కృష్టమనునభి ప్రాయము సామాన్యముగ ప్రబలియు న్నది. హిందూదేశముగూడ నిట్టి యభిప్రాయ ప్రాబల్యమునుండి తప్పించుకొనలేక యున్నది. విశ్వ ర్యవంతుడే గౌరవార్హుడు. అతడే సుగుణరాశి. అతనికే నన్నానములు జరుగవలయును. శీల మెందు కును కొరగానిదగుచున్నది. దారిద్ర్య మొకనేర మగుచున్నది. జీవితపరిణామ మధికముగ లేని ప్రజలు, అనాగరికులు. భోగభాగ్యముల ననుభవిం చెడి తెల్లవారు, నాగరికమునం దగ్రగణ్యులు. ఇట్టి యభిప్రాయములు ప్రబలెడి కాలమున, ఏతీరున నయినను ధనము సంపాదించుటకును, నూతనప్రదేశ శముల నాక్రమించుటకును, స్వలాభమును పెంపొం దించుకొనుటకును, వివిధజాతులు ప్రయత్నించుట సహజమే గద. ఇట్టిప్రయత్నములలో విజయముగాం.

చినవారే ప్రయోజకు లనిపించుకొనుచున్నాడు. ఇట్టి సిద్ధాంతమే ఇంపీరియలిజము కేరతతో విలసిల్లుచున్నది. ఇంపీరియలిజము రానురాను ఘనీభవింపచున్న సీతలో, ధనమే ప్రపంచమున రాజ్యముచేయుటయం దాశ్చర్యమేమి గలదు? ఇటుల మరెంతో కాలము జరుగుచో, నైతికప్రవర్తనమునకును, ఆధ్యాత్మిక జీవితమునకును చోటుండజాలదు. ఇట్టిసందర్భనమయమున, దారిద్ర్యమును స్వీకరించి, కొల్లాయగుడ్డను ధరించి, స్వల్పముగ భుజించుచు, అంత్యజాలతో కలసి తిరుగుచు, దీనజనోద్ధరణమునకై రాటమును చేపట్టుచు భాగభాగ్యముల విసర్జించిన గాంధీమహాత్ముడు తన పంచజన్యమును పూరించెను. సత్య ఆహింసా ధర్మముల యత్నిష్ఠులైన చాలెను. అసత్యము మూలమునను, హింస మూలమునను, ఆక్రమ్యప్రవర్తనమువలనను, స్వభాగమును పెంపొందించుట పాడిగాదని ప్రకటించెను. ఆకారణముచేతనే, మహాత్ముని సంక్షేమము ప్రపంచమునంతట ఆకర్షింప గలిగెను. ఇంపీరియలిజముతో పనుగుకొనిన ప్రజలకిది అమృతోపమాన మయ్యెను. హిందూదేశపరిపాలనావిధానము, ఇంపీరియలిజమునకు ఖలిత మగుటచే మహాత్మునిప్రయత్నము లిందుకు ప్రతికూలముగ భావించబడుచున్నవి. హైందవస్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నములు, లోకాల్పాణమునకు మార్గము జూపవలయు నని మహాత్ముడు దేశించెను. అపినీతి శార్యములవలన, స్వరాజ్యసంపాదనకు గడంగుటకు మహాత్ముని కేమాలే నిష్పత్తులేదు. మహాత్ముని సంకల్పమునకు దొడ్చడి నెంచువారు, అహింసా ప్రతిము సమర్థులై చెట్టవలయును. మానవకోటిపై సోదరిప్రేమను జూపవలయును. హిందువులును మహమ్మదీయులును తమతమ వ్యక్తిగతహములను మానుకొనుట ముఖ్యము. అంత్యజాల నుడరించుట ఉన్నతజాతుల కిదివ్యము. ప్రజాసామాన్యస్థితిని చక్కబరచుటకు రాటపుసంక్షేమము అన్నిమూలాలను వ్యాపింపజేయువలయును. ఇందుకు దేశము సంకల్పమైనపుడే, మహాత్మునిపట్ల నిజ గౌరవముజూపి, అతనినాయకత్వము సంకరించినదిగును. జెల్లాం కాంగ్రెసుసభలో నన్నివత్తిములును కూడుట కవకాశమున్నచో, మహాత్మునినాయకత్వమును ఎల్లరును ఆంగీకరించుట లగును. అట్టి మహాభాగ్యము గలిగినందులకు ఎల్లరును సంతసింపకమానరు. మహాత్మునియధ్యక్షితిక్రింద, జెల్లాం కాంగ్రెసుసభ ధన్యతి శెందునని విశ్వసించెదము.

కద్దరువ్యాప్తి
కలకత్తాలో కద్దరుప్రదిర్శనమును తెలిచుచు, జెంగాలులో కద్దరు పరివిగ తయారగుచున్నదనియు, కాని ధైర్యమునందు కొనువారలు తక్కువగ నున్నారనియు, ఆచార్య ప్రఫుల్ల చంద్రరాయ గారు పలికినటుల తెలియుచున్నది. ఆంధ్రదేశము వందుగూడ కొన్నితావులందు, కద్దరు పిశేషముగ నిలువయున్నటుల తెలియవచ్చెను. ఇట్టి యనుకూల సమయమునగూడ ప్రజలు కద్దరును కొని ధరింపకుండుట, ఎంతలోపమో యూహింపవచ్చును. పంజాబులో నిలువయున్నకద్దరును, భరూచాగారు అతి స్వల్పకాలములో ఏక్రయింపగలిగిరి. పట్టణములలో కద్దరు సులభముగ

ఆంధ్ర ల

గాంధీ మహాత్ముని వుజాని పి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

<p>చందాలు</p> <table><tr><td>ఇదివరకు</td><td>48799-8-5</td></tr><tr><td>నేటి వసూలు</td><td>4-0-0</td></tr><tr><td>మొత్తం</td><td>48803 8-5</td></tr></table>	ఇదివరకు	48799-8-5	నేటి వసూలు	4-0-0	మొత్తం	48803 8-5	<p>చెతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు</p> <table><tr><td>ఇదివరకు</td><td>23831-14-11</td></tr><tr><td>గాంధీభక్తుడు, చినదండ్లూరు, ప్రొద్దుటూరు, కడప</td><td>4-0-0</td></tr><tr><td>మొత్తం</td><td>23835-14-11</td></tr></table>	ఇదివరకు	23831-14-11	గాంధీభక్తుడు, చినదండ్లూరు, ప్రొద్దుటూరు, కడప	4-0-0	మొత్తం	23835-14-11
ఇదివరకు	48799-8-5												
నేటి వసూలు	4-0-0												
మొత్తం	48803 8-5												
ఇదివరకు	23831-14-11												
గాంధీభక్తుడు, చినదండ్లూరు, ప్రొద్దుటూరు, కడప	4-0-0												
మొత్తం	23835-14-11												

పూజాసభికి సామ్యముజంపు చరణామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లెంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు

లభించుటలేదు. లభించినచో, ధర కొంచెము హెచ్చయినను తగ్గుగ నున్నను, ఖర్చుగును. పురప్రముఖులు కద్దరు విక్రయమునకు స్వయముగ బూనుకొనుచో, విక్రయము త్వరితముగ జరుగుననటకు నందియములేదు. కద్దరనిర్మాణమునకును కద్దరుప్రచారమునకును ఎక్కుడు ప్రోద్బలము కలుగవలయును. కద్దరు ఆంధ్రపాటలో నుండుచో, ఎక్కుడుమంది కొని ధరించెదరనుటకు నందియములేదు. ఏమూలజూచినను కద్దరువిక్రయము కొంతకాలము వరకుజరుగుచో, నిలువకద్దరు విక్రయించబడుటయు, కద్దరను ప్రజలనేకులు ధరించుటయు జరుగును. ఎక్కుడు శ్రద్ధయు, కార్యదీక్షయు ముఖ్యము అని హెచ్చరింప బనిలేదు.

మంత్రిపదవి: బీదచారు
ఇంతవరకును ఇంగ్లండులో ప్రధానమంత్రిపదవిని నిర్వహించినవారలు, తమ స్థానమునకు తగిన వ్యయమును గావించగలిగిరి. మంత్రిపదవిని విడనాడిన పిమ్మటగూడ, వెనుకటి పదాను నిలుపుకొనగలిగిరి. వారిలో పలువురు న్యాయవాదు లగుటచే, జీవితసమస్య వాణిసంతగ బాధించకబోయెను. లిబరలు కన్వర్జేట్లమంత్రులు సామాన్యముగ ధనవంతులుగ నుండిరి. లేబరుపక్షమునందు పలువురు బీదలు. ప్రధానమంత్రి యగు రామ్సేమాక్డనాల్డు గారు మూడవక్లాసు ట్యూబురైల్వేబండిలో ప్రయాణము జేయుచుండిరి. ఇట్టిస్థితి ప్రధానమంత్రికి తగినది గాదని ఎంచి, సర్. ఆలెగ్జాండరు గ్రాంటు గారు కాశ్వతముగ మోటారు బండి నుపయోగించుటకు మాక్డనాల్డుగారికి పిలుగలుగజేసిరి. ఈదానము, వాదప్రతివాదముల కవకాశము గలుగజేసెను. ఇంగ్లండులో నూతనసమస్య జనించినది. బీదవారలు మంత్రిపదవులను నిర్వహింపనర్హులా? యోగ్యతయాధనమా ప్రధానమయినది? ఈసమస్యను ఇంగ్లండు త్వరలో సాధించక తప్పదు.

నూతనాభ్యాసము
రానురాను సాశ్వాత్యస్త్రీలలో మెడను చేతులను కప్పకుండుట ఆచారమగుచున్నది. ఇట్టియభ్యాసము మంచిదిగాదనియు, స్త్రీలమానమునకు భంగకరమనియు, మతభోధకులు కొందరు మండించుచున్నారు. కాని వీరీమందలింపులవలన విశేషలా

భము గలుగక బోయెను. ఇటీవల రోమనుక్యాతలిక్కుమతగారు వగు పోపు గారు, సంపూర్ణవననభారులు గాని వారు క్రైస్తవదేవాలయములకు రాగూడదని ఆజ్ఞాపించిరి. వారియాజ్ఞ సమలులో జెట్టుటకు హిందూదేశమునందుగూడ ప్రయత్నములు జరుగుచున్నటుల దెలిసినది. ఆలహాబాదనందు క్యాతలిక్కుదేవాలయములందు ఇట్టిప్రకటన గావింపబడెనని, తంతినార్త వివరించుచున్నది. పోపుగారి యాజ్ఞలవలన, నూతనాభ్యాస మెంతవరకు దొలగిపోవునో చూడవలయును.

లీకమిషను రిపోర్టు: స్టేటుకౌన్సిలుసభ
లీకమిషనురిపోర్టు గూర్చి స్టేటుకౌన్సిలు సభలో చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. కరాండికారు గారి సవరణ నిరాకరింపబడెను. సర్వాధికారిగారు ప్రతిపాదించిన సవరణలో, సంస్కరణములసమస్య పరిష్కారమగువరకు లీకమిషను సిఫార్సులు అమలులోనికి రాగూడదని సూచించబడెను. ఇదియు నిరాకరింపబడు నని యూహింపవచ్చును. స్టేటుకౌన్సిలుసభవా రీతీరున, తమ గొప్పతనమును నిలుపుకొనడలచిరి గాబోలు!

12 సాహిదీజత 14 వ లేదీని
జయిటోలో 500 మందిని అరెస్టు చేసిరి.
12 వ జతవారు 500 మంది ఆకాశింప 14 వ లేదీని జయిటో చేసిరి. వారినందరికి అరెస్టుచేసిరి. అల్లరు తమయూను జడగలేదు. 18 వ జత యావారమున అమృతసరుకుండి జయిటో చేరి చాల గ్రామములమీదుగా మారునెలకు జయిటోచేరును. అమృతసరులో 14 వ లేదీని కాథా సత్యాగ్రహ వార్షికోత్సవము జరిగింపు జరిగినది. (ఆ. ప్రా)

కలకత్తా యాతపందెము
ప్రఫుల్లకుమార ఘోష జయమొందెను
కలకత్తా, సెప్టెంబరు 15:—అహింసా ట్యాంక్ బువారిచే ఏర్పాటు చేయబడిన 18 మైళ్ల యాతపందెము నిన్న జరిగెను. నిరుడు జయము కొందిత ప్రఫుల్లకుమారఘోషా నేతృత్వ 26 మంది పాటికొవచ్చిరి. రెండుగంటల పదినిమిషముల పిదు నెకండ్ల కాలము ఈదుటకు పట్టెను. ఘోషానకును ఛటర్జీకి ని మెదటిసారియే పాటి తీరముగా నుండెను. మెదటి రెండుమైళ్లు ఒక మారు ఒకరును మరియొకసారి రెండవ యాతగాడును ముందునకు బోవుదుండెడివారు. ఛటర్జీ ముందుగా బోవునని అందరనుకొనిరి. కాని ఘోష తాను ముందుబోయి అందరి అభిప్రాయములను తారుమారు జేసెను. ఘోషా ఛటర్జీగా బోవుమండగా ఛటర్జీ తనయావచ్చు కే నుపయోగించెను గాని లాభము లేకబోయెను.

చిరవారము

లీనివేదికము

అసంఖ్య నిరాకరణము

బ్రిటిషు ప్రతికూళి ప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—అసంఖ్య నిరాకరణము ఆదివారపు పత్రికలకు కలవరముగ లేదు.

బ్రిటిషు పత్రికలు, అధికారము లేకుండ వావావాలు వుచోట సక్రమపరిశీలనను ప్రవేశపెట్టుటకు వీలులేదని సర్ జేట్లెయ్యు ప్రతికూళి వాదించుచున్నది. అసంఖ్య తీర్మానమును నిరాకరించినను ఇండియానుండియుండియు ప్రభువును లీనివేదిక సిఫారసులను అమలులో పెట్టుటకు ప్రయత్నించెదరు గాక యనుచున్నది. త్వరలో ప్రవేశపెట్టుటకు నిశ్చయించెదరుగాక యనుచున్నది.

స్వరాజ్యవాదుల ఎత్తులు

స్వరాజ్యవాదుల ఎత్తులచే ఇండియా ప్రభుత్వమువారిపని చురుకైన అయినది. స్వరాజ్యవాదుల విజయమునకు తృప్తిపడవచ్చును. అత్యున్నతముచేతనే ప్రతిదేశముందును స్వపరిపాలన మేర్పడినది. దానింబట్టికాద స్వరాజ్య యుద్ధమును వెనుకబెట్టుచున్నదనియు అభివృద్ధికి ప్రతికూలముగ నున్నదనియు అబ్ధి ర్వరపత్రిక వాదించుచున్నది.

సర్ రెజినాల్డు క్రాడక్ గారి యభిప్రాయములు

లండన్, సెప్టెంబరు 15:—అతివాదులను బ్రిటిషువారు ఎదుర్కొనవలెను. విద్యాధికులగు భారతీయులు బాధ్యతను క్రమశిరువులుగ పరిపాలనాధికారమును బడయుటకు ముందు పట్టిక సర్వీసులో చాలవరకు బ్రిటిషుఉద్యోగులు బండ్లవలెను. ఇది అవస్థకర్తవ్యము. సర్వీసుఉద్యోగుల శోర్మలను సెరవేర్చి తక్షణమువారికి సౌకర్యములను గలుగజేసిరేని ఇది సాధ్యమగును. బ్రిటిషుసర్వీసు ఉద్యోగులను లభించెదరని వెట్టుమిప్పిటరు గజటులో క్రూడకుగారు వ్రాసిరి.

నిరంకుశాధికారము నుపయోగింపరాదు

వెట్టుమిప్పిటరు గజటులో ప్రధానవ్యాసమున ఇట్లు వ్రాయబడినది. లీనివేదికమును నిరాకరించుటచే చిక్కులు ఎక్కువైనవి. భారతసంస్కరణములను పాడుజేయుకుండుటకు తప్ప ఇతరసమయములందు అసంపరమైనగాని ప్రభుత్వమువారు తమకున్న నిరంకుశాధికారమును వినియోగించుట తప్ప. భారతరాజకీయవైతలు మనలో కొంతవరకు తోడ్పడినగాని సంస్కరణములు సెగవని భారతీయులు గ్రహింపవలెను. ప్రస్తుతము వారు నిశ్చయముగ అట్లుచేయుట లేదు. జనసామాన్యమునకు ఎన్నికలయందు ప్రకృతి పలుకుబడి లేదు. ఇట్టితరీ ఈరాచకీయవైతలు ప్రజాప్రతినిధులనిపించుకొనరని క్రూడకుగారు రన్నటులనే వెట్టుమిప్పిటరు గజటు ఏకీభవించుచున్నది. లీనివేదికను సిఫారసులను అమలుజరిగినను జరపవచ్చును నిష్పాక్షికముగ పరిపాలనమును జరుపు బ్రిటిషు పరిపాలక సర్వీసు ఉద్యోగులను బలహీనముగ చేయరాదు. వారిసంఖ్యను విస్తారముగనుంచి సదుపాయములను జేయవలెననుచున్నది. భారతజీవనమున అల్లరులను గలుగజేయుకుండ వీరే ఏర్పాటుజేయగలరు.

రిపుల పోరాటము

ప్రెంచివ్యక్తిని జంపుట

ఆతనిభార్యను గొంపోవుట

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—రాత్రి 10-15, తండ్రిరుచేజా ఇనుపవారిలో పనిచేయు ప్రెంచివ్యక్తి హోల్డ్ అనునాతని జంపి ఆతనిభార్యను ఎత్తుకుపోయినయందు ఈమె చాల అందగత్తెయనియు తెలియుచున్నది. స్పెయిను మరాకో ప్రదేశమున ప్రెంచి ప్రజలకు అపాయము లేకుండ చేయవలెననియు హెచ్చరించినది విడిచిపెట్టుకు, రావలెననియు ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు స్పెయిను ప్రభుత్వమువారికి కలు రంపిరి. త్వరలోనే ఈమెను విడిచిపెట్టునటుల జేయవచ్చుననుచున్నారు.

మరాకో పోరాటము

అనుకూలపరిస్థితులు

హ్యూస్, సెప్టెంబరు 18:—మరాకో పడమటి ప్రదేశమున పరిస్థితులు యభివృద్ధిగాంచినవి. మ్యాటూటూను మార్గమునుండి విప్లవకాయము తిరిమివేసిరి.

మరాకోలో స్పెయినువారు తమఅధికారమును పవలుకొనబారు. కొన్ని స్థానములను మాత్రము తగ్గించెదరని తెలియుచున్నది.

లండనునుండి బొంబయికి ప్రయాణము నిమిత్తము రాన్సురా అనుఒడమ పి. ఓ. కంపెనీవారు ఏర్పాటుజేసెదరు. ఇవి త్వరలోనేవచ్చును. ప్రయాణీకులు, మెయిలు రేపాలు గొంపోవకును.

ఫ్రెంచి యుద్ధబుణము

అమెరికీయవలసిన ఋణమునుతీర్చు విధానము

వాషింగ్టన్, సెప్టెంబరు 14:—ఫ్రెంచివారు అమెరికనుల కిడుమసిన ఋణమును 87 సంవత్సరములలో ప్రతిసారి 100000000 డాలరుల వా. 1 వా. తీర్చుటకు ఒకవిధానమును ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు తయారుచేయుచున్నారని అమెరికను ఋణపరిష్కారసభ్యుడు తమప్రభుత్వమునకు విన్నవించెను. వడ్డీతోగూడ ఇచ్చెదరట. ఈసామ్యులలో పగము మొత్తమును ప్రెంచి పారిశ్రామికపరమలక్రింద వినియోగింపవలెనని వరకును గోరుచున్నారట. ప్రెంచివారు రక్షణలముగ నున్నారనే తెలుపుచున్నాడు.

కోవెంటులోట సమ్మె

సాగుచునేయున్నది

వైవిధ్యమునుగూర్చి మధ్యవర్తులుజేసిన పరిష్కారమును ప్రాప్తపొందవలెనని నిరాకరించుటచే సమ్మె సాగించుటకే నిశ్చయించుకొనిరి.

జర్మనీ - జాతీయమిత్ర ప్రవేశము

జాతీయమిత్రలో ప్రవేశించుచున్నది యుద్ధనేరమును గూర్చి జర్మను మంత్రివర్గమున భిన్నాభిప్రాయము లేదని తెలుపుపత్రికావిశ్లేషి బెర్లినునుండి తెలుపుచున్నాడు.

తమకుగూడ జాతీయమిత్రలో సమావేశపరచి నిచ్చెదమని అభయమొసగుచో జాతీయమిత్రలో తేర్చుకొనుటకు దరఖాస్తును బెట్టుకొనుటకు ఇష్టపడెదరనియు లేనిచో శోక్యము కలుగజేసికొన దలచలేదనియు తెలియుచున్నది.

డాక్టరు స్ట్రెస్మన్ గారు

యుద్ధ బాధ్యతను గుర్తించినగాని జాతీయమిత్రలో జర్మనీని తేర్చుకొనుటకు వీలులేదను వరకు గూడదంటినిగాని యుద్ధనేర మెవరిదో తెలువరకు జర్మనీ జాతీయమిత్రలో ప్రవేశించబలదన లేదని తెలియజేసిరి. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఏరి ఐను కటి ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమునే గలిగియున్నారనిరి.

స్టామహాములో అంతర్జాతీయ న్యాయవాదుల సంఘము సమావేశమై నిర్ణాంతములన్నిటిని ఒకేమాద్రుగ నిర్ణయముగ నుండునటుల యార్కు అంటిరర్పు నిబంధనను మార్చిరి.

చీనాపరిస్థితులు

చాంగ్ నోక్ గారిసేనలు చిలోలో చోగంగుప్రాను బట్టుకొనెనని తెలియుచున్నది.

ఇన్నురెన్ను ధరలు

యుద్ధభయముచే హ్యంగుచేలో యుద్ధ వీమాధరలను మూడునెలలవరకు తగ్గించుటకు నిశ్చయించిరి.

రూర ఆక్రమణ

ఫ్రెంచి సైన్యము మరలుట

డాన్సుమండు ప్రదేశమునుండి ఫ్రెంచి సైన్యములు క్రమేణా మరలుచున్నవి. రైల్వే అధికారులు చాలనుండి మరలిపోవుచున్నారు.

బ్రిటిషు ప్రధానామాత్య పదవి

బీదవారు పనికిరారు

ప్రధానామాత్యుని హోదాను నిలబెట్టుకొను

ధనముండవలెను

లండన్, సెప్టెంబరు 15 ఉదయం 12/15:—ప్రధానామాత్య పదవికి బీదలు అగ్నులుగారు. రాంసె మన్రో వాల్సు గారు ఇతరరాజ్యాంగమంత్రిలకంటె చాల కష్టపరిశీతులందున్నారు. ఇట్టిపరిస్థితు లింక సాగుటకు వీలులేకుండ జేయవలెను. తమ అధికారమునకు తగిన ఆర్థికపరపరిశీలన ప్రధానామాత్యు లిరయుండురా యనియు సర్ డొనాల్డు గారగుచున్నారు. ఖండాంతర ప్రదేశములందు ప్రధానామాత్యులకు ఎంతయో వైభవమున్నది. అధికారరీత్యా ప్రభుత్వమువారే భరించి మోటారుబండినిచ్చిరి అట్టిసమయమున ప్రభుత్వమువారి రిట్టి గొప్పఉద్యోగి మోటారు బండి కీయకుండుట తప్పనిది. ఆయనహోదాకు పరియ్యనది గాదనిరి. ఆయన కార్యభారమును నిర్వహించుటకు అవాంతరములు ఏర్పడుననిరి.

మన్రో వాల్సు గారికి మోటారుబండి నిచ్చుట

మన్రో వాల్సు గారు తనచిన్న నాటి స్నేహితు డగుటచేతను అధికారస్వీకరణ సమయమున అవాశ్యగ్యముగ నుండుటచే భూగర్భరయిలుమార్గమున బోవుటచే అశోగ్యము చెడుననుకారణముతో మోటారుబండిని దానికగు ఖర్చులును సప్లయచేసితివనియు దీనికిని రాచకీయములకును ఎంతమాత్రము సంబంధము లేదనియు వ్యక్తిమైత్రికి సంబంధించిన సంగతియనియు సర్ ఆల గ్లాండరు గ్రాంటు గారు తెలియజేసిరి.

మరాకో పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంబితా ర్థ)

లండన్, సెప్టెంబరు 16—వాడ్లా పంక్తిలో ఆరు స్పెయిను ప్రదేశములను భారీజేసిరిని అధికారులు ప్రకటించిరిని మ్యాడ్రిగు వార్తలు తెలుపుచున్నవి. సస్పీలతో దివ్యముగ పోరినవివ కలాకు సప్లయజేయువారు తమవనిని సెరవేర్చిరి. మరాకోను ముఖముగ తీర్చుముతోడను విమానములతోడను వెడలిరి. ప్రతినిమిషము పోరాటము ప్రారంభమగునని ఎదురు జూచుచున్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేక తంబితా వ్రాస్తే దండయాత్ర లేకుండజేయుటకు మంచూరియా ప్రక్కనున్న ఇనుప దారిని సరికేసేసిరి తెలుపుచున్నాను.

జార్జియా విప్లవము

సోవియటుల ప్రకటనము

మాస్కో, సెప్టె 18:—జార్జియా పరిస్థితు లుపత్రవోరముగ లేవని సోవియటు విదేశాంగ కార్యాలయమువారు తెలుపుచున్నారు. కొంచమున్న కొండంతగ జెట్టిరనిరి. ఆంగ్లో సోవియటు రాయబారమును భగ్నముచేయుటకును, విదేశములందు సోవియటులయందు సమృద్ధిములేకుండ జేయుటకును అతిశయోక్తిగ పరిశీలనలు తెలియజేసిరి.

ఈజిప్టు ఇండియా రైల్వే కంపెనీకి 'రైల్వే భరణం' విమిత్రము పెట్టికంపెనీకి అడ్డరునిచ్చిరి.

వైచితురుష్క సంబంధములు

మరల ఆర్థిక రాచకీయవిషయములం దేర్పడుటకు ఫ్రెంచి రాయబారులు ఆంగ్లో రాకు బయలుదేరిరి.

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము

శిక్షితులుండు ప్రదేశము

లండన్, సెప్టెంబరు 14:—రాత్రి 9-15, కలిసరిక్ష విధింపబడిన బండిలను స్క్రిఫ్రెంచి గ్యయానాలో శిక్షితులుండు ప్రదేశమునకుబంపుట మానుటకు ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించుకొనిరి తెలియుచున్నది. వీరినందరిని ఈ బండిలనందరిని ప్రాంసుకే ఈశ్రమజేయునుండి పంపివేసెదరో లేక క్రమేణా ఈ ప్రదేశము నెత్తివేసెదరో లేరెదు.

గుంటూరు, భీమాకంపెనీ

మోసము కేసు

హైకోర్టులో అప్పీలు

తీర్పు నిలపియుంచబడెను

బొంబయిలోని ఆసియాన్ భీమాకంపెనీకి, గుంటూరు నందు చీఫ్ యేజంట్ గనున్న (1) జి. కె. రాజారావు, నలు ఏ జంటు (2) బలికేపల్లి లక్ష్మీకాంతము, సబ్ ఏజెన్సీవారి డాక్టరగు (3) రాజేశ్వరరావు అనువారలు ముగ్గురు, బొంబయిలోని కంపెనీ హెడ్ క్వార్టర్స్ ద్వారాని మోసమొనర్చి ధనము నపహరించినట్లు తేలిన కేసునందు, సెషన్స్ కోర్టువారి తీర్పుపై ని ముద్దాయిలు హైకోర్టువారికి గావించిన అప్పీలునందు నిన్ను టిడినమున న్యాయమూర్తులు రామేశము, బాక్స్ నుగార్ల యెదుట విచారణముగి సెను. తీర్పునిలపియుంచబడెను.

ఈ కేసునందు మొదటిముద్దాయిలరపు న్యాయవాదికే రెండవముద్దాయి న్యాయవాదియగు డాక్టరు స్వామినాథను గారు గావించినవాదనము నిన్ను టిడినమున ప్రకటించబడెను. నిన్ను మధ్యాహ్నము కోర్టువారు తిరిగి సమావేశమై పూర్తి, బారి ప్రతి వి. ఎల్. ఎ. తి. రాజులుగారు, మాడన ముద్దాయియగు రాజేశ్వరరావు తరపున వాదించుచు, వి. వి. సుబ్బారావు అనువాతనిపేర మెడికలు సర్టిఫికేటును తయారుజేసినది ముద్దాయియే యని యంగీకరించెను. తనను నియమించిన అధికారియగు 1 ముద్దాయి వచ్చి సర్టిఫికేటును తయారుజేసి యొసగవలెనని గోరగా నట్లు జేసెను. అంతియగాని, అపహరింపబడిన ధనమునందు రిషిముద్దాయికి భాగముగాని, మోస మొనర్చినవని యుద్దేశముగాని లేదు. ఒక పత్రమును సృష్టించినంతమాత్రమున నది ఫోర్జరీగా జాలదు. అట్టిది, మోస మొనర్చినవను ద్రోహ బుద్ధిచే నొనర్చిన అది ఫోర్జరీగాకలదు. అందుచే సర్టిఫికేటును తయారు జేసెనను మాత్రమున రిషి ముద్దాయిని శిక్షింపరాదు. అంతియగాక విధింపబడిన శిక్షలు చాల తీవ్రముగనున్నవియు, ఇదియే మొదటిసేరమనియు న్యాయవాది నుడివెను.

హైకోర్టు రిజిస్ట్రారుగా

అక్రమ చర్య

వారాపత్రికా ప్రతినిధి నవమానపరుచుట

నిన్నటిదినమున హైకోర్టు పెనునందు, హైకోర్టు రిజిస్ట్రారుగ ఎఫ్. జి. బట్లరుగారు వారాపత్రికా ప్రతినిధి యెడల నొనర్చిన అక్రమచర్య, చాల అగ్రహమును గలుగజేసెను. సెషన్స్ కోర్టునందు న్యాయమూర్తి పీఠమునకు ముందుక్రిందుగా నొక చిన్న ప్లాటు ఫారముగలదు. అందుక్రాంతగర్లు, హెర్బు హోండుగమనా మొదలగువారు మార్కెటుటకు కుర్చీలును లేబులునుగలవు లేచిలు పెక్కున, ప్లాటు ఫారముమీద కొంత ఖాళీలముగలదు. వారాపత్రికా ప్రతినిధులు కొనర్చినవదుపాయములు చాలకపోవుటచే, చాలదినములుగా “స్వరాజ్య” పత్రికయొక్క రిపోర్టరును “బుడే” పత్రిక యొక్క రిపోర్టరును, ప్లాటు ఫారముపయిన, పయినవినంప బడిన ఖాళీలమునకూర్చెని, సాక్షులసాక్ష్యమును వ్రాసికొనుచుండి. ఈదినము మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు విచారించబడుచున్న ఇంజీయరు బ్యాంకు కేసులో ప్రాశంపముగా రింకపు సాక్ష్యము నొసగుచుండగా, హైకోర్టు రిజిస్ట్రారుగ ఎఫ్. జి. బట్లరుగారు చచ్చి క్రాసునుమాస్తా లొర కేర్చు ప బడిన కుర్చీలో నొకటి ఖాళీగా నుండగా నందు మార్కెటుయండి స్వరాజ్య పత్రికా ప్రతినిధిని బూటుకాల్తో తన్ని అచ్చలునుండి లేచి వెళ్లవలసినదిగా గోరెను. స్వరాజ్య పత్రికా ప్రతినిధి రిజిస్ట్రారుయొక్క అక్రమచర్యకు తన యాగ్రహమును వెల్లెబుచ్చి అచ్చటినుండి లేచి మతియొక్కటికి వెళ్లెను. తరువాత, రిజిస్ట్రారు, “బుడే” పత్రికా ప్రతినిధిని కొలుపుచుకొని లాగి నిలవబెట్టి అచ్చటనుండి వెళ్లిపోవలెనని నుడివెను.

రిజిస్ట్రారుయొక్క ఈచర్యలంద్రజలందు చాల అగ్రహమును గలుగజేసెను.

సామాజిక శాసనసభ

అలయన్స్ బాంకు

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—రెండుదినములు విశ్రాంతిదీసి కొని తిరిగి సేతుమాడినప్పుడు సభ పల్నబడెను. ప్రేక్షకు లెవ్వరును లేరు.

సిమ్లా అలయన్స్ బాంకు విషయమై భూచాబంధదాసు గారికి సమాధానమొసగుచు సర్ ఆలగ్నాంధరుగారు యిట్లు మాట్లాడిరి.

“తనంతటతానే అలయన్స్ బాంకు యొక నెత్తివేయక నుద్దేశ్యముతో వ్యవహారములు పరిష్కరించుకొనుచుండెను. ఏమిచర్య తీసికొనవలయునో తెలిసికొనగోరి బాంకువారియొక్క హిందూదేశములోని సలహాదారులను అడిగి రిపోర్టుకాపీలను లిక్విడేటరుకును, విచారణసంఘమువారికిని, హిందూదేశపు కార్యదర్శి గారికిని బాంకు అధికారులు తీసికొనవలసినచర్య జరుపుటకు బంపిరి.

కోహటు అల్లరులు

డెన్ని సుప్రేమారి స్టేటు మెంటు

కోహటు అల్లరిగరించి విదేశీభాష కార్యదర్శిగారు ముఖ్యమైనసంగతులు చెప్పిరి.

పనివాండ్ర ఖరారునామా భంగచట్టము

పనివాండ్ర ఖరారునామా భంగచట్టమును రద్దుజేయుటకు సర్ ఆలగ్నాంధరుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. 1859 సంవత్సరము యొక్కయు 1920 సంవత్సరములో సవరణ చేయబడినట్టియు పనివాండ్ర ఖరారునామాచట్టమును రద్దుచేయుటకు 1928 సంవత్సరం ఫిబ్రవరి 23 తారీఖున కె. సి. నియోగిగారు సెలవియ్యవలసినదనిగోరిన ముద్దెమును గారు జెప్పిరి. వారితీర్మానము త్రోసివేయబడినది. దొరతనమువారు అట్టే అఖిలభారతశాసనము అవసరము లేదనియు స్థానికప్రభుత్వమువారికి పరిక్రామికులకు కొన్ని కొన్ని చొట్టయందును పరిశీలనయందును కొంత సంగక్షణము చేయవలసి యుండు ననియు దలచిరి. ఆక్షరద్దుచేయుడగానే క్రొత్తపద్ధతికలవడుటకు గాను మార్పులను జేసికొనుటకు పరిక్రామికులకు కొంతకాలమియ్యవలసి ఉన్నదనియు దొరతనమువారి అభిప్రాయము. అయినప్పటికిని 1926 సంవత్సరమునుండి ఆక్షరద్దుచేయుటకు తగినచర్య తీసికొనబడుననియు దొరతనమువారు చెప్పిరి. కనుక యీల్లు అప్పుడు వాచిదేవినవాదానము సెరవేర్చుటకు ప్రవేశపెట్టబడినది. 1926 సంవత్సరము యేప్రియలు నుండి 1859 సంవత్సరపు చట్టమురద్దుఅగును. 1859 సంవత్సరముయొక్క ఆక్షరద్దుచేయబడుటచే దానికి సంబంధించిన యిండియను శిక్షాస్మృతిలోని 495, 492 సెక్షనులుగూడ రద్దుచేయబడినవి.

ఇండియను సోల్డెరుల వ్యాజ్యముల చట్టము

కాంపిలు ఆప్ షేటువారిచే ఆమోదింపబడిన ఇండియను సోల్డెరుల వ్యాజ్యముల చట్టమును సభవారాలోచించువలసినదని సర్ ఆలగ్నాంధర్ ముద్దెమును గారు కోరిరి.

సెలెక్టు మిటీవారికి రిఫరచేయవలసినదని సర్ కిషన్స్ మిఅయ్యుగారి నూచన అంగీకరించబడినది.

ఇంజీయరు బాంకు ఆప్ట సవరణ సెలెక్టు మిటీవారిచే సవరణకాబడినట్లు ఇంజీయరు బాంకు ఆప్ ఇండియా ఆప్ట సవరణ కొరకు సర్ బానిత్ బ్లాక్టు గారు సభవారి ఆలోచన కొరకు ఉపపాదించెను.

కీల్లు అమలులో సెట్టబయందు సమాకాంపు బాంకుల నుగూడ చేర్చవలసిఉన్నదని మాంసుటాక్ కీగారు ఉపపాదించిరి. బ్లాక్టు గారు గట్టిగా ప్రతిఘటించిరి. తీర్మానము వోటింగుకు వెట్టకా ఒక అధికవోటువలన తీర్మానము ఆమోదింపబడినది. 46 గురు తీర్మానము కొరకును 45 గురు తీర్మానమునకువ్యతిరేకముగను వోటువేసిరి. ఈసవరణమాలమున తాను విలువయమై ఆలోచన చేయుటకు గోరుటలేదని చెప్పెను.

మోటారు బండల సవరణ చట్టము

ఫలహారాంతరము కాన్పిలువారిచే ఆమోదింపబడిన మోటారు బండల సవరణచట్టము టాంకిండ్ గారిచే ప్రతిపాదింపబడి మార్పులేమియును జేయబడకుండ ఆసంబ్ధి వారి ఆమోదమును బొందెను.

నీటిచట్టము

నీటిచట్టము సెలెక్టు మిటీవారిపోపు ఆసంబ్ధివారి విచారణకొరకు సర్ ఆలగ్నాంధరు ముద్దెమును గారు ప్రతిపాదించిరి. సెలెక్టు మిటీవారు తీవ్రమైనమార్పులొనర్చిరి. ఈదురానిపిల్ల

లను నీటి బాన్యాప్రదేశములనుండి రక్షించి తగిన సంగక్షణములకు వారినిపొంగించుటకు మేజిస్ట్రేటుల కివ్వబడినకాజు తీసివేయబడినది. ఇంగ్లీషు బిల్లు ఆక్ట 1906 చట్టము ప్రకారముగా వేరొక బిల్లును తయారుచేయవలసినదని కమిటీవారు శిఫార్సుజేసిరి.

వీనులకోడ్డు 372, 373 సెక్షనులనుండి సంభవించు ఉపద్రవమువిషయమై ఆక్షేపణచేయుట అంత మంచిదిగాదనికూడా కమిటీవారి అభిప్రాయము. ఒక సంఘమువారియొక్క కలయిక యొక్క చెందిన సంఘాచారము విరుద్ధముగాకుండ నుండినప్పుడు అట్టిపిల్ల సురియొకనితో కలసియున్నప్పుడును మాత్రమే రక్షించవలయునను నూచనలను మేము తీరస్కరించితిమని కమిటీవారు చెప్పిరి.

పిల్లలను పైకిమాత్రము నాకర్లగానుంచి నిజముగా దురుద్దేశముగలవారిని శిక్షాపాత్రులుగా జేయుటకు గులాంబారీగారు ఒక సవరణను ఉపపాదించిరి.

పండిత మాలవ్యగారును సర్ ఫరాజ్ ఖాను గారును ఆమోదనను బలపర్చిరి. ముడ్డిమెనుగారు అట్టిసవరణ కంగీకరింపలేదు. సవరణ త్రోసివేయబడినది. 60 మంది సభ్యులు వ్యతిరేకముగను 27 మాత్రము సవరణ కనుకూలముగను మాత్రము వోటు నిచ్చిరి.

డాక్టరు గౌరుగారిచే లేబడిన సవరణలు నిరాకరింపబడినతర్వాత సెలెక్టు మిటీవారిచే సవరణయైనరీతి బిల్లు తుదకు ఆమోదింపబడి ఆసంబ్ధిసభలో పానుఅయెను.

అస్సీలు ప్రకటనముల నిబంధన చట్టము

కాకాసిలు ఆప్ షేటువారిచే ఆమోదింపబడిన అస్సీలు ప్రకటనముల నిబంధనచట్టమును అంగీకరింపుమని సర్ ఆలగ్నాంధరు ముద్దెమును గారు ప్రతిపాదించిరి. బిల్లులోని కొన్ని నియములు లను ఆక్షేపించి సెలెక్టు మిటీకి దొరసామిఅయ్యంగారు బిల్లును రిఫరచేయవలసినదనిరి. దక్షిణ హిందూదేశములోని అన్ని అస్సీలపుబ్బములను తుడిచివేయవలయుననియు, మరీమెప్పుడట్టిదుష్ట గ్రహములను జెక్కుట కొప్పుకొనదనియు చెప్పి తీర్మానమును సానులాలు సెహ్రుగారు బలపర్చిరి. రెడ్డియారుగారు దొరసామిఅయ్యరుతో యేకీభవించిరి. అన్ని బిల్లులకొరకును సెలెక్టు కమిటీ కావలసిఉన్నదేమో అని ఆసంబ్ధివారిని ముడ్డిమెనుగారు రడిగిరి.

ఈబిల్లు సభవారితీర్మానము ప్రకారముగా లేబడినదనియు మార్పు చేయదలచినయెడల సెలెక్టు మిటీవారికి రిఫరచేయవలసినదని సభవారిచేయబడుచున్నది. అట్టిసవరణమైనసంగతి కానందున సభవారి కిది దృఢమైనదెను. సెలెక్టు మిటీవారికి రిఫరచేయవలసినదని లేబడిన తీర్మానము అంగీకరింపబడినది.

ఇంజీయరు బ్యాంకు సవరణ చట్టము

చట్టమును ప్యానుచేయించుటకు బ్లాక్టు గారును సెలెక్టు సారి తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టెను. కోఆపరేటివు బ్యాంకులను కూడ యీబిల్లునందు అమలులోబెట్టు అంతసందర్భముగాలేదని తాను తలచలేదనియు సవరణ ప్యానుఅగటవలన తాను అంత పట్టుపట్టవలసిన అవసరములేదని చెప్పిరి.

శాసనక్రమముగానుండుటకు కొన్ని మార్పులు సవరణలు చేయబడినవి. యివి సర్ మోగ్రీమాంక్రెవ్ స్మిత్తుగారు ఉపపాదించి పిమ్మట ఆమోదింపబడినది. కోఆపరేటివు బ్యాంకులను గలపుటచే హానిలేదని దలచిననియు అతి ఆచరణలో బెట్టబడదని తలచిననియు అట్లు ఆచరణలో బెట్టబడచే యిచ్చించుట కలవనియు కాకాసిలు ఆప్ షేటులో సవరణ చేయించుకొనుటకు హక్కు తాను ఉపయోగించుకొందు ననియు బ్లాక్టు గారు చెప్పిరి. పరిక్రామిక చట్టము అప్పుడు ప్యానుఅయినది. ఆసంబ్ధి కేటవరకు నిల్చివేయబడినది.

భోరుగారి సమాధానము

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 15:—వరదలవలన బాధపడువారికి పడుపాయము లొనర్చుమని కోరిన బి. దాసుగారికి భోరుగారు అట్టిఉపశమనములు స్థానికప్రభుత్వమువారి బాధ్యతయని నుడివిరి. మదరాసు దొనతనమువారు కొంత సహాయము ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి తెల్పిరి.

జి. ఎ. నల్లేశగారి తీర్మానము

కోటి రూపాయలు వరదల సాహాయ్యము నిమిత్తము పునరాను దొరతనమువారికి ఈచిగా నియ్యవలసినదని ఆవరణబూరి. జి. ఎ. నల్లేశుగారు ఉపపాదింపబడిన తీర్మానము బున వారమునాడు కాంపిలు ఆప్ షేటులో చర్చకు జెట్టబడినది.

స్టేటుకౌన్సిలు

లిటిగేషన్ విచారణ

సెన్ట్రాల్, మే 15:—నేడు స్టేటుకౌన్సిలులో లిటిగేషన్ విచారణ జరిగినది. సభ్యులు చాలమంది వచ్చిరి. గృహ, రివ్యూ, నిండిపోయెను. డిప్యూటీ కమిషనరు కర్నూలు కోర్టు ప్రీమియ (సెన్ట్రాల్ గారిచే బాపయ్యచిరి. ఖాన్ బహదూర్ యి బ్రహ్మచారి జాఫరు, సర్ ఉమర్ హయత్ ఖానుగారు తామా క్రిందటిదినమున రానందువలన ప్రభుత్వ సభ్యులకు గలిగిన యిబ్బందికి విచారణమున తెలియపరచిరి. అప్పుడు వారివ్ర క్షు లడుగుబడియెను గాని జవాబుచెప్పటకు వీలులేక పోయెను.

జవాబులు చెప్పినయెడల యేదో కష్టము కలుగునని ప్రభుత్వమువారికి తోచినవేరేపై, సాధారణముగా నోటిసు లిచ్చి సభ్యులు లేకున్నను వారివ్రక్షులకు జవాబులు చెప్పబడవలెనని యీసంబంధమున సర్ దేవప్రసాద్ సర్వాధికారిగారు మాచించిరి. సర్ మహమ్మద్ షాఫీగారును అధ్యక్షుడును సర్ దేవప్రసాదుగారునూచన ననుసరించుటయే మంచిదని తలచిరి.

శ్రీరామగారు

లిటిగేషన్ ననుసరింపుటని అవగుట

హోము సెక్రటరీయగు శ్రీరామగారు లిటిగేషన్ విచారణ తీర్మానము నుపపాదించిరి. భారతరాజనసభలో చర్చింపబడిన సర్ అలెగ్జాండరు వడ్డీవనుగారి తీర్మానమును యీతీర్మానమును ఒక్కటిగానే యుండెను. తీర్మానము నుపపాదించునప్పుడు శ్రీరామగారియుప స్యాసమంతయు భారతరాజనసభలో జూరమెంబరు వాడించిన విధముననేయుండి తుదకు అందఱును చప్పట్లు వరచుచుండ ఆలిఫోర్టును అనుసరింపు డని చెప్పెను. లీ కమిషనువారు కాంతముగా, కష్టించి, నిజమును కనుగొనుటకై చేసిన విచారణనుగూర్చి తెలియజేసి, మిక్కిలి గొప్పవిషయగు విషయములను గురించి లీ కమిషనువారు చెప్పెడి హితవోధనలను సభవారు గౌరవించవలసినదని అతడు చెప్పెను. హిందూదేశములోనున్న పరిపాలనావ్యవస్థను చిక్కులతో కూడుకొనియున్నది. అది నిర్వహింపవలసిన బాధ్యతలను విధులను ఎన్నియొకలవు. ఇట్టి దెచ్చటను చరిత్రలో కనబడదు. అట్టి యంత్రములోని భాగములను లీ కమిషనువారి శిఫారసులు కడచించినవి.

ప్రభుత్వ మేరూపముతోనున్నను, మంచి ప్రభుత్వమునకు సామర్థ్యముగల పరిపాలనావిధాన ముండుట యవసరము. ఏ ప్రభుత్వమైనను తన తరువాత వచ్చువారలకు మంచిసామర్థ్యము గలట్టియు, చెడగొట్టుటకు వీలుకానట్టియు సర్వీసులను విడిచి పెట్టియుండనియెడల అట్టి ప్రభుత్వము తనవిధులలో అప్రమత్త పడించినట్లు నేరమునకు పాత్రమగును. పరిపాలనా నిర్వాహకులు ప్రభుత్వవిధానమును పక్షపాతము లేకుండ నిర్వహింపవలెనన్న, రాజకీయ పలుకు బడివలన కలుగు అపాయములనుండి వారు తప్పించుకొనవలెను.

లీ కమిషను వారి మాచనలు సంస్కరణలయొక్క ముఖ్యసూత్రములపై సాధారణమియున్నవి ప్రజాయ త్రాఖిలలో కాసనసభలను మంత్రులను సత్ప్రభుత్వమునకు బాధ్యతవహించియుండవలెనని ఒక సూత్రముచెప్పెనుండ, మరియొకటి యిండియామంత్రియను పార్లమెంటును స్వాయత్తరాఖిలలో బాధ్యతవహింపవలెనని చెప్పెనున్నది. ఇండియామంత్రిద్వారానే పార్లమెంటుబాధ్యత చెల్లించబడును. రాజకీయసభను నుజ్జీయు రాజ్యాంగపద్ధతులబట్టియు చూచినట్లయిన బాధ్యతాయంత్రప్రభుత్వ వివిధముగాతప్ప మరియొకవిధమున చెల్లించబడజాలదు. బాధ్యత మిక్కిలి యెక్కువైనవగుచోదాని సెచ్చటను భగ్గుముచేయుటకు వీలులేదు. టింకునుండి మరియొకలింతుతో కలిసి అదిఒకటే గొలుసువలెనుండవలెను. రాష్ట్రాయత్ర మొనర్చవలసినదని కమిషనువారుచేసిన సూచనలు కాసనముయొక్క వద్దలికిని దేశములోని ముఖ్యమైన రాజకీయాభిప్రాయమునకును అనుకూలముగా నున్నవి. రాష్ట్రాయమెడికలసర్వీసు సేర్పాటుచేయుటలో కమిషనువారిసూచనల సంకీర్ణములకు యిండియా దొరతనమువారు తాత్కాలికముగ సిద్ధముగనున్నారు. సర్వీసులను భారతీయులపర మొనర్చుటనుగూర్చి శ్రీరామగారు భారత కాసన సభలో చెప్పిన. తెక్కలను తెలియజేసి, పోలీసు కాఖితోతప్ప తక్కిన యెన్నిటిలోను సగముకంటె యెక్కువగాను పోలీసుకాఖితో మాత్రము సగముమందినీర్పి భారతీయులను చేర్చుకొనవలెనని శిఫారసుజేయబడెనని నోటికొచ్చెను.

మరియు సాధ్యమైనంతవరకు పట్టు సర్వీసు కమిషన్ కటికాపింపబడునని శ్రీరామగారు చెప్పిరి. ఈసూచనలను టిని విశాలపర్చిత్ మాచి శ్రీరామగారు సర్వీసులోనున్న యుద్యోగుల సమపాదములగురించి కొన్నిసంవత్సరములనుండి ప్రభుత్వమువారు ఒత్తిడిచేయబడుచున్నారని వివరముగా చెప్పి అట్టి సమపాదములను కలిగించుట యెట్టి ప్రభుత్వ మనకైనను అవసరమనియు అసమర్థులైనట్టియు అసంతృప్తులైనట్టియు యుద్యోగులుండుటకున రిక్రూటుమెంటు విషయమున ప్రభుత్వమువారికి మిగులకర్చుగుననియు చెప్పిరి. సర్వీసులను విషయము క్రమముగా అభివృద్ధిపొందవలెననియు భారతీయుల నభివృద్ధిలోనికి తీసికొనివచ్చుటకై యూరపియను రిక్రూటుమెంటు నాపివేసిన యెడల హిందూదేశమునకు మిగుల యుపకారమొనర్చునట్టి యుద్యోగులను నే వహించు దేశమునకు దొరకడనియు వారు చెప్పిరి. ముగింపును సయ్యకి కముగాను న్యాయబుద్ధితోను రాజకీయ భారతీయతతోను స్టేటుకౌన్సిలువారి విషయముల నాలోచింపవలసినదని చెప్పిరి.

తరువాత అధ్యక్షుడు కార్యక్రమములో నున్న సవరణలను గురించి తెలియజేసి శ్రీరామగారి తీర్మానమును గురించియు సర్ దేవప్రసాదు సర్వాధికారి కారండికారుగార్ల తీర్మానములను గురించియు చర్చ జరుగునని చెప్పెను.

సర్ దేవప్రసాదుగారు

సంస్కరణములను గురించి విచారణలు సల్పి ఒక కార్యవిధాన మవలంబింపబడువరకు లీ కమిషనువారి శిఫారసులను అమలులోనికి తెచ్చుట మంచిదికాదని యిండియామంత్రికి తెలియజేయవలె నని సర్ దేవప్రసాదు సర్వాధికారుగారు ఉపపాదించిరి. ముగించునప్పుడు శ్రీరామగారు తలచినట్లుగా చెప్పవలెనని ఆశురత గనబరచెను. ఈసభలో నున్నవారు దేశములో పరపతిగల సామంతులప్రతినిధులు. కాని పీ రట్టివారు కాదు. వీలయిన తనస్వాయవిమర్శనాబుద్ధిని మీరు ప్రజలకుభిన్నముగా పోషజాలరు. ఆర్థికసభ్యుడు భారతరాజనసభలో మాట్లాడుచు లీ కమిషనువారి శిఫారసులను అమలులో పెట్టిన యెడల కోట్లు కావనియు కొన్నిలక్ష లగుననియు చెప్పి స్థానికప్రభుత్వము లెంత వహింపవలెనో తెలియజేసియున్నారు. కాని బంగాళాదేశము తనభాగమును చెల్లించుకొన జాలవని సర్ దేవప్రసాదుగారు చెప్పిరి. ఇదివరకే సర్వీసులలో నున్నవారికి సమపాదములను కలిగించువిషయము ఆలోచింపవలసినదే నని మీరు ఒప్పుకొనిరి. సర్వీసు యుద్యోగుల సంసారపు ఆర్థికపత్రములు కొన్నియెడల పెట్టబడినందుకు ఆయన సంతోషించెను. కాని 1 క్లీ లక్షలు చెల్లించవలసినవారి కుటుంబములయొక్క ఆర్థికపత్రములను విచారించుట కెట్టి శ్రమయైన తీసికొనబడినదాయని అడిగెను. లిటిగేషన్లో సర్వీసులశీతముతి సంకఠిని వరకులవిషయమును వేరుపరచవలె నని సూచింపబడినదానిని ఆయన ఖండించి అది యొకవర్గభేద మని చెప్పెను. సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారు నివేదికను తయారుచేసి బయటపెట్టెవరకు రిక్రూటుమెంటును ఆపివేయవలెనని ఆయన గట్టిగాచెప్పెను. వీలయిన, ఇందువలన రాజ్యాంగవిధానములో మార్పులకలిగి సర్వీసులపైపు చిక్కులలోనికి తెచ్చును. 1919 సంవత్సరపు సంస్కరణములవలన సర్వీసులోనున్న యుద్యోగి యిదివరకే అసంతృప్తుడై యున్నప్పుడు, సంస్కరణవిచారణ సంఘమువారి రిపోర్టునుగూడ అమలులో పెట్టునెడల వారిభావము లెట్లుండునో హిందూదేశ మాఫిండును నవలెను.

కావున అప్పటివరకు బ్రిటీషు రిక్రూటుమెంటును ఆపివేయవలసినదనియు, అందువలన ప్రభుత్వమువారికి నష్టమగునని తాననుకొనవనియు చెప్పెను.

పట్టు సర్వీసు కమిషను సేర్పాటుచేయు విషయముకు ఏసమయమందైనను యిండియా మంత్రి నడగించునట్టిప్రతిబంధకములు కాసనమునం దేవియులేదు. పరస్పరముగా నమ్మకమున సహృదయము ఉండినట్లేగాని హిందూసామ్రాజ్యము నిలువదనియు, కావున సంస్కరణములో నింకేమి మార్పులు చేయుటకు వీలునో కనిపెట్టుకొనియుండి మాడవలసినదని యిండియామంత్రికి ప్రభుత్వమువారు సలహా జెప్పుచున్నారనియు చెప్పి ఆయన ముగించెను.

కరండికారుగారు

సర్వీసు ప్రశ్నను విచారించి సంవత్సరాంతములోగా తెలియజేయుటకు కేంద్రకాసనసభాసంఘము నొకదానిని యమింపవలెననియు, అటువంటి రిపోర్టు కేంద్రకాసనసభాసంఘమువారిచే నాలోచింపబడువరకు లిటిగేషన్బట్టి యిండియా

ఆర్థికములలో నెట్టిమార్పులను చేయుటకు వీలులేదనియు ఒక సవరణ చేసినరండికారుగారు నోటిసునిచ్చిరి. అరండికారునుపపాదించక సర్ దేవప్రసాదు గారి సవరణను బలపరచెను. ఆయనసవరణఆమోదింపబడక పోయినయెడల తనసవరణను పెట్టువలయునని వీరియుద్దేశ్యము. (నవ్వు) కమిషనువారునున్న భారతీయుల నడతనుగురించి ఖండించి లిటిగేషన్పైచే వలించినవలుగురు భారతీయులయొక్క మనోవైఖరిని తెలియజాలవని చెప్పెను. కానికలోనియలల సంబంధమున ఈసభవారు ఒప్పుకొన్నపరస్పరవిధానమును లీ కమిషనువారు ఆలోచింపకుండుట యెట్లుని ఆయనఅడిగెను. భారతీయులకు సామాన్యపు హక్కులనియజాలని కాలనీలసభ్యులకు విదేశపుట్రులను ప్రయోగపుట్రులను ఈయవలెనని శిఫారసుచేయుట అగ్నిలో ఆజ్యముపోసివేయున్నది. ఇప్పుడిప్పుడున్న జీతములతోను బత్తాలతోనే సర్వీసు ఉద్యోగులు తమగృహకృత్యముల నిర్వహించుకొనజాలరని యొక వాదన తేబడుచున్నది. అట్లుయెయెడల మీరు హిందూదేశపు ఆర్థిక వ్యవహారము నెల్ల చక్కబెట్టగలరు? (నవ్వు) యూరపియనులు హిందూదేశమునకు వచ్చునపుడు వారికున్న ప్రపంచజ్ఞానమును వేనుకవిడిచివచ్చునట్లుగా కనబడుచున్నది. ముగింపును వ్యవసాయదారులు ఋణశీలినిగూర్చి చెప్పి ప్రభుత్వమువారిని "ఆగుడు, ఆగుడు" అని అడిగెను.

సర్ మహమ్మదు షాఫీ గారు

లిటిగేషన్ మాత్రమును మాత్రమును అంగీకరింపవచ్చినని చెప్పి సభానాయకుడగు సర్ మహమ్మదు షాఫీగారు రిపోర్టుకు భిన్నముగా తీవ్రమైనయుపస్థానమునిచ్చిరి. తమయుపస్థానమునకు ఉపాధ్యాయుగా ప్రభువులసభలో నై కాంటు ఛాన్సెలర్ షాఫీ డ్డు ప్రభువును ఆలివియరు ప్రభువును వీరిపోర్టుపై చెప్పిన యుపస్థానములను చదివెను ఆయుపస్థానములనుండి మూడు సంగతులు బయలుపడినవని ఆయనచెప్పెను. ఒకటి సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారు సరింపదగినట్లు విధానము రెండవది శిఫారసులపై తననిశ్చయము ప్రకారము ఇండియామంత్రి అవలంబించెదలమన్న పద్ధతి మాడవది లీ కమిషను శిఫారసులపై యొకతీర్మానమునకు రావలెనని సార్వభౌముని ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యము ఇట్టిపరిశీతులలో యిండియా దొరతనము వారు యిండియామంత్రి నడియైన తీర్మానమునకు నచ్చుటకై సహాయముచేయుటకు తమ తాత్కాలిక తీర్మానములోని మిడ్చియున్నారు. కాని సంస్కర విచారణసంఘము వారుయేవో సూచనలను చేయువరకు కార్యముఅమలులో పెట్టుట ఆపివేయవలసినదని సర్ దేవప్రసాదు కారండికారుగార్లద్వారా సభవారి నడిగియున్నారు.

అధికారుల రహస్యపు తెరను తొలగించినట్లయిన హిందూదేశములో రాజ్యాంగ సంస్కరణములకరకు 50 మహమ్మదు షాఫీగారు చేసిన నేవ కాన్సిలు వారికి తెలియగలదు 11 సంవత్సరముల క్రిందట వీరి యుద్యోగుల క్రిందనే అఖిల భారత ముసలిసేనాను స్వపరిపాలనమేతముగ మృస్తానముని యేర్పరమకొనిరి. రాజ్యాంగ విధానములో శ్రేష్ట మభివృద్ధిగాంచుట వారికిష్టముగావుననే కరండికారు దేవప్రసాదుగారి సూచనలు ఆలక్ష్యార్థములని మీరు నిరూపించిరి.

లి శిఫారసులను అమలులో పెట్టించుటయే.

దేశాభివృద్ధికి భంగకరము

ఇంకను చెప్పును మహమ్మదు షాఫీగారు రిట్లుచెప్పిరి. సర్వీసులను రాష్ట్రాయత్ర మొనర్చవలెననియు భారతీయుల పరమొనర్చవలెననియు లీ కమిషనువారు చేసిన శిఫారసులు హిందూదేశములోని రాజకీయవేర్తిల అనుగున్న రాజ్యాంగాభివృద్ధికి అనుకూలముగానున్నవి. ఇప్పుడు వీనిని సంస్కరణ విచారణసంఘవారు నిశేధింప ప్రయత్నించువరకు అమలులో పెట్టకుండుట దేశాభివృద్ధికి భంగకరమేగాని సామాన్యము కాజాలదు. ప్రజాక్షేమములసరయుడు వాల్చిండుటకు సర్వీసుల శిక్షవలనను అనుభవమువలనను తమకావలసినబడిన బాతి రాజ్యాంగాభివృద్ధికి తగినదికాదు. ఇప్పుడు సర్వీసులను భారతీయులపరమొనర్చుటకు అవకాశము చిక్కినదిగావున దీనిని ప్రజలు పోగొట్టుకొనరాదు. రాజ్యాంగగూర్చివృద్ధియు పరిపాలనాభివృద్ధియు రెండును సమముగానే నడచును. విలింగ్టన్ కమిషనువారు రిపోర్టుచేసిన పరిపాలనా సంస్కరణములు కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట అమలులో నుంచబడినవి. తరువాత 1919 లో రాజ్యాంగాభివృద్ధినిచ్చినది. రెండు సంస్కరణములును ఒకదాని నొకటి ననుసరించియు యుండును. ఇట్లు జరిగిననే హిందూదేశమునకు

సరియైనకాలమునకు భాగ్యతాయుతప్రభుత్వము చేయవలసి కావున అట్లుచేయుటకు బదులుగా అధికారతరుల దీనిని కొంతకాలమువరకు ఆపివేయుటని ఆదేశమువచ్చినది. ఇది నిజముగా దేశభివృద్ధికి భంగకరము. ముగింపు పుట్టమొందక, ప్రభుత్వము వారి తీర్మానము ననుసరించి వర్ ప్రసాద సర్వధికారి సవరించు నిరంధరింపుడనై, అందఱును చప్పట్లు చరచుచుండ సభనా రినికొరిరి. ఇంతటితో సభవారు అల్పాహారమునకు లేచిరి.

వేదమూర్తిగారు

వైట్లు కాన్సిలు తిరిగి సమావేశమైనపుడు వేదమూర్తి (బర్మా) గారు కమిషను శిఫారసులు రాజ్యాంగభివృద్ధి కొర కని చెప్పిన సర్ మహమ్మద్ హఫీజ్‌గారితో సేకీభవించిరి. పైగా లీకమిషను రిపోర్టు హిందూదేశము గోల పెట్టుచున్న రాజ్యాం గా సంస్కరణములను ఆలస్యముచేయుటకే యుద్దేశింపబడినద ని నొక్కిచెప్పిరి. ఈ యభిప్రాయమును ప్రభుత్వమువారు మా డ సమర్థించిరి. సర్వీసులకు రిక్రూటు చేయుటయు, సర్వీసుల పై యధికారిమును వైటుహాజునుండి సిమ్మకు రావలెనని విరు చెప్పిరి. తనయభిప్రాయమునకు బలముగా ఆర్థికసభ్యునియొక్క ంసు బర్మాప్రభుత్వపు ప్రధానకార్యదర్శియొక్కయు యభిప్రాయములను తెలియపరచెను. బ్రిటన్ రిక్రూటుచేయుట ఆఫీసే యువలెననియు అటుగానియెడల 20 సంవత్సరములవాటికైన సివి లుసర్వీసులలో భారతీయులు చెరిసమానముగానుండరనియు చె ప్చెను. తుదకీతడు సర్ దేవప్రసాదుగారి సవరణ సంగీకరింపవల సినదని సభవారిని కొరెను.

సర్ ఆర్థుప్రూము

సర్ ఆర్థుప్రూము శిఫారసుల నమలులో పెట్టుకుండ ఆలస్యముచేయవలెనని మెత్తగాచెప్పిన సర్ దేవప్రసాదుగారి మాటలవెనుక విషమున్నదనిచెప్పెను. కమిషనువారి సూచనలు రాజ్యాంగభివృద్ధిని నూచింపక వెనుక కీడ్చుచున్నవాి లేదు. సర్ మహమ్మద్ హఫీజ్ గారు చెప్పినట్లు అవి గొప్పయధిస్థితిసే తెలియజేయుచున్నవి. తమసామర్థ్యమువలనను, కష్టపడి పని చేయుటవలనను, జీవితమునంతను దీనికి ధారవోయుటవలనను కార్యనిర్వాహకసభ్యులైన ఐ. సి. యస్. సభ్యులయెడల యిం డియా దొరతనమువారు యెక్కువ అభిమానముతో ప్రవర్తిం చుట చాల విచారించిరి. బ్రిటీషు రిహ్మాటులు సరియైనశిక్షను పొంది హిందూదేశమునకు జతపరనియు వారు వచ్చినయెడల భారతీయుల కేవిధమైననష్టమును కలుగదనియు వారిని తొల గించుట వెన్నెముకనే తొలగించినట్లుగుననియును చెప్పిరి. సర్వీసు యద్యోగులు చెప్పకొనుచున్న లోపములు ఉహా జనితములు కావు. ఈదేశపరిపాలనాబాధ్యత హాము గవర్న మెంటు చేతిలోనే యుండవలెను. సర్వీసులకు సదుపాయములను కలుగజేయు నప్పుడు తిరిగి రాజ్యాంగ విధానములో సవరణ జేయుట కవకాశము కలుగునట్లుగా చేయవలెనని సర్ ఆర్థు ముగింపును చెప్పెను.

జి. ఏ. నటేనగారు

సవరణను బలపరచుచు సర్వీసుల ప్రశ్న సంస్కరణల విచారణసంఘము వారిపని ముగియకమునుపే వచ్చుట వదిలై త్రమ చెప్పిరి. ముగింపును మీరు వాలీకమిషను శిఫారసులను ఒప్పుకొని హిందూదేశపు భావిస్థితిని తనఖాపెట్టజాలమని లేజ అహూరు సప్రూగారి మాటలలో చెప్పిరి.

సర్దారు చిరసుట్ సింగుగారు మామూలుగా మహమ్మ దుహఫీ గారి యభిప్రాయముల నామోదించి చర్చతీసికొనకుం డ ఆపివేయుట సత్వరిపాలనకు భంగకరమనిరి.

సయ్యదు మహమ్మదు పద్నాసాహెబు

మీరు కమిషనులో నున్నవారిని ఛండించి కమిషను నేర్పరచుటయే యెవ్వరికిని యిష్టములేదని తెలియజేసిరి. అభివృ ద్ధికి హిందూమహమ్మదీయ సంబంధములు భంగకరములని వీరికి భయము లేదు. పిట్టిండువులు ను మహమ్మదీ యులును ఒకదానికొరకే ప్రయత్నిం చున్నారు. కావున వారుకలిసియే పనిచేయవలెనని వారికితెలు సును. కొంతవరకు సర్వీసులను భారతీయులపర మొనర్చినగాని బాగ్యతాయుతప్రభుత్వము చేయారదని లీకమిషనువారుచెప్పిన యభిప్రాయమును ఆయనచెప్పెను. కాని వారి శిఫారసులవలన నిశ్చయముగా సర్వీసులను భారతీయులపర మొనర్చుటకు ఆల స్యమగును.

జనరలు సర్ విలియంబర్డువుడు

లీకమిషను రిపోర్టులో వీరికి అనుమలముగా తోచినది మొడికలుసర్వీసువిషయము. మొడికలు సర్వీసువిషయము అలు

కమిషనువారి కాంగ్రీకముములో లేదు. ఇండియా దొరత నమువారు యీప్రశ్నను విచారించుటకు వేరుగా నుంచిరి. యు ద్ధసమయములలో నుపకారిగా నుండుటకు నాగరకతగల ప్రభు త్వములన్నియు మొడికలు సర్వీసుయొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తిం చును. పూర్వపు కరవు సేరములు అంటువ్యాధిదినములు పోయి యిప్పుడు కాంతినిలుచుట సివిలుసర్వీసు యుద్యోగులవలననే. ప్రభుత్వమువారు అన్నిజాతులవారిని ఒక్కటిగా చేయవలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ పనిని సివిలుయద్యోగులే చేయు చున్నారు.

దేవప్రసాదుగారి సవరణ ఓడిపోయెను.

తరువాత దేవప్రసాదుగారి సవరణ ఓటుకు పెట్టబడగా ఎట్టిపక్షములను లేక ఓడిపోయెను.

తరువాత కరండికారుగారు సర్వీసులను గురించి విచా రించి సంవత్సరాంతములోగా రిపోర్టు చేయుటకు ఒకజాయిం టు కమిటీ నేర్పాటుచేయవలసినదని తమ సవరణను ఉపపా దించిరి. దీనివిషయమై పూర్తియైన విచారణ జరుగవలెనని విరు నొక్కిచెప్పిరి.

ప్రభుత్వమువారి తరపున సర్ మహమ్మదు హఫీజ్ గారు కమిషనులోనున్న భారతీయ యూరపీయను సభ్యులనుగురించి వారు గొప్పవారని చెప్పిరి. ప్రజాభిప్రాయము లీకమిషనువా రికి తెలియకపోవుట ప్రజాసంఘముల దేలోపము. కమిషనువారు ప్రాగుచేసిన సమాచారమున రెండు కేంద్రకాసన సభల యొక్క జాయింటు కమిటీకి తెలియజేయుట ఆలస్యమునకే కారణముగును.

కరండికారుగారి సవరణకూడ ఓడిపోయెను

సర్ దేవప్రసాదుగారు సవరణను బలపరచుచు కమిటీ నేర్పరచవలెనని అందరికి అభిప్రాయము కలదనిచెప్పిరి. సర్ ఉమర్ హాయతుఖానుగారుఅడ్డుపెట్టిరి. పరిపాలనలో అనుభవము లేనివారిని నియమించుటవలన లాభములేదని సర్ మనెక్టీగారు చెప్పిరి. ఎట్టిపక్షముల లేక కరండికారుగారి సవరణ ఓడిపోయెను. దీనిపై మిగతాచర్చనేటికి ఆపివేయబడెను. రేపు మిగతాసవరణ లుకూడ విచారణకు వచ్చును.

అ. ప్రె.

లీనివేదికపై చర్చ

రంగూను టైముస్పత్రిక

రంగూను, సెప్టెంబరు 16:—సామ్రాజ్య కాసనసభలో లీనివేదికముపైజరిగిన చర్చనుగూర్చి రంగూను టైముస్పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—అంగ్లేయులను రప్పించుట నిలుపు జేయవలెనని గోతురు గావించిన సవరణతీర్మానము ఇండి యాకు అత్యావశ్యకముగా అవసరమగు అంగ్లేయపరిపాలకులైన నిరాకరించుచున్నది. ఇది ప్రభుత్వమువారి కెంతమాత్రము యిష్టముండవనియు అమలు లో నుంచినయెడల భారతదేశమునకు నష్టదాయకముగ నుండు ననియు దీని నామోదించినవారు తెలిసికొనకలసి యుండును. భారతీయుల యుద్యోగములకు సౌకర్యముల నొసంగు శిఫార్సు లను గూడ యీకాసనసభవారు నిరాకరించిరి. ఇందుచే యే విధముగ జూచినను వారి తీర్పు నష్ట దాయకముగ నే యున్నది. దీనివలన ప్రభుత్వమువారిొక నూతన సమశ్చయ పరిష్కరింప వలసి యున్నది. భారత దేశప్రజాప్రతినిధులు కేరొకసారి అభిమా నమును గోల్పోయిరి.

సేలములో స్టేగు

సేలము, సెప్టెంబరు 16:—అంగలమానుకోవిల అగ్ర హారమునందు ఓడయూరునందు, నేనియూరుపేట, పాతమార్కె టు విధియందు ఎలకలుజచ్చి పడుచున్నవి.

మదరాసు ఆరోగ్యశాఖ డైరెక్టరు కె. టి. మాత్యుగారు క్రిందటివారము సేలముబోయి కలెక్టరుగారిగోను, మునిసి పలు చేరుమానుగారితోను మాట్లాడినవి. ఈస్టేగు జాడ్యము వ్యాపించుకుండ తన యేర్పాటులు గావించినట్లు తెలియు చున్నది.

పుస్తకముల నిషేధము

కలకత్తాలో పోలీసువారు “కుర్రాముఅను బంగారీ పు స్తకము నిషేధించబడినదానిగూర్చి కొన్ని ముద్రణాలయము లను సోమవారమునాడు వెదకి కొన్నిగ్రంథముల బట్టుకొనిరి.

జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులు

(ఎంగు ఇండియా)

జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులు జేరనక్కరలేదని సేనేమా ఉపేక్ష భావమును దెల్పినటుల ఆక్షేపణగ హుల్లీనుండి ఒకదీ ర్గు లేఖవచ్చెను. సేనీవిషయమై ఉపేక్షతో నుండలేదనియా విలేఖకునకు యితరులగుడ్డదెలుపుచున్నాను. అనిచాలముఖ్య మైనపనియని నానమ్మకము. ఈవిషయమై డాక్టరు హరికరు గారితో కీని జూచిననా కమ్మనగారము గలదు. అయిలేనిచ్చిన కష్టము భారతదేశమంతటను, యిట్టినిర్మాణమును గావించుట కు తగినంత మందిమనుష్యులు లేరు. అందుకనియే డాక్టరుహర్షి కమ్మగారు ఒకరాష్ట్రములోనో మండలములోనోమాత్రము పని జేయుచు అచట సంఘమును బలపరపవలెనని నూచించిరి. అప్పుడు యితరచోట్ల నిట్టికట్టుదిట్టముల జేయుటకు కష్టముండ దు. ఈపని వారాప్రతికల ప్రచారముతో జరుగునదిగాదు. నెమ్మదిగ యేకతీరుగ కృషిజేయవలయును. హుల్లీనుండి ఉత్తర మువచ్చిన వారములోనే ఆలోచనానుండి మరియొకటివచ్చెను. ఆవిలేఖకుడిట్లు వ్రాసెను. “బాలభట్టోద్దమము వ్యాపించుచున్నది. కానికొలదిమంది మాత్ర మే జాతీయ స్వచ్ఛంద సేవకులే.” కారణమేమి? ఆ ఉద్యమము మంచికట్టుబాట్లతో పనిజేయుచున్నది. బాలభటులు జే యు పనియేదిగాని మనముజేయు దానికన్న యెక్కువదిగాదు. అయితే మనకీ పనిజేయుటకు కావలసినంతమంది కార్యకూర్పులు లేరు. ఈ దేశమునకు విద్యయు, శిక్షణమును, కవాతును గావ లయును. ఇయ్యవియెటునుండివచ్చినను దీనికొనవలసినవే. అది తప్పనినాకు దెలియును. యాక్రాయ కజ్ఞానము లేమిని ప్రక టించునని నాకు దెలియును. కాని యేదేశమైనను తనకు అవ సరమని తలంచిన దానిని తెప్పించుకొనువరకును పరాధీనతను లక్ష్యము జేయరాదు. ఈకొం టె తన మును కనుగొనిన ప్రచారకులము మనము శిక్షణము గాంచవలయును. కాని యీవని వ్రాతలమూలముగను ఉపన్యాసముల మూలము గను జరుగవలెదు. ప్రథమమున మనము శిక్షణము గాంచవల యును. ఇంకను చేయవలసిన వెన్నియోపనులు గలవు. మన మందరము నొక్కొక్కపని నేర్పరచుకొని కష్టముఖము లెన్ని వచ్చినను దానిని విడువకుండ నుండవలసినదే. ఇంతదేశముని అనుకోవక్కరలేదు. మన కెక్కడ పని బాగుగజేయ వీలగునో ఆ పదేశముననే జేసెదము. సేనీస్వచ్ఛంద సేవావృత్తినిగురించి వ్రాయకపోయినను సేను కనిపెట్టుచుండలేదని పారబడరాదు. సేను అధ్యక్షుడైనను కాకున్నను కర్నాటకదేశములో డిశం బరులో జూడదగిన వానితో కాంతిపైనిదేశము ముఖ్యముగ నుం డునన్నితలంచుచున్నాను.

మో॥ క॥ గాంధీ

ఈజిప్టు అధికారులు

మెక్కాలో ‘తేకు’ ధనమును పరికిలించుచున్న ఈజిప్టు అధికారులను జెడ్డావపోవలెనని ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించిరి.

ఖాల్సా కళాశాల

15 వ తేదీ ఉదయమున తెరువబడెను

కార్యసంఘమువారికోరికపై పోలీసువారు వచ్చి కావలి యుండిరి. చాల గుంపుచేరియుండెను. విద్యార్థులు సందే హించుచు నిలువగా కార్యసంఘసభ్యులు ధైర్యము చెప్పి లో నికి గొనిపోయిరి. తుమాపణ చెప్పిన ప్రాతిపద్యార్థులను ఉపా ధ్యాయలను మరల చేర్చుకొందుమని కార్యసంఘాధ్యక్షుడు నుడివెను. (అ. ప్రె.)

ఉత్తాదనహస్తము

వెట్టికివేయివిధములు

లోకానుభవమును దెలుపు వేయినద్యములు విద్యార్థులు, పుస్తకవరకులు, గ్రంథాలయమువారు, పతశాలయములవారు, వారు వీరనశల యెల్లవారును దెప్పించు కొనదగిన గ్రంథము. వెల పోస్తుకర్పులతో గూడ ౪0-12.0 క్రొత్తవల్ల సూర్యరావు, 38 హరిసుకోట్ల, పుదుపేట, చెన్నపురము.

ఎస్టేటులాండు ఆక్టు

మంచి శాసనము కావలెను.

గంజాముజిల్లా జమీందారీ రయతుల సంఘమునవలన కాక్రడర్ల నారాయణపండాగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

ఇరిగేషనుపనుల మరమ్మత్తు

ఈ చట్టమునందు భూస్వాములు రయతులవద్ద నుండి భాగమువసూలు జేసికొనుటకుగల వసతులనుగూర్చియు వసూలు జేయు పద్ధతులను గూర్చియు క్రిందటి వ్యాసములందు చెల్లించియుంటిని. ఇరిగేషను పనుల మరమ్మత్తునుగూర్చి తెలుపు 7 వ అధ్యాయము గూడ ప్రతిబంధకముగ నేయుండును. ఈవిషయమున చట్టమును చర్చించుటపూర్వము జమీందారీ రయతులకు వీరు అనుభవించు హక్కు ఎంతవరకుగలదో చదువరు యెరుంగవలెను. యైత్యారీ కాలిగారునికన్న నింకను ఎక్కువరేటు చెల్లించవలసి యుండును. యైత్యము వచ్చినపుడు పంటలు చెడిపోయినను ఆనవ్వుమేగాక పాపకారునకు బాకీ చెల్లించుకొనవలసి యుండును. కలెక్టు వచ్చుట తనపొరబాటుచే గాకున్నను కట్టుబట్టెయందు తగ్గింపనుమాటలేదు. పంటలు పోయి యైత్యపశువసకార్యములందు పనిజేయుచు నితరుల దయాధర్మభక్తివై త్రుతుమంటినపుడు ఎన్నడో పంటలుబాగుండినప్పుడు నిర్ణయించిన తనభాగమును వసూలుజేసికొనుటకై రెవెన్యూ ఇన్స్పెక్టరులతో సహా భూస్వామి వచ్చుటకాడమన నాగరికతకును, ప్రభుత్వమునకును తలవంపులు గానుండక మానదు. ఈయెవముగూడ భూస్వామి సకాలమున నీటిసరఫరా పనులను మరమ్మత్తు జేయకుండ ఆక్రేషన్ జేయుట నల్లనే సంభవించును. ఇరిగేషను పనులు మరమ్మత్తు జేయకుండ నుంచినందువలన చట్టముప్రకారము భూస్వామి కేమిశిక్ష విధింపబడలేదు.

ఇరిగేషను పనులందు మూడువిభాగములు

ఇరిగేషను పనులనుగూర్చి చట్టమునందు మూడు విభాగములు నూచింపబడినవి. (1) ఎస్టేటునందుగాని ఆందోక భాగమునందుగాని కేసులు ప్రజలకే సౌకర్యముగ నుండునట్లుమరమ్మత్తు జేయించుట (2) ఎస్టేటువారికి కొంత రయతులకు కొంత లాభకరముగ నుండునట్లు ఇయ్యురు గలసి మరమ్మత్తు జేయించుట (3) 1888 చట్టము ప్రకారము కుడి మరమ్మత్తు జేయించుట.

స్టేటులో నుండు కొంతమందికే ఉపయోగపడు మరమ్మత్తుగూర్చి యిప్పుడు చెలిపెదను. ఆయకట్టునందు నీటిసాగు బడిభూమి గల రయతులలో నాల్గవంతుమంది యైన తమభూములు మరమ్మత్తు జరిపింపుమని కోరుచు కలెక్టరుగారికి ఆర్జీ బెట్టుకొనవలెను.

ఒకచెరువుక్రింద ఒకటికన్న ఎక్కువ గ్రామములు సాగగుచున్నచో ముఖ్యముగా జమీందారీ స్థలములందు నాల్గవభాగము రయతులను జమచేసి అర్జీ బెట్టించుట యంతకష్టమగునో చదువరుకు చెలియగలదు. ఏవిధమగుమరమ్మత్తులు జరుగనలెనో ఎంత జలాశయముక్రింద ఎంత విస్తీర్ణము సాగగుచున్నదో ఎంత భాగము పంట చెల్లించబడునో వీటి వివరములన్నియు అర్జీయందు చెల్పవలసియున్నది. ఈతెక్కులన్నియు ఎస్టేటుకేరీయందును గ్రామోద్యోగులవద్దను నుండును. కరణముల నిబంధనల చట్టము ప్రకారము గ్రామోద్యోగులందరు భూస్వాములచే నియమింపబడినవారగుటచేతను వారిని శిక్షించు అధికారముగూడ గల్గుటచేతను గ్రామోద్యోగులనండి ఎట్టి సమాచారము దొరకదు. కావున రయతులందరు ఒక్కచో గుమిగూడి కలెక్టరువద్దకుబోవుటకుగల ప్రతిబంధకముతోబాటు సమాచారము సంపాదించలేని రెండవ కష్టము గలుగుచున్నది.

ఈరెండు యిబ్బందులను తొలగించుకొని రయతులు కలెక్టరువద్దకు బోయి పెట్టుబెట్టుకొనుట కేమయిన సాధనగలదా లేదు. అధికావెల్లిరని యనుకొందము. వారికేమిలాభమంగలదు? అనవరతగు మరమ్మత్తులను ఫలానా తేదులలోపుగా భూస్వామి చేయవలెను అని 1877 సెక్షను ప్రకారము ఒకడత్తరువొసంగబడును. రయతులు తాము చేయవలసిన కుడిమరమ్మత్తు జేసిననామని రుజువు జేసికొనవలెను. అప్పుటికిని భూస్వామి మరమ్మత్తు జేయించకున్నచో రయతులు మరల కలెక్టరువద్దకుబోయి ఫిర్యాదుజేసికొని మరమ్మత్తుకుగల వ్యయమును రయతులు చందావేసికొని భూస్వామి కొనగవలెను. ఇవన్నియు జేయుటకు తగిన తెలివిగలవాడగుచో రయతునకు తనసొమ్ము తిరిగివచ్చువరకు పల్లపు మెరకశిస్తుకుండు వ్యత్యాసధనము లాభముగ వచ్చును. ఇది ఎన్నడో

తెలియదు. రయతుల కెంతయు నష్టదాయకముగ నుండు ఈ శాసనమును చదువరులు శ్రద్ధతో గమనింతురు గాక.

తరువాత కొంతవరకు, ఎస్టేటునకు కొంతవరకు రయత్యారీ భూములకు సంబంధించిన జాయింట్లు పనులనుగూర్చి విచారితము. ఇవి ఎక్కువగా నుండనవసరము లేదు కాని భూస్వాములు మరమ్మత్తు విషయమున ఎంత ఆక్రేషన్ గా నుండునో తెలిసికొనుట తగియుండును. 188 సెక్షనులోని రిసల్యూషన్ ప్రకారము భూస్వామి కలెక్టరుపై దావాచేయవచ్చును. తాను మరమ్మత్తుకు బాధ్యుడుకాడనియు, ఈమార్పుచాలఎక్కువగా నున్నదనియు ఫిర్యాదు జేయవచ్చును. భూస్వాముల ఆక్రేషనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారికి బాగుగ అనుభవముండుచే రయత్యారీ భూములకు సంబంధించినంతవరకు తమ విధానమును మార్చుకొనిరి. ఇప్పుడు చర్చయందున్న ఇరిగేషను బిల్లనందు 24 వ నిబంధన, ఎస్టేటులాండు ఆక్టు 188 సెక్షనుకన్న సులభముగా మరమ్మత్తు జరుగువిధానము నూచింపబడినది. ఎస్టేటులాండు ఆక్టు సవరణ చట్టమునందుగూడ యీమార్పు నూచింపబడునని తెలిపెదము.

ఇక కుడిమరమ్మత్తును గూర్చి విచారితము. ఈచట్టము నందుగూడ యీశాసనము నిబంధనలను వర్తించునట్లు చేసి భూస్వాముల అధికారము నెక్కువజేయునట్లుని జమీందారీ రయతులు విచారించుచుండురు. కుడిమరమ్మత్తులేక నిర్బంధనేమో ప్రతికూలముగా శాసనసభయందు ఇరిగేషను నిచ్చు చర్చ సందర్భమున వలుపురు అభిప్రాయముల చెప్పిరి. ఈ కుడిమరమ్మత్తు ప్రభుత్వోద్యోగులయెదుట జరుగవలెను. భూస్వాములకును వారిపేజంట్లుగా ప్రవర్తించు గ్రామోద్యోగులకును ఆయుధములంటి యిట్టి అధికారముల నేల ఒసంగవలెను? ఎస్టేటులాండు ఆక్టు విచారణ సంఘమువారు యీనివయములన్నిటిని విచారించి వూర్తిగా మార్పులుచేసెదరని నమ్ముచున్నాము.

మదరాసు కేసులను వ్యవసాయముపై నాధారము చేశమగుటచే ప్రత్యేకముగా జూడవలెనని పరిశ్రమశాఖ డైరెక్టరు ఇవ్వగారు పరిశ్రమల విచారణసంఘమువారియెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. వ్యవసాయముపై నాధారపడుచేతము ఎప్పుడును నీటి సరఫరాపనులపైని వర్షములపైని ఆధారపడియుండును. సకాలమున వర్షముపడునని ఎప్పుడును ఆశయించుకొనగూడదని అనుభవమువలన చెలియుచున్నది. కావున ఇరిగేషను పనులపై వ్యవసాయభివృద్ధి ఆధారపడియున్నది. ఈశాసనమువలన రయతులకు మామూలు నీటిసప్లయగూడ ఖాయముగా వచ్చు నమ్మకము లేదు. భూస్వాములకుమాత్రము నికరపుంపులలో నూటికి 50 లేక 65 వంతున చెందునట్లు శాసించుచున్నది. ధనరూపమున శిస్తు నిశ్చయించియున్నచో కరవు వచ్చి పంటలు పోయినను రయతు శిస్తు చెల్లించుకొనవలసినదే. జమీందారీ రయతులకు తమ పెట్టుబడి వడ్డపొపుటచేగాక, తనకుటుంబమును ఏడాది పాటు పోషించుపంటవడ్డమేగాక, భూస్వామికి చెల్లించుటకు గాను తన చరాస్తిగూడ తక్కువవరకు విక్రయించుకొనవలసి యుండును. వ్యవసాయదారుని సాధక బాధకముల నేరను జూడక, వానికి జీవనోపాధిగలిగించు వేరుపరిశ్రమ లేనందున ఇది స్వీకరించుటచే ఈవ్యవస్థలన్నియు, అనుభవించి తీరవలెననియు, వానిపై ప్రజలకు సానుభూతి లేదనియు, ఈశాసనమువలన తెలియుచున్నది.

ఈసందర్భమునకే గాల్ ఫోర్బుగారు ఎస్టేటులాండు ఆక్టుసవరణచట్టమునుగూర్చి సెలవుకమిటీవారిని వేధికమును చెల్పుచు నుడివిన దానిని ఉదాహరించెదను. "ఇరిగేషనుపనులమరమ్మత్తునుగూర్చి నిబంధనలు చాలవరకు మార్పుబడినవి. మరికొన్ని సవరణలుగూడ నేను నూచించితిని. ఇవి, మరికొన్ని సవరణలుగూడ చర్చించబడుటకు అవకాశమువచ్చును. మరమ్మత్తు జేయుట మానివేసిన భూస్వామి తన భూమిపై మెరకపల్లపు శిస్తులకుండు వ్యత్యాసధనమును గోల్పోవును."

ప్రజలపై నెట్టి సానుభూతియు లేని ప్రభుత్వమువారిపై ధనాధికుల కెంత పలుకుబడి యుండునో జేదగ చెల్పవసరములేదు.

పెంట్ల ప్రదర్శనము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివారి)

లండన్, సెప్టెంబరు 16:- ఎన్నటిదినము పెంట్లలో బర్మా జిన్సీత్నము జరిగెనో. బర్మా నృత్యము గల్పనారవిద్యోలుపు ప్రదర్శనమును ఇప్పుడు కేర్నాటుజేయుటచే ప్రజలను మైవారిని బర్మామందిరమునకు రానియలేదు.

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 16 వ తేది మంగళవారం

Table with 6 columns: ముఖ్యజిల్లాలు, గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము, గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము, గత 24 గంటలలో వర్షము, మొత్తము వర్షము, ముగియని సరియైన గాలి. Rows include గోపాలపురం, విశాఖపట్టణము, కాకినాడ, మచిలీపట్టణము, కర్నూలు, బళ్లారి, కడప, నెల్లూరు, మద్రాసు, కడలూరు, నేలము, కోయంబత్తూరు, తిరుచనాపల్లి, నాగపట్టణము, మధుర, పాంబన్, తిరునల్వేలి, తిరుచేండ్రము, కొచ్చిన్, కాలికట్టు, మంగళూరు, బెంగళూరు, మెర్కాత, కొడైకనాల్.

సర్కారులు:- విశాఖపట్టణములో ఉరుములు ఉరిమెను. 0.54 వర్షించెను. గోపాలపురంలో చినుకులుపడెను. మేఘములు ఒక మోస్తరుగనున్నవి. శితోష్ణపరిస్థితులు మామూలుగ నున్నవి.

డక్టర్:- మేఘములు పలచగ నున్నవి. ఆర్ద్రతచాలతక్కువ. బళ్లారిలో పగిటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రి వేడిమి 8.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:- మేఘములు ఒక మోస్తరుగనున్నవి. కడలూరులో రాత్రివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

స్థానికచినుకలు కొంచెముండవచ్చును. వాతావరణము అనుకూలముగ నుండును.

సి. ఆర్. సావూరు.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

సబార్డినేట్ జడ్జికోర్టులో, బాపట్ల

ఆశాత్వెస్సీ దావానెం 9/1924

వాది, అప్పిచ్చినవారు:- శేతల్ గువయ్య, వెంకయ్య కుమారుడు.

ప్రతివాదు, అప్పు తీసుకొనినవారు:- 1. గుడివాడ లక్ష్మీకాంతము, మామయ్యగారికుమారుడు. 2. గుడివాడ రామయ్య మొదటిప్రతివాదికొడుకు. వైకుంఠ, వర్తకులు బాపట్లతాలూకా నిడుబ్రోలుకాపురస్తులు.

1920 సం॥ 5 వ ఆక్టు, 19 వ సెక్షనుకు చేసిన 2 వ క్లాసుననసరించి వైనతెలిసిన అప్పలవారుడు ప్రతివాదులు (ముగ్గురు) ఇక్సాసోరీపెట్టు విషయమై తీర్పుచెప్పవలసి నట్లు 21.8.24 తేదిన అర్జీమూలముగా తెలుపుకొనియున్నాడు. గనుక ఈదావా విచారణ నిమిత్తమై 1-10-24 తేదినాయదా వేయబడియున్నది. ఈదావా నిమిత్తమై ఆక్షేపణ గలవారు స్వయముగా గాని, లేక స్వీడను ద్వారాగాని 1-10-1924 తేదిన ఈకోర్టులో హాజరై తెలుపుకోవలెను.

సబార్డినేట్ జడ్జికోర్టు ఎస్. నీలకంఠం పంతులు బాపట్ల, 6.9.1924 సబార్డినేట్ జడ్జి

పునస్సంధాన వయోనిర్ణయము

డాక్టరు గవర్నరుగారు సామ్రాజ్యకాననభిలాషి శ్రీ పునస్సంధానవయోనిర్ణయము 14 సంవత్సరము లుండవలయునని పినలు కొడుకు పుట్టుముగా ప్రవేశపెట్టిరి. దానిపై పెల్లెట్టు కమిటీవారు సహా వారివారి ఆభిప్రాయములను వెల్లెబ్బిరి. గతవారముననుగుగా "ఆంధ్రప్రతి"యందు ప్రవేశమును గూర్చి వాదోపవాదములు బయలుపడెదలమన్నవి. కొందరు ప్రైవేటును నిశ్చయించుచున్నారని, మరికొందరు పేరుపేరు కారణముల దెలుపుచు సమర్థించుచున్నారు. ఒక విషయమును యెవ్వరిని ఆధారములను పట్టుకొని విచించుటయైనను, సమర్థించుటయును ఒక గొప్ప పునకార్యము కాదు. కాని ప్రైవేటును మానవజాతి ఆభ్యుదయమున కెంతటి కనుకూలించునో ఎంతటి కనుక ప్రతికూలించునో నిష్పక్షపాతముగా నిర్ణయించి ప్రజాభిప్రాయమును వెల్లెబ్బిచ్చుచునట్లు కావలయును.

శ్రీ రజస్వలకాగనే ఒక మాసములోపలనో, మూడు మాసములోపలనో లేక ఆరుమాసములోపలనో పునస్సంధానము జరుపుట అనాదిచారమైయున్నది. కాని అంతమాత్రముచే దానికి భంగము కలిగింపకూడదనట ఒక వాదమాకాదు. బాల్యవృద్ధియందే పునస్సంధానమును జరుపుటవలన శ్రీ పునస్సంధాన ఆరోగ్యభాగ్యమునకు ఎంతదూరము ప్రతికూలించునో అను విషయమును ఎల్లరును బాగుగా యోచింపవలసిన విషయము.

శ్రీ 12 సంవత్సరముల వయసునకు సాధారణముగ రజస్వల యగుచున్నది గర్భధారణాంగములు సంపూర్ణముగా బలపడి తుండవలయును, అట్టిదశలో పునస్సంధానము జరుపుటవలన ఒక వేళ అశ్రీగర్భము ధరించినను, కేళువుల ప్రసవించినను ఆకేళువులు దుబ్బలై ఆకాలమృత్యువువార బడుమరనియు, తల్లిపోవని ంద్ర పెరుగవలసిన 12 లేక 18 సంవత్సరములు ఈడుగలబాలిక చిట్టల తల్లియై ప్రకృతియభిముఖ సనుభవించుట కోవనీయునని యు, ఇటువంటి దుస్థితుల బాతుటకు శ్రీ పునస్సంధానకాల ముహూర్తముగావించిన శ్రీల గర్భధారణాంగము లెల్లబడె గక్కాడములు (అనువులు) వృద్ధిబొందుననియు అట్లుపై పునస్సంధానము జరిపిన వైవిధ్యమదశలు కొంతకంటే దూరమవబడు ననుట నిర్వివాదాంశము.

అట్లులైన వైకాసము అవసరమే లేక అవసరమా కొంతయోచింతము. ఇది కేవలము సాంఘికవిషయము, సాంఘికవిషయములపై ప్రభుత్వమువారు కాసింపవలసికంతటికి మనమ్రాం దవభూమి వచ్చినందులకు మనము నిండా సిగ్గుపడవలయును. మనము మనసంఘములను సంస్కరించుటకు విశిఖులపైతిమి. మనకు మాగు ప్రభుత్వమువారు సంస్కరింప ప్రయత్నించున పుడు మనసంఘస్థితి యిట్టిదశకు వచ్చినది గదా యని సిగ్గునొం దుటకు మారు ప్రభుత్వమువారి చర్యలను, కాసన ప్రవేశముల చర్యలను ఖండించుటకు మొదటిదేవునాము. మనమత సాంఘిక విషయములపై ప్రభుత్వమువారు చర్య తీసికొనట కాస్తవర మిచ్చినందులకు మనమే యుర్తవాదులము.

క్రికేషులైన రాజా గారు మహాహసరాయలుగారు ప్రభుత్వమువారి సహాయమున ప్రత్యక్ష రాక్షసకృత్య మగు సహాగ మన దురాచారశిక్షాచమును రూపుమాపినందులకు కదా మనమిప్పుడు సుఖించుదు ఆమహామహునికి కృతజ్ఞులమైయున్నాము. రామమోహనరాయలుగారు సహాగమునము రూపుమాప వలయునను విషయము పైవాదమునకు మొదటిదినది మొదలు పూర్వార్చాపరాయణులు వారి వాదములను ఎంతగా ఖండింప లేదు. ఎన్నిమహాజనుల ప్రభుత్వమువారికి బంపలేదు. కానిమన భారతదేశ శ్రీలక్షణమునను ప్రభుత్వమువారు కాసింపుట వలన ఇప్పుడు అట్టిదురాచారము పోవనదియే మంచిదని వందన ము లభించుచున్నాము. ప్రభుత్వమువారే కాసింపుటవలన యిట్టి కంటకు ఆదురాచారశిక్షాచము తన రూపమును చూపుచునే యుండుననుట నిస్సంశయము. కాన యిట్టి పరిస్థితులలో కాసన మానవశక్తిమనియే చెప్పకతప్పదు.

ప్రస్తుతకాసము శ్రీ పునస్సంధాన వయోనిర్ణయమును 12 సంవత్సరములనుండి 14 సంవత్సరములవఱకు జరుపవలయుననుట 14 సంవత్సరములు దాటికొనినట్లు ఏ శ్రీలక్షణ పునస్సంధానము జరుపుటవలన విశేషలాభమున్నది. కాని ఎక్కువనప్రయత్నముండదు. బ్రాహ్మణ వైశ్యజాతులు తప్పయిరజాతులునుండవలసిన శ్రీలక్షణ వివాహము సాధారణముగా 14 లేక 16 సంవత్సరములకే చేయవచ్చును. ఒక వేళ 16 సంవత్సరములు కాకపోయినను రజస్వలానంతరమే వివాహములు ఇప్పటికిని చేయుచున్నారనుట ఎల్లరును ఒప్పుకొనియే తీరవలయును. ఇక బ్రాహ్మణ, వైశ్యజాతులందఱ మో వివాహములు బాలికలకు 10 సంవత్సరములలోపలనే చేసినను

పునస్సంధానము మాత్రము రజస్వలానంతరమే జరుపుచున్నాదు. వీరుకూడా పునస్సంధానము రజస్వలానంతరము కొంతకాలము జరుపుట పరమ శ్రేష్ఠము. బ్రాహ్మణజాతిలో సహా యే ఖాండను లోతప్ప అంగభావవచనముగల నాగరికులెల్లరు సాధారణముగా దేశకాలపరిస్థితులను గ్రహించియు ఇంకను మఱి కొన్ని కారణములబట్టియు తమచిట్టలకు రజస్వలానంతరమే వివాహములు చేయుచున్నారు. ఒక వేళ వివాహములు రజస్వలాపూర్వమే చేసినను పునస్సంధానము మాత్రము రజస్వలానంతరము కొంతకాలము జరిగినపిదపనే జరుపుచున్నారు. రజస్వలానంతర వివాహములు చేసినను బహిరంగముగా రజస్వలానంతరమే వివాహములు చేయుచున్నామని మాత్రముచేప్పసాహసంపకున్నది. ట్యూంటి వారిసంఖ్య బ్రాహ్మణములలో 100కి 70 వున్నారని చెప్పటకు సంతోషముగా సాహసించుచున్నాను. తిక్కినభృమందికూడా కాలానుసారముగా తప్పక తీరుగుదురు. ఇందు సంతోషముండదు.

ఇక మిగిలినది వైశ్యజాతి. ఈజాతియందు మాత్రము వివాహములు రజస్వలాపూర్వమే జరుపబడుచున్నవి. పునస్సంధానముకూడా రజస్వలానంతరము త్వరలోనే జరుపబడుచున్నది. బ్రాహ్మణ వైశ్యజాతులు 100కి సాధారణముగా 8 లేక 9 మంది ఉన్నారు. అందులో వైశ్యజాతి సగముండవచ్చును. అనగానాటికి మాకులేక నాలుగవంతు ఉండవచ్చును. కనకమాటికూడో వంతో లేక నాలుగోవంతుగానో పునఃవైశ్యజాతికి మాత్రమేయూ కాసము ఎక్కువగా బాధించును. కాని తిదితర బ్రాహ్మణాది జాతులనుసహా విశేషముగా బాధింపబడదు.

100కి మూడవలేక నాలుగవంతుగానోనుండు ఒక్కజాతి కై ప్రభుత్వమువారి సహాయమున కాసింపుట అవసరమనియే చెప్పవచ్చును. లేక కాసింపినను విశేషబాధకరముగానుండదు. ఈ విషయమును ప్రభుత్వమువారి కాసములు లేకుండనే సంఘసంస్కరణకు, మతపోషకులను దేశదేశములను విశేషశ్రమలేకనే సంస్కరింపవచ్చును. విలసన మ్రొందవభూమియందు లేక హిందూసంఘమునందు ఉండుజాతులపై రజస్వలానంతరము ఆ తిక్కలో వివాహము చేయువారిసంఖ్య ప్రస్తుతకాలము చాలా స్వల్పముగా ఉండబట్టియే. హిందూసంఘముందుండు జాతులన్నిటిని సంస్కరింపవలయునన్న కాసము అత్యంతావసరము. కాని హిందూసంఘముందు 100కి మూడవలేక నాలుగవంతు యెనిమిదవ వంతుగా ఉండుజాతులను సంస్కరించుటకు కష్టసాధ్యము కాదు. ట్యూంటి స్వల్పవిషయ సంస్కరణముకెల్ల ప్రభుత్వమువారికి కాసింపుటకు అప్పదమిచ్చుట కోవనీయును. అనచిత్తము. ఇందువిషయమై సంఘసంస్కరణను, దేశభ్యుదయమునకై పాటుపడు ప్రతీకలును ప్రజలకు బోధించి కాసము లేకనే సంఘమును సంస్కరించుటకు కంకణము కట్టుకొనవలసిన అవసర మానన్నమైనది. కాన సంఘసంస్కరణకు, జాతీయప్రతీకలు తమ ధర్మమును నెఱవేర్చవలయుననియు, మత సాంఘిక విషయములపై ప్రభుత్వమువారు కాసింపుటకు అప్పద మియ్యకుండుర నియు నిండా యిది కిగో ప్రార్థించుచున్నాము.

ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు కాసింపుటకు అప్పద మిచ్చుట అవసరమని తలచి డాక్టరు గౌరుగారు తమ పినలు కొడుకు సుకరణచెట్టును ఉపసంహరించుకొందురని నమ్ముచు వందనము లభించుచున్నాము.

జమ్మలమడుగు వెల్లెల రామకృష్ణశాస్త్రి.

రామదాసుగౌరుగారు

హిందీగ్రంథ బహిష్కరణము

క్రియత రామదాసు గౌరుగారి హిందీ గ్రంథము (రీడకులు) అను బహిష్కరించుచు శాస్త్రియవారతనమువారు పంపిన ఉత్తరువును రద్దుపరుపవలెనని కోరుచు రవీంద్రనాథ ఠాగు నిన్న 15 వ తేదీని అలహాబాదు హైకోర్టులో పిటిషను పెట్టిరి. అపిలు అంగీకరింపబడెను. ముగ్గురు నాయమార్తులు విచారణచేపెదరు. (ఆ. ప్రె.)

నాభానత్యాగ వావాకోత్సవము

లాహారులో 14 వ తేదీని జరిగెను
శిరోమణిసంఘమువారి ఉత్తరువుప్రకారము లాహారులో 14 వ తేదీ ఉత్సవమున ఆఖండపాఠమును జరిపిరి. మధ్యాహ్నము ఉత్సాహపుణిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

శివ ప్రసాదగుప్తగారి

భూరివిరాళము హిందీభాషాభిమానము

హిందీభాషను దేశవాగరి అక్షరములనువాదము ఆధారముగానే విద్యనంతమునెప్పుడు దొరతనమువారి సహాయము ను పూర్తిగా తిరస్కరించిన విద్యాలయముమాత్రమే సహాయముచేయుటకు కాశీనగరమున రాయసు శివప్రసాదగుప్తగారు పరిశుభలక్ష్యపాఠ్యవిలువగల స్థిరాస్థినిమృతినొందిన తనతమ్ముని పేరట "హిందీ ప్రసాదశిఖానిధి" యను పేరులనిధి కొనంగిరి. ఇప్పుడు నెలకు దానివలన 5000 రూపాయలు ఆదానమువచ్చుచున్నది. ఇప్పుడు బ్రిటిషుదొరతనమువలనను ముందు స్వరాజ్య దొరతనమువలననుగూడ నాపాఠశాల లెట్టి ధనసహాయమును పుచ్చుకొనగూడదు. ప్రభుత్వోద్యోగు లీపాఠశాలలను పరీక్ష చేయగూడదు. స్వ రాజ్య ప్రభుత్వ మేర్పడిన పిమ్మట నాపాఠశాలల నామోదించవచ్చునుగాని ఎట్టి వరతులను విధింపగూడదు. ప్రస్తుతము 5000 రూపాయలను ప్రతినెలయును కాశీవిద్యాపీఠమున కిచ్చుచుండవలెను. ఈనిధి పరిపాలించుట కొక సంఘమేర్పడినది. శివప్రసాదగుప్త, రాయబహదరుము కుండలలు కృష్ణకుమారు, రమాకాంతమలవ్యా, హృదయనాథకుంజ్రా జవహరలాలు నెహ్రూ, పురుషోత్తమ దాసు టాగడను, నరేంద్ర శ్రీ ప్రకాశగంగ్ల సంఘమున సభ్యులుగా నున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

సిమానాయకులనద

నిన్న సాయంకాలము జరిగినది

భారతకాసన సంఘమునకు ఉపాధ్యక్షుడగు రంగాచారి గారిగదిలో నిన్న సాయంకాలము 5 గంటల కేసభ జరిగినది. ఆసభలో డాక్టరు ఆనిబె నెంటుగారుగూడ నుండెను. నానా నాయక సభనుజరుపుట కందరు సంగీకరించిరి. వివరములనుగూర్చి రెండుగంటలనేపు చర్చ జరిగెను. మరల యూరల 80 వ తేదీని బొంబాయిలో సభ జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను.

శాంతి కలుగుట

15 వ తేదీని కొంత నెమ్మదికలిగినది. 14 వ తేదీ సాయంకాలము నాయకులుచేసిన ప్రయత్నము వృథాకాలేదు. చాలదుకాణములను తెరచిరి. ప్రజలు వీధులలో నడువసాగిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును శాంతముగా మాటలాడుకొనసాగిరి. చాలమందిని ఆరెమ్మచేసిరి. ఉత్తరువులకును అమలులోనే యున్నవి. పైనికులు కానిశిక్షాయును చేయుచున్నాను. లక్నోలో పెద్దవీధులు చాలగలవు. కాని చిన్న పండులుగూడ పొచ్చుగానే యున్నవి. అసంకులలో ఒండ్లునడువ వీలులేదు. ఇద్దరు మహమ్మదీయులను గురువుగూడ కష్టమే. కొన్ని సందులు పెద్ద వీధులకంటె చాల పల్లముగా నున్నవి. గాన సందులలో ఏమి జరుగుచున్నదియు పెద్దవీధులలో నున్న పైనికులు మాడజాలరు. 15 వ తేదీవరకు 6 గురు చనిపోయిరి. 50 మందికి గాయములు తగిలెను. చనిపోయినవారిలో ముగ్గురు హిందువులు. ముగ్గురు మహమ్మదీయులు. గాయములు లెగినవారిలో 39 మంది హిందువులు, 14 గురు మహమ్మదీయులు. దోపిడీలు చాలతక్కువ. (ఆ. ప్రె.)

నోటీసు

కాకినాడ డిస్ట్రిక్టు ముననలు కోర్టు
అనలు నెం 368/23
బరు
వాది. బచ్చు కామందు సా|| కాకినాడ ప్రతివాదులు. 1 కె. వి. మార్కండ్జేయశెల్ల అనే మార్కండ్జేయశెల్ల, 2 యా. నుబ్రమణ్యం సా|| బాపా||

ప్రతివాదులతాలూకు మీనాక్షి అనే పేరుగల వాడుకు వాది పెట్టిన పెట్టుబడిసామ్మ్యు, వడ్డీ, కమిషన్ వగైరాలకు లెక్కలుతేల్చి యిప్పించమని పైన చేసినదావా తే 22-9-24 దీకి వాయిదా వేయబడినది గనుక ప్రతివాదులు డిఫెన్సు చేసుకోవలసి యున్నయెడల వాయిదా రోజున పగలు గం 11 లకు కోర్టుకు హాజరుకావలెను.
13-9-1924. } జె. భాస్కరరామమూర్తి
కాకినాడ } ప్టీడరు

కాకినాడ

(స్వకీయవిలేఖరినుండి)

తాలూకాబోర్డు పరిపాలన నివేదిక

నిన్న మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు కాకినాడ తాలూకా బోర్డు ప్రత్యేకసభ గావింపబడినది. ఆంగ్లము తెలిసినసభ్యులు చేరిన కొన్ని మాతృకలతో 1923-24 సం॥ పరిపాలన నివేదిక చదువబడి అంగీకరింపబడినది. అందుల కొన్ని విషయము లిచ్చట తెలుపబడినవి. సంవత్సరముతమ గంటి వెంకట్రావుగారు బోర్డున కధ్యక్షుడుగాను విజయూరి రామమూర్తిగారు ఉపాధ్యక్షుడుగాను నుండిరి. ఉపాధ్యక్షునకే అధికారములు యివ్వబడలేదు. 10 సభలు కావింపబడినవి. గంటి వెంకట్రావుగారి అధ్యక్షత ఎన్నిక తగాదానుగురించి కాకినాడ (ప్రిన్సిపలు సబు కోర్టులో O P 32/1922 నెంబరుగా దాఖలుకాబడిన ఎలెక్షన్ కౌన్సిల్ యొక్క ఫలితమును 767/1922 నెంబరుగా మదరాసు హైకోర్టులో దాఖలుచేయబడిన సివిల్ రివిజన్ పిటిషను యొక్క ఫలితమును చాలకాలముక్రిందటనే తెందుకేసులు పూర్తియైనప్పటికిని తెలియలేదు. రస్తాలనిమిత్తము రూ 4024 అను విద్యావిషయమై 73 ప్రాథమిక పాఠశాలలనిమిత్తము రూ 38,470 అను వ్యయముచేయబడినది. అందు చదువుకొను బాలికల సంఖ్య 4808. నడువుకొనే విద్యార్థుల బాలికల మొత్తం 30,317. ఇందులో 21,500 కు విద్యగలవైనప్పటికి చేయవలయున్నది. "ప్రజాశాంతి" క్రింద డిప్లొగ్రామములలో ఇప్పటికన్న ఎక్కువపాఠశాలలు నెర్పించవలసివలెను చాలగలదు. అందువిషయమై, కొంతభూమినికొని ఏర్పాటుచేయుటకు సం॥ 1 కి రూ 10,000 ల చొ॥ రి సంవత్సరముల రికరింగుపట్టిడి యిచ్చునట్లు ప్రభుత్వపుకాంక్షను పొందవలసినదని జిల్లాబోర్డును కోరడమైనది.

ఈబోర్డుయొక్క పాఠశుద్ధ్యపు ఉద్యోగిగలును బోర్డు సభ్యులును గల డి.నెంబరులో దేశీయమహాజనసభజరిగినవారము అందునిమిత్తమై ప్రత్యేకముగ నేర్పడిన పాఠశుద్ధ్యపు ఉద్యోగిగలులతోను కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ చైర్మనుచే నేర్పరుపబడిన స్థానికస్వపరిపాలనసంఘము సంయుక్తఉపసంఘముతోనుకలిసి పనిచేసిరి.

89 వ దేశీయమహాజన సభాధ్యక్షుడు గౌరవనీయుడును అగు మాలానా మహమ్మదాలీగారు యీతాలూకాను దర్శించినప్పుడు యీబోర్డువారు ఆయనకు స్వాగతప్రత్యము నర్పించిరి.

సగటున తలబక్కటికి 3 ఆకాల 1 వైసపన్ను వసూలైనది. తాళ్ల రేపు చికిత్సాలయములో సబ్ ఆసిస్టెంటు సర్జనునకు తగినంత పనిలేకపోవుటచేత వారమునకు రెండురోజులు చుట్టు ప్రక్కలనున్న 4 గ్రామముల చొప్పునవల్లి మందులిచ్చును.

ఈక్రింది తీర్మానములు బోర్డుయొక్క సామాన్యపరిపాలనమునకు సంబంధించినవి చేయబడినవి. గవర్న మెంటుకు తెలియుటకై వారికి తిన్నగా యివి పంపబడుటకు తీర్మానించడమైనది.

(1) గ్రామరస్తాలు (రాకపోకలు) అభివృద్ధిచేయుటకు తాలూకాబోర్డులకు చాలధన మవసరమైయున్నది. గ్రామరస్తాల సభివృద్ధిపరచు నుద్దేశముతో (టంకొకోడ్లకును రెండవతరగతి కోడ్లకును ప్రావిన్షల్ సర్వీసీలను పొందుచున్న జిల్లాబోర్డు తాలూకాబోర్డునకు తాలూకాబోర్డు ఏరియలో ఖర్చులుపోగా మిగులు గ్రాంటీసామ్యులో సగము యివ్వవలసినదని బోర్డువారు తీర్మానించుచున్నారు.

(2) తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షుడుగా నుండుటకు అభ్యంతర మున్నట్లయితే అనుభ్రమముననే తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షుడు జిల్లాబోర్డు ఉపాధ్యక్షుడుగా నుండుటకు అభ్యంతర ముండవలసినదనియే ఏకకాలము ఒకేవయస్కుడు రెండు కార్యనిర్వాహక పదవుల స్వీకరింప నుద్దేశముకాదని ఉత్తరువులు యిప్పించవలసినదని యీ తాలూకాబోర్డు విన్నవించుచున్నారు. (దీనికి అధ్యక్షుడు వ్యతిరేకము. 8 గురు అనుకూలరు 4 గురు ప్రతికూలరు).

(3) తాలూకాబోర్డులోని ప్రభుత్వనియంత్రణసములకు కాలానుసరమున ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించు కులముల తరపున సభ్యులనెన్నుకొను సభికారము బోర్డు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులకు యివ్వవలసినదని యీబోర్డువారు కోరుచున్నారు.

ప్రకారానుగారిపై ఎలెక్షన్ పిటిషను జిల్లాబోర్డునకు ఎన్నుకొనబడిన దుగ్గిరాల వెంకట నూర్యప్రకాశరావు బి. ఏ. గారి ఎన్నిక చెల్లరాదని కాకినాడ సబ్ కోర్టులో పిటిషను పెండింగులోనుండగా గవర్న మెంటు వారు తిరుగ ఎన్నిక చేయవలసినట్లు ఉత్తరువు తాపగిరినియు

అది యీనెల 18 వతేదీని జరుగుననియు, గవర్న మెంటు మరల ఎన్నిక జరిపించుట Contempt of Cert క్రింద వస్తుందని ప్రకారానుగారి ప్టిడరు గవర్న మెంటుకు తెలియబరచినట్లును యిదివరలో యీపత్రికా ముఖమున తెలియజేయబడినది.

గవర్న మెంటువారు తిరుగఎన్నికను అప్రచేయవలసినదనియు 8 వ తేదిగల మెమోనుపంపిరి. కావున నిన్ను మరల ఎన్నిక జరుగలేదు. పిటిషన్ పెట్టిన విజయూరి రామమూర్తిగారు తమ పిటిషనును యిదివరలోనే ఉపసంహరించుకొనిరనియు, దానిని భాయపరచుటకు చేపట్టికి వాయిదాయున్నట్లును తెలియపరచడమైనది. కావున రేపు సబ్ జడ్జి ఏమి తీర్మానించునదియు తెలుస.

నూతన పురపాలకసంఘ ఉపాధ్యక్షుడు పురపాలకసంఘమునకు గతసభలో శ్రీయుత పారేపల్లి వెంకట్రామయ్యగారిని ఏకగ్రీవముగా ఉపాధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనడమైనది.

నూతనవిషయము పురపాలకసంఘమునకు కొత్త ఉపసంఘములు నిర్ణయింపబడినవి. ఇందు విద్య ఉపసంఘముతో పురపాలక సభ్యులుకానట్టి కాంగ్రెసుసభ్యులనెన్నుకొని వారి సహాయమున గోరుట నూతనవిషయము. ఇట్టితోడ్పాటు పురోభివృద్ధికరము. కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి యగు శ్రీయుత మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారిని శ్రీమతి బాలాంత్రపు శేషమ్మగారిని (తాలూకా కాంగ్రెసు సభ్యురాలు) నేత పరిశ్రమనుగూర్చియు శ్రీ విద్యనుగూర్చియు సలహానిచ్చుటకు విద్య ఉపసంఘములో కో.ఆఫ్ సభ్యులుగా నెన్నుకొనిరి.

నూలువడుచు, నేత ఏర్పాటు గవర్న మెంటు సలహాదారుడైన పోర్టులగారితో నాలోచించి తీర్మానించినప్రకారమే 8 పాఠశాలలలో నూలు వడుచుటయు ఒక పెంటలు నూలులో 6 మగ్గములకు తక్కువ కాకుండ నేతపరిశ్రమయు ప్రవేశపెట్టుటకు పురపాలకసంఘము తీర్మానించెను.

కాకినాడ పురపాలకసంఘముపై
3-వ సర్పాజ్
మహమ్మదాలీగారికివ్యబడిన స్వాగతప్రత్యము
(స్వకీయ విలేఖరి)

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 14:—గతడిసెంబరులో కాకినాడ పురపాలకసంఘమువారు కాకినాడ దేశీయమహాజనసభాధ్యక్షుడైన మాలానా మహమ్మదాలీగారి కివ్వబడిన స్వాగతప్రత్యమున కై రూ 20-12-0 వ్యయపరచిరి. సదరు సామ్యు జిల్లాకలెక్టరు మంజూరుచేయవలసినది గవర్న మెంటు అందువిషయమై జోక్యము తీసికొనవలసివచ్చెను సదరుసామ్యు అందుకు కలిసిగాని విడిగగాని పట్టుమపెట్టుకొనవలసినదని 28 గురు సభ్యులకు మదరాసు లోకల్ ఫండు అక్టోబరు 12 వరకు సర్పాజ్ ఆర్డరు విధించెను. నూతనగవర్నరుగారు ఎట్టిసానుభూతిని జూపుదురా అని బోర్డులో యిదివరలోవర అప్పీలు పిటిషనుపెట్టుకుండ గవర్నరుగారికే సర్పాజ్ ఆర్డరు రద్దుపరచవలసినదని కొందరు సభ్యులు మనవిచేసికొందురని అనుకొనుచున్నారు. రేపు దీనివిషయమై సభ జరుగును.

స్వాతంత్ర్య హక్కు తిరుపతి మ్యూనిసిపాలిటీలో ఉచితపతనగ్రంథాలయస్థాపనము యిట్టిచిల్లరవిషయములలో ప్రభుత్వమువారు జోక్యము తీసికొని పురపాలకసంఘముల స్వాతంత్ర్యమునకు అడ్డుమురాకుడవనియు పురపాలకసంఘములకు కార్యాచరణ స్వేచ్ఛ ఉండవలసినది కాకినాడ పురపాలకసంఘమువారు అభిప్రాయమును తెలిపిరి.

మ్యూనిసిపల్ హెల్తు ఆఫీసరును నియమించు పద్ధతులను గురించి నేలం పురపాలకసంఘమువారి తీర్మానముల నేక్కడి పురపాలకసంఘమువారు రామోదించిరి.

"ది ఇండియన్ జయంటు" అను చిరుదువహించిన ప్రాఫెసరు లక్ష్మీనారాయణ నాయుడుగారు వారి సర్క్యూ కంపెనీతో వరంగల్ దయచేసివారి గొప్పప్రదర్శనములను ప్రదర్శించుచూ యున్నారు. శ్రీవారి ప్రదర్శనములు ఇచ్చట అయిన తరువాత పెకల్ వాబాదు వెళ్లుచున్నారు. అని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

కాకినాడ తాలూకా
కాంగ్రెసు సంఘము

నగరకాంగ్రెసు ఏర్పడెను
(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, సెప్టెంబరు 14:—కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము నిన్న సాయంకాలము సమావేశమై యీక్రిందితీర్మానముల జేసిరి

1 కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీలోనిన్న కాంగ్రెసు ఫిర్కాసభ్యులు యావన్నుండి కలిసి కాకినాడ నగరకాంగ్రెసు సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గ మును.

2 కాకినాడ నగర కాంగ్రెసు సంఘము యావత్తు కార్యమును యీసంఘము నెరవేర్చుచుండవలెను.

3 శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు అధ్యక్షుడుగను శ్రీ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు కార్యదర్శిగను యీసంఘమునకు ఎన్నుకొనడమైనది.

4 గోదావరి మండల సభ తీర్మానానుసారము స్థానిక స్వపరిపాలనాసంఘలకు కాంగ్రెసు వశపరచుకొనుటకు తీరానించడమైనది.

కాకినాడ మ్యూనిసిపల్ సంఘములోని భాగీస్థానములకు సభ్యులకు నెన్నుకొనువిషయము కేటి సాయంకాల మాలాలో చేంపబడును.

విశాఖపట్టణపు మునిసిపల్ ఎన్నికలు
(స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 14:—ఈదినముననే కాకినాడ 7 మ్యూనిసిపల్ కాన్సిలరు సభ్యత్వములకు నిన్న ఎన్నికలు జరుగబడి, ఫలితములు తెలుపబడినవి. అట్టిపురంవాగునకువచ్చిన రెండుస్థానములకు శ్రీ ఈశ్వర నరసింహస్వామినాయుడుగారు, శ్రీ మొసలికంటి రామకృష్ణరావుగారు, వీరుభయలు పోటీలేకనే ఎన్నుకొనబడిరి. వెంగలరావుపేటలో కాంగ్రెసుఅభ్యర్థిగ శ్రీ యుత మంగళగిరి శీతారామయ్యగారు, బెంగాలు నాగభూరు రెయిల్వేకంపెనీవారిరేపున శ్రీయుత వి. శివరామయ్యనాయుడుగారును మరిముగ్గురును అభ్యర్థులుగా నిలువగా శివరామయ్యనాయుడుగారు 51 ఓట్లున్ను, కాంగ్రెసుఅభ్యర్థి యగు శీతారామయ్యగారు 49 ఓట్లును సంపాదించగా శివరామయ్యనాయుడుగారే గెలిచిరి.

శీతారామస్వామి కోవిలవాడనకుగల రెండుస్థానములకును 8 గురు అభ్యర్థులుగ నిలువబడిరి. అందులో శ్రీయుత తి॥ వెం॥ శ్రీనివాసరావుగారు (కొంతకాలము జిల్లాసంఘ అధ్యక్షులు) మల్లిమడుగుల కొండరామస్వామిగారును కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగా నిలువగా శ్రీనివాసదాసుగారికి 89 ఓట్లున్ను కొండరామస్వామిగారికి 45 ఓట్లున్ను వచ్చినవి. వేరొక శ్రీయుత (గంధి శ్రీరామమూర్తిగారును, (అందరికంపెను హెచ్చుఓట్లు సంపాదించగా) శ్రీనివాసరావు గారును జయమునొందిరి. గోడేవారి వాడలో కాంగ్రెసు అభ్యర్థియగు శ్రీయుత మండి సుబ్బాస్వామిగారు ఓడిరి. వీరి ప్రత్యర్థులగు శ్రీవిన్నకోట దుర్గారావు నెట్టిగారు గెలిచిరి. శివాలయంవాడలో శ్రీయుత కొల్లూరు సూర్యనారాయణ సుప్రగారు (కాంగ్రెసు అభ్యర్థి) అధికమును వోటులతో జయమొందిరి.

అఖిలభారత ఖిలాఫతు మహాసభ
బెల్గాం లో జరుపుట

డిశంబరు నెలలో బెల్గాం లో ఆ. భా. ఖిలాఫతు మహాసభను జరుపుటనుగూర్చి అధ్యక్షుని పేరున నూచించుటకు పంజాబు ఖిలాఫతు కార్యసంఘసభ లాహోరులో 14 వతేదీ రాత్రి జరిగినది. మాలానా జాఫరాల్ ఖానుగారి పేరును సభ్యులు ఏకగ్రీవముగా నూచించిరి. మాలానా జాఫరాల్ గారికి ఐదేండ్లు కఠినశిక్ష వేయబడినది. ఆయన యిప్పుడు చెరసాలలోనే యున్నాడు. నవంబరునెలలో ఆతని వలలవలెనను తీర్మానము రాష్ట్రీయ కాసనసభలో నామోదించబడినది. ఖిలాఫతు సంఘాధ్యక్షుడు డాక్టరు కిచలాగారు రాజీనామాలు నిచ్చిరిగాని సభ్యులు దానిని సంగీకరింపలేదు. (ఆ. ప్రె.)

శ్రీసాంబమూర్తిగారి ఉపన్యాసము

స్వాతంత్ర్యసమస్య

బ్రాహ్మణగారి నిరంకుశచర్యలు

ఈనెల 11 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు జరిగిన పురములో విద్యార్థి గ్రంథాలయమునందలి పెద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. సుమారు వెయ్యిమంది పురుషులును, స్త్రీలును దయ చేసిరి. పాఠశ్రమలును అన్ని మతములవారును పురపాలక సభ్యులునుగూడ వచ్చిరి. సభాధ్యక్షులు శ్రీవరహగిరి వెంకట శోగయ్య పంతులుగారు స్పీడరు. శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తి గారు సుమారు రెండుగంటలకాలము, గంభీరముగ మహాపాప న్యాసముచేసి ఘట్టల వ్యాధులను రంజింపజేసిరి. మరునాడొక ఉపన్యాసము గావించవలెనని ప్రార్థించిరి. కాని వెళ్లవలసిన జయరంధులచేత సాంబమూర్తిగారు వారిశోకికను నిరాకరింపవలసినవారైరి. ఉపన్యాసమునం దిట్లు చెప్పిరి:—

జేశమునందండవత్ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును పొందవలెనని అత్యాచరులై యున్నారే, దృష్టి అదే అయినప్పటికిని సాంసారిక తాపత్రయములందు నిమగ్నులై పరాకు గలుగుట తలపించుచున్నది. అయినను తిరుగ జ్ఞప్తికి వచ్చి ఎట్టి సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును బడయుట ప్రతివారును ఆలోచించుచుండుట, అన్నివిధములైన వికాసమునకును నిత్యజీవమునందు ఎల్లరును ప్రయత్నపడుచున్నారు. ఇతర యూరపియన్ దేశీయులు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకు తీవ్ర ప్రయత్నములు చేయుటలేదని తలంపవద్దు. ఏదో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును అదేశము లకుభవింపుచున్నవని మీరనుకొనకండి. అదివట్టిచామమాత్రమై యున్నది. ఇప్పుడు వారు జినివాలో చేసికొనే పంధిలో ఏదేశమునకాదేశము ద్రవ్యలాభము ఆర్జికలాభము వర్తకపరిశ్రమల అభివృద్ధి యిట్లు కలుగునని ఆలోచన. ఏమాటకమును లేకుండ కాంతిని ఎట్లు స్థాపనముచేయవలెనని వ్యాధయవేదనను ప్రతినిధులు మాపించుచున్నారు. ఉపన్యాసముల వల్ల జైలియుచున్నది. కాశ్యప్తమైన కాంతికి మాడు మాత్రముల సాధారణముగా చేసికొనిరి. దేశక్షేమము (సెక్యూరిటీ) పంచాయితీ, నైస్వమలను తగ్గించుట ఈకాంతియనునది యూరపునకుగాని ప్రపంచమునకు కాదు. “యూరపుయొక్క కాంతి విశ్వరూపు” అనేమేకడాశాల్లుగారు పాఠ్రయిట్టగారు చెప్పచున్నారు గాని ప్రపంచము యొక్కకాంతి విశ్వరూపు అను దృష్టి మరచిపోయినారు. కాబట్టి వారు యితరదేశములకు శుభ మొనగూర్చలేదు. జినివాపంధి తెల్లజాతులవారి ఉపయోగార్థమేకాని ఇతరజాతులకుకాదు. ఒక ప్రక్కన ప్రపంచకాంతి యను పేరితో పంధి మీదచేయుచుంటే వైశాలి యుద్ధము ప్రారంభమయినది. దౌర్జన్యపథకులవై స్వాతంత్ర్యమును పొందజూచుచున్నారు. మహావిప్లవమువచ్చినది. ఇందులో ఏదేశములు కలియునో యిప్పుడు చెప్పజాలము. యుద్ధములు లేకుండకాంతిని పునరుద్ధరించుట యీసంధుఃవల్ల కానేరదు. భావప్రపంచము మారవలెను. ఇప్పుడొకరుపాను మొట్టమొదట వైశాలి ప్రారంభమైనది. ఇదిట్లుపరిణమింపవలయున్నదో తరలలో తెలియను.

మానవజాతి కల్యాణమునకు కాంతికి మనవిధియేమో ఆలోచింపవలెను. ప్రపంచముంతటిలో పశ్చిమవిశ్వాస ముండవలెను. మహాత్మాగాంధీ కాంతిని ప్రబోధించెను. కాంతిస్వరూపమును రాద్రస్వరూపములో పెట్టి సాగించెను. ఎల్లరకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునే కాంక్షించియున్నారు. తీవ్రమయిన కార్యదీక్షగల్గియుండలేక పోవుటచేత మహాత్మాగాంధీకి దేశము తనప్రజాధికను చేయలేదని అవిశ్వాసముగలిగినది. పూర్వపు రాద్రప్రజాధికను మార్చుకొని కేవలము ప్రేమస్వరూపుడయి యున్నాడు. పశులములోడి యుద్ధమునకు ప్రతికూలముగా ఆత్మబలముతోడి శత్యాగ్రహమును పెట్టి అదిగుముఖముగా లేనప్పుడు మంగళశ్శరూపమును దాల్చెను. జహిష్కారములను దీసివైచి నిర్యాణకార్యక్రమమునే పెట్టియొండెను. ఇది బాబ్లోలోచేసిన ప్రజాధిక. ఇప్పుడంతకును తక్కువయిన ప్రజాధికను పెట్టెను. (1) సర్వమతసహనమువికమత్యము (2) ఖద్దరుభారము విదేశప్రస్తుతజహిష్కారము (3) అంటరానితనము. జహిష్కారములలో విదేశప్రస్తుతజహిష్కారము తీసివేయకపోవుటచేత రుద్రస్వరూపపు భావముమాత్ర మున్నది. ఇదియే క్లెయింకాంగ్రెసులో పెట్టెపు ప్రజాధిక. కాని దినదినమున వార్తలవలన మహాత్మాగాంధీ మారుచున్నట్లు కన్పించుచున్నది. ఏదైనను స్థిరభావముకుదరక పరితాపపడుచున్నారు. విదప ఖద్దరు, నూలుపడకుట, ఆధ్యాత్మికశిక్షణము, వానినిగూర్చి

ఉపన్యాసమును ప్రబోధించెను. రాట్నములననే ఆధ్యాత్మిక శిక్షణము, స్వాతంత్ర్యసంపాదన, దీక్షాపరతయు, కలుగునని యుద్ధాత్మకగుంభములతెంపుట యుద్ధమురాట్నముద్వారా జరుగుననియు ఆభిప్రాయముచెప్పెను.

విదప స్థానిక స్వపరిపాలనా సంస్థలకు స్వాధీనపరచుకొనుటనుగురించి మాట్లాడెను. స్థానిక సంఘములందు స్వపరిపాలన మను పేరేగాని నిజమైన స్వపరిపాలనహక్కులు లేవు. అవి సంపూర్ణముగా నుండినగాని క్షేమము చేయరదు. ఏకలక్ష్మ్యముగా భిక్షసిద్ధాంతముగలిగిన రాజకీయతత్వములు గలిగినవారు ఉండక పోవుటచేత సరిగా నడచుటలేదు. రాజమహేంద్రవరములో కాంగ్రెసు ఆసహాయవాదులే పురపాలకసంఘములో ప్రవేశించి స్వాతంత్ర్యమును నెరవ ప్రయత్నించిరి. ప్రభుత్వమునకును పాలకసంఘమునకును సంఘటనముకలిగినది. ఏమాత్రము ప్రభుత్వమునకును బడక కాంగ్రెసుతరపున పురపాలకసభ్యులను చేరమెనేడు మాత్రతరపు ఘట్టమైన ఉపన్యాసమును ఇప్పుడు మీ జిల్లాకలెక్టరైన బ్రాకన్ గారి ఆర్డరు తలంపించి జయిలుకు వెల్లిరి.

బ్రాకన్ గారంటే సామాన్యుడు కాదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యము ఎట్లుజరిగింపవలెనో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య ప్రయత్నముల నెట్లు అంగద్రొక్కవలెనో, ప్రజల ప్రతిసంస్థను యేవిధముగా నడుపువలెనో తెలిసిన బుద్ధిమాత్తులగు కలెక్టరు. అందరు ఐ. సి. ఎన్. లవంటి కలెక్టర్ మేజిస్ట్రేటుకాదు అయిన రాజకీయవేత్త. రాజకీయకలెక్టర్ గారి చెప్పవచ్చును.

ఈ సభాధ్యక్షులైన శోగయ్యపంతులుగారు ఆఫీసరని మీద చెల్లినపుడు కలింగపట్టామునుండి మరలి వచ్చేటప్పుడు నిన్ను గాంధీబాపిలో చూస్తానని అనుకొంటిని అని బ్రాకన్ గారు తొలుత సంభాషణచేసిరి. దీనినిబట్టి రాజకీయప్రబోధమునం దెక్కుడు శక్త్యయన్నదో పరిపాలనమందు దృష్టియున్నదో. తెలియగలదు. ఆఫీసరని వ్యవహారములందు మొదటి కుశలప్రశ్న. వీవు గాంధీబాపిలో వస్తావని అనుకొన్నాను అన్న మాటలో బ్రాకన్ గారిదృష్టి ఏదైవుననున్నదో ఆలోచించండి. ఇంగ్లండుయొక్క ప్రతిష్ఠ సుదృఢమై యున్నది. ఎప్పుడును అయిన దృష్టియందును గాని తనియడల శోగయ్య పంతులుగారితో ప్రారంభముగా సంభాషణ యిదియో? తన ఆఫీసు ఉద్యోగములు ఖద్దరుకట్టుకునేవారు అట్టివారిని దగ్గరకు రానిచ్చేవాడుకాదు. జాతీయపతాకముమాస్తే శోపము. గోదావరిజిల్లాలో 800 గ్రామములలో కాంగ్రెసుసంఘము లేర్పడియున్నవి. జాతీయత ఎక్కడచూచినను కన్పించేది. దానిని అంగద్రొక్క ప్రయత్నించెదరు. తీవ్రమైన రాజకీయచునీకాని సాధారణమైన మేజిస్ట్రేటుకాదు. కాకినాడలో దేశీయ మహాజనసభ జరిగకుండ చేస్తానని చెప్పినాడు. సర్క్యులర్లకూడ తిలక్ స్వరాజ్య సిద్ధికిగాని ఆహ్వానసంఘమునకుగాని చందాలు యివ్వవద్దని పంపినాడు. అంతేకాదు. రయతులకు నీరెవ్వకూడదని సర్క్యులర్లు పంపినాడు. నిరంకుశముగా చాలాచేస్తాడు. అయిన బెడరింపు మార్గము భయచెల్లెమార్గము నవలంబించి ఎత్తుమీదనడిస్తాడు. ఎత్తులవృత్తి. ఈసర్క్యులర్లు గవర్నరు మెంటుచూచి కాంగ్రెసువిషయములోకాని నీటిసప్లయ విషయములోకాని భోక్త్యము కలగ చేసికొనవచ్చునది. తనకు ప్రతిష్ఠభంగమని యోచించి సెలవుపెట్టి ఇంగ్లాండు వెళ్లిపోయెను.

నీటిసప్లయ వ్యవహారము తనదికాక పోయినప్పటికిని కాదని తెలిపి నప్పటికిని బెడరింపు సర్క్యులర్లు చేసేవాడు. వెల్లిపాకుండ నుండియున్నయెడల కాంగ్రెసు జరిపించు విషయములో ప్రజలకును ఆయనకును పెద్దసంఘటనము కలిగియుండేది. కాంగ్రెసు యొక్క జయప్రథముగా జరిగేది. కలెక్టరుయొక్క నిరంకుశత్వమునకు లోబడక ప్రభుత్వమునకు బెడరక కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీ కాంగ్రెసునకు తనసహాయము చేయబట్టియే కాంగ్రెసు జయప్రథముగా జరిగినది. ప్రజాసంబంధమైన జాతీయసంబంధమైన విషయములు వచ్చినప్పుడు కాంగ్రెసు సభ్యులు స్థానిక సంఘములలో నున్నయెడల నిర్భయముగ వ్యవహరింతురు. వారియందు ఎప్పుడును పూర్ణమైన విశ్వాసముండును. కావున యిప్పుడే మ్యూనిసిపాలిటీలోని ఖాళీలకు కాంగ్రెసు సభ్యులనే పంపించి వారికి తోడ్పడవలెను. ప్రభుత్వమునకును మ్యూనిసిపాలిటీకిని సంఘర్షణము వచ్చినప్పుడు సత్యాగ్రహము చేసేదైనను కైలుశిక్షల ననుభవించియైనను స్వాతంత్ర్యహక్కులను పొందెదరు. ఇతర మ్యూనిసిపాలిటీలలో జరుగుచున్న విషయముల తెప్పి ప్రజలయొక్క తోడ్పాటునకై హెచ్చరించిరి. విదప అస్పృశ్యతా నివారణమును గూర్చి ప్రబోధము చేసిరి.

తానెప్పుడును ఖద్దరును స్థరింతుననియు అసహాయ వాదులని తనకత్తుడుగారమనియు గాంధీబాపి పెట్టుకొనుటకు ఏమి సంకోచములేదనియు తాను మొదటినుండియు కాంగ్రెసుసభ్యులను యితర రాజకీయసభ్యులను వెళ్ళుచున్నాననియు శోగయ్య పంతులుగారు కలెక్టరుకు సమాధాన మిచ్చుకట్లు చెప్పబడెను.

మతకలహములు

కాంప్టీలో కొట్లాట

13 వ తేదీ సాయంత్రము హిందువులు నిర్భయముగా గణపతిని జలావగాహనము నిమిత్తము కొనిపోయిరి. వారిలో చాలమంది మసీదును దాటిపోయిన పిమ్మట మహమ్మదీయులు దుడ్డుకర్రలతో మిగిలిన వారిని కొట్టిరి. 8, 10 మంది హిందువులకు బలమగుగాయములు తగిలెను. నిమ్మారణముగా మహమ్మదీయులు హిందువులను మసీదుకు ఆవల 40 బారల దూరమున నిలుబెట్టిరి. (అ. ప్రె.)

లక్నో కొట్లాట

14 వ తేదీని గూడ ఎల్లర కొట్లాటలు జరిగెను. దుకాణములను తెరువలేదు. ప్రజలభీతితోలగలేదు. వీధులు చాలవరకు నిర్జనములయ్యుండెను. భయంకరములగు వందతులు ప్రజలపాగాను, దుడ్డుకర్రలను పట్టుకొని తిరుగకూడదని ఉత్తరువుచేయబడినందున వైజారులను కత్తులను దుస్తులలో వాడుకొని తుంటరులు వీధులలో గుంపులుగా చేరసాగిరి. పెద్దవీధులలో సైనికులును పోలీసువారును కావలియుండినను వారు కనుచాలు కాగానే ఒంటరిగా కనబడినవారి నోయనొక్క సందుగొందులలో కీడ్చుకొనిపోయి అచట వారిని చావజెతుకగొట్టి కత్తులతో పొడిచిరి. పిస్తోళ్లను కొద్దిమంది కాల్చిరి.

కొన్నిచోట్ల టపాబండ్లతోతులు ఉత్తరముల నిచ్చుటకు గూడ తాజాలకపోయిరి. వ్యాపారమంతయు నిలిచిపోయినది. బలరాంపురం కింగ్ జార్జి వైద్యశాలలు రెండును గాయములు తగిలి నవారిలో నిండిపోయెను. 14 వ తేదీని ఆదినముగా యిద్దరు చనిపోయిరి. 22 మంది కి గాయములు తగిలెను. వారిలో నొకడు వైశ్యుడు. మహమ్మదీయు లధికముగా నివసించుచున్న మాల్యే గజిలో నొకసండులోనతని రొమ్ములో కత్తితో పొడువగా ఆతడు వెంటనే అచటనే కడలేరెను. అచటలోనన్న హిందువులలో చాలమంది పోలీసు వారి సహాయంతో తనయిండ్లను వదిలి సురక్షిత ప్రదేశము లకుపోయిరి. అటులే హిందువు లధికముగానున్న పేటలలో నివసించు మహమ్మదీయులు గూడ లేచిపోయిరి. గాయములు తగిలిన 22 మందిలో 17 గురు హిందువులు, 5 గురు మహమ్మదీయులు కత్తిపాటు గాయములే కనబడెను. ఒకచో ఒక మహమ్మదీయునిపై పిస్తోలుకాల్చిరి. గుండు అతనిఎడమచేతి గుండ దూరిపోయినది. 13 వ తేదీని నెమ్మదిగా నుండిన పేట అలో 14 వ తేదీని ఆల్లరులు జరిగెను. చాతులో కాళి ఆలయమును మహమ్మదీయులు పొడుచేసెదనను వందలవలన 14 వ తేదీ ఉదయమున నచట గొప్పగుంపు చేరెను. సైనికులు వెంటనే వారిని చెదరగొట్టిరి. గోమతినది కావల దాగింజలో గూడ సైనికులటులనే గుంపును తరిమిరి. చాలమంది సైనికులను కావలియుంచిరి. రాత్రి 8 గంటలవైని వీధులలో కనబడ గూడదని గుంపులుగా చేరరాదని ఉత్తరువు చేయబడెను.

14 వ తేదీ సాయంత్రమున దిట్టి కమిషనరును హిందూ మహమ్మదీయు ప్రముఖులను స్వరాజ్యపక్షమువారు ఆశువాదలకేగి కాంతిశోరక ప్రయత్నించిరి. రాత్రి కొద్ది గలభాలుమాత్రమే జరిగెను. 15 వ తేదీ ఉదయమున పోస్టు మాస్టు టపా కచేరికి వెళ్ళుమండగా ఆతనిని కత్తితోపొడిచిరి. మరియొకని గూడ పొడిచిరి. (అ. ప్రె.)

వ.గ.రాష్ట్రమున ఖద్దరు

ఆచార్య రాయగారి గొప్పదీక్ష

ప్రజల ఉపేక్ష

ఆచార్య ప్రఫుల్ల చంద్రరాయగారు కలకత్తా నగరమున ఖద్దరు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించిరి. ఖద్దరు విషయమున ప్రచారముచేయుటకు నేనీరాష్ట్రమున 80 వేలమైళ్లదూరము తిరిగిరి. 500 సభలలో నుపన్యసించిరి. రాష్ట్రమున శుభ ఖద్దరు విరివిగా తయారగుచున్నదిగాని కొనువాదమాత్రము కనబడుటలేదు అని ఆచార్యరాయగారు రాసభలో నుడిగిరి. (అ. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

(1398)

ధనవంతులకు మాత్రమే ?

అనంగ ప్రభయాకారి

మనశితనము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరముల బలహీనత, ముడుతలుబడిన దపుడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు వాటిని విశేషకష్టము, భిద్యులకయే కాగుచేసి, కాశ్యతయవ్వనము నిమ్మను, కాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈవిద్య మధము నిరపయోగమైకట్టి శిశులలో కూడ క్రొత్తచరుకుతనమును పుష్టినయిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమార్పును కలిగించును. పూర్తిగాఁగల వివరములకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును. 20 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ. 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈతైలమును దైకివాడుటచే నపుంసత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును. ఒకకులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలూగు ఉచితముగా పంపబడును. రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరుపేట, మదరాసు.

చుండుకు నూనె

పెట సీసా 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-11-0 ఈ నూనెను గాచిన నుండు పొట్టురాలుట, జిల్లి, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన పెంపు తెకలకు ఈవినియగక చక్కగఁ జెరుగఁగలరు. అమ్మజాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

శిరోవేదన మాత్రలు

20 మాత్రలు డబ్బీ 1-కి 0-12-0 ఈ మాత్రల నుపయోగించుటవలన శైత్యపు తలనొప్పి, ఒంటితలనొప్పి వెంటనే జోవును. అమ్మజాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

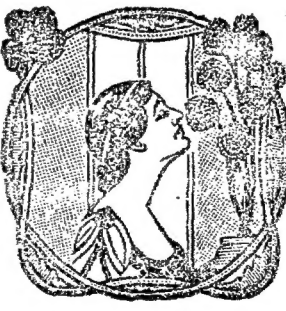
వెంట్రుకలు దువ్విసపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండా

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాద్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యోషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరిక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుధ్రవరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ. 2-10 0.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరు చేయబడినది) మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }
పై కామియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయించబడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లగు,
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155 జమ్నానుజీరు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కడి అణాలు) వెలనులభము! (పోస్టుఖర్చులప్రత్యేకము) గణపధికము! శరీరములో ఉష్ణధిక్యముచే కలిగిడి శైత్యకాకల మాత్రలు దివ్యోషధము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు, అస్థిసూచ్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, శిరస్సు, క్రేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పిలను బోగొట్టి శేషమును మంచి యారోగ్యమునకు చేచ్చును. ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పిలను వెంటనే మాన్పును. యందు ఆ నేకవిషమలు చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధగుగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పకయ్యను. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:— (1078) ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమెాలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

తేలునుండు

పెట సీసా 1-కి రూ. 0-8-0. వి. పి. సహా 0-18-0. తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలు కాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నశములవెంట పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటను బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటికలె నుండును. కుట్టినవోట కొంచము మందుపోసిన బాధ మాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింటు నుండదగినది. అమ్మజాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

h Zandu Pharmaceutical works Ltd, Bombay

జాండుఔషధశాల లిమిటెడ్ బొంబాయి 38 జాండువారి చవనపాళ

జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బనము మొదలయిన యెబ్బదు రొమ్మును సంబంధించిన సమస్త రోగములను దివ్యోషధ మేగాక శరీరమునందలి నెత్తుగును కుభ్రవరచి చెడిపోయిన జీర్ణశక్తియును బాగుచేసి జ్ఞాపకశక్తిని వృద్ధి చేయుటయందు దివ్యీశిష్యుడైనది. ఎల్లప్పుడూ జలుబు, దగ్గు, ఉబ్బనము మొదలయినవాచని పిడింపబడుచు బక్కచిక్కిన శుశువులకుఅమృతప్రాసము. ౧౪-౧౧-౨౪ (14-11-23) న బల్లారినుండి కె. కేశవరావు బి.వి.బి.యల్ గా లిట్లు వ్రాయుచున్నారు. "మీ చక్కని పాశేవలన నాకధిక మైనగుణము కన్పించినది. దయచేసి రైల్వే పార్శ్వబ్యారా మరీ రెండుసీసాలును పంపుడు." వెల 1 సీసా రూ. 2-8 0. 1/2 సీసా రూ. 1-0-0. వి. పి. ప్యాకింగు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. కోరువారికి మాక్యాటలూగు యుచితముగా పంపబడును. ఎల్లరును నేపింప తగినది. ఒక్కసారి వాడిచూచిన గణము తెలియగలదు. దామోదర్ అండుకంపెనీ, 43, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.